

Per una Església sinodal
comunió | participació | missió

“EL CAMÍ DE LA SINODALITAT ÉS EL CAMÍ QUE DÉU ESPERA DE L’ESGLÉSIA EN EL TERCER MIL·LENNI”

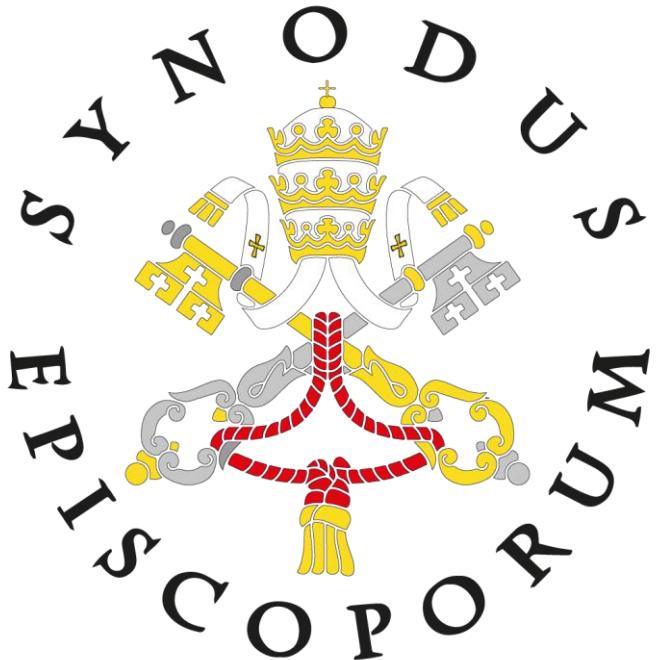
“No quedar-se tancats en les pròpies certeses, sinó escoltar-se els uns als altres, fins i tot els marginats... i discernint els signes dels temps.

“¿Estem preparats per a l'aventura d'aquest viatge?”

Papa Francesc

PAX * 259

Gener 2022

CRONOLOGIA DEL SÍNODE

- **7 de setembre 2021:** La secretaria General Permanent del Sínode envia el Document Preparatori
- **9-10 octubre 2021:** Obertura solemne del camí sinodal en el Vaticà, a càrrec del papa Francesc
- **17 octubre 2021-abril 2022:** Fase diocesana de consultes sinodals
- **Abril 2022:** Data límit perquè les diòcesis enviïn les seves conclusions a Roma
- **Setembre 2022:** La Secretaria General del Sínode publica el primer *Instrumentum laboris*
- **Setembre 2022-març 2023:** Fase continental
- **Març 2023:** Data Límit perquè les esglésies continentals enviïn els seus informes a Roma
- **Octubre 2023:** XVI Assemblea General Ordinària del Sínode de Bisbes

EDITORIAL

US PRESENTEM EL NÚMERO 259 DE PAX, GENER 2022

ELS GERMANS S'EXPRESSEN...

ELS GERMANS ES COMUNIQUEN...

PAX VOL SER UN MITJÀ D'EXPRESSIÓ I DE COMUNICACIÓ ENTRE ELS GERMANS

Els temps evolucionen ràpidament i en cada PAX remarquem quelcom important i d'alguna manera nou. Hem volgut atreure l'atenció en esdeveniments significatius que ens han vingut successivament: Sínode Amazònia, Casaldàliga, la publicació de l'encíclica *Fratelli Tutti*, la Carta Apostòlica *Patris Corde* dedicant un any a sant Josep, la institució del Ministeri Laïcal Catequista.

I ARA un fet mai vist a l'Església com és la convocatòria dels 1.300 milions de catòlics a posar-se en CAMÍ DE SINODALITAT PER A PREPARAR EL XVI SÍNODE DE BISBES QUE ES TINDRÀ EL 2023. El tema és l'Església que es vol renovar i ser l'Església com correspon al segle XXI. *Tots hi som convocats per parlar, escoltar i discernir segons l'Evangeli.* Per aquest motiu hi trobareu alguns articles aclaridors i amb capacitat de suscitar-nos un optimisme cara el futur. Però sobretot són bàsics i importants el “DOCUMENT PREPARATORI DEL SÍNODE 2023” I EL “VADEMECUM DEL SÍNODE” que trobareu al començament de les pàgines de links. A més, també trobareu en aquestes mateixes pàgines de links, nombrosos articles sobre el Sínode, que llegint la presentació veureu de què es tracta i sempre podeu clicar l'un o l'altre que siguin del vostre interès.

Estem en uns moments significatius, tant en l'àmbit eclesial, com polític, social, ecologia, família, etc. Per això també trobareu alguns articles que tot donant una certa preocupació també susciten la nostra pregària, la nostra acció i el nostre testimoni. Segurament estem en una situació d'inexorable canvi del nostre món. Se'ns insisteix en la cura del planeta.

Diversos Germans han fet les seves aportacions fent-nos sentir al costat dels Germans Guillermo Fernández i Pedro José Lancis, que jan han rebut l'abraçada de Déu Pare. També recordem a la Sra. Maria Carme Galmes , espresa de Vicenç Fortunato, de Signum Fidei, sempre molt lasal·lians.

El G. Just Monsó se'ns presenta en la seva entrevista per la que fa un recorregut de la seva vida.

Hi ha moltes altres participacions que expressen la comunicació fraterna entre tots i que s'agraeixen.

Certament que per l'Equip de Comunicació la Sra. Mireia Puente ens informa sobre la vida de col·legis. Però hi ha qui hi troba a faltar comunicacions de les nostres comunitats. Sabem que hi ha Germans, àdhuc jubilats, que realitzen una autèntica missió en diferents àmbits. Rebríem amb satisfacció que ens compartissin les seves activitats.

Desitjant sempre el bé en el present i en el futur personal, comunitari i institucional.

El Consell de Direcció de PAX

GG. Lluís Diumente, Josep Maria Pons,
Carles Giol, Jaume Palom, i Jaume Pujol

El Papa abre el proceso sinodal: La participación de toda la Iglesia es irrenunciable

Miguel Pérez Pichel | ACI Prensa

El Papa Francisco abrió los trabajos del proceso sinodal este sábado 9 de octubre con un discurso pronunciado en el Aula Nueva del Sínodo, en el Vaticano, en el que aseguró que la participación de toda la Iglesia “es un compromiso eclesial irrenunciable”.

Ante los delegados de la Conferencias Episcopales, Sínodos de las Iglesias Orientales, miembros de la Curia Romana, delegados de congregaciones y de movimientos laicales, el Pontífice hizo un llamado a mantener la unidad.

El proceso sinodal se inaugurará oficialmente mañana domingo 10 de octubre con una Misa en la Basílica de San Pedro del Vaticano, y concluirá en octubre de 2023 con la celebración de la Asamblea General del Sínodo de los Obispos sobre el tema “Por una Iglesia sinodal: comunión, participación y misión”.

El Santo Padre hizo hincapié en que los cristianos “estamos llamados a la unidad, a la comunión, a la fraternidad” y, parafraseando a San Cipriano, insistió en que “debemos mantener y defender firmemente esta unidad, sobre todo los obispos, que somos los que presidimos en la Iglesia”.

El Papa explicó que, en el Sínodo, los Obispos “caminamos juntos en el único Pueblo de Dios, para hacer experiencia de una Iglesia que recibe y vive el don de la unidad, y que se abre a la voz del Espíritu”.

En ese sentido, destacó que “las palabras clave del Sínodo son tres: comunión, participación y misión”.

Subrayó que “comunión y misión son expresiones teológicas que designan el misterio de la Iglesia, y es bueno que hagamos memoria de ellas”. La comunión “expresa la naturaleza misma de la Iglesia”, como se puso de relieve en el Concilio Vaticano II.

En cuanto a la participación, defendió que, si la sinodalidad no se expresa de forma concreta en obras, “comunión y la misión corren el peligro de quedarse como términos un poco abstractos”.

“Celebrar un Sínodo siempre es hermoso e importante, pero es realmente provechoso si se convierte en expresión viva del ser Iglesia, de un actuar caracterizado por una participación auténtica”.

En ese sentido, “la participación es una exigencia de la fe bautismal”. “Todos estamos llamados a participar en la vida y misión de la Iglesia. Si falta una participación real de todo el Pueblo de Dios, los discursos sobre la comunión corren el riesgo de permanecer como intenciones piadosas”.

El Pontífice reconoció que la Iglesia ha avanzado en el aspecto de la participación del Pueblo de Dios, “pero todavía nos cuesta, y nos vemos obligados a constatar el malestar y el sufrimiento de numerosos agentes pastorales, de los organismos de participación de las diócesis y las parroquias, y de las mujeres, que a menudo siguen quedando al margen”.

El Papa aseveró que “la participación de todos es un compromiso eclesial irrenunciable”.

Aun siendo “una gran oportunidad para una conversión pastoral en clave misionera y también ecuménica”, el Sínodo “no está exento de algunos riesgos”, advirtió el Papa Francisco. Y citó tres: el formalismo, el intelectualismo y el inmovilismo.

El primer riesgo, el formalismo: “Un Sínodo se puede reducir a un evento extraordinario, pero de fachada, como si nos quedáramos mirando la hermosa fachada de una iglesia, pero sin entrar nunca”, dijo el Papa.

Evitarlo “requiere que transformemos ciertas visiones verticalistas, distorsionadas y parciales de la Iglesia, del ministerio presbiteral, del papel de los laicos, de las responsabilidades eclesiales, de los roles de gobierno, entre otras”.

El segundo riesgo es el intelectualismo. Consiste en “convertir el Sínodo en una especie de grupo de estudio, con intervenciones cultas pero abstractas sobre los problemas de la Iglesia y los males del mundo”.

El Papa lo describió como un “hablar por hablar”. Para no caer en ese error, llamó a no alejarse “de la realidad del Pueblo santo de Dios y de la vida concreta de las comunidades dispersas por el mundo”.

Por último, citó la tentación del inmovilismo, que consiste en “no cambiar, puesto que ‘siempre se ha hecho así’”, expresión que definió como “un veneno para la Iglesia”. “El riesgo es que al final se adopten soluciones viejas para problemas nuevos”.

Por eso, “es importante que el camino sinodal lo sea realmente, que sea un proceso continuo; que involucre a las Iglesias locales, en un trabajo apasionado y encarnado, que imprima un estilo de comunión y participación marcado por la misión”.

Por último, el Papa se refirió a tres oportunidades. La primera es “la de encaminarnos no ocasionalmente sino estructuralmente hacia una Iglesia sinodal; un lugar abierto, donde todos se sientan en casa y puedan participar”.

La segunda oportunidad es la de “ser una Iglesia de la escucha, para tomarnos una pausa de nuestros ajetreo, para frenar nuestras ansias pastorales y detenernos a escuchar. Escuchar el Espíritu en la adoración y la oración, escuchar a los hermanos y hermanas acerca de las esperanzas y las crisis de la fe en las diversas partes del mundo, las urgencias de renovación de la vida pastoral y las señales que provienen de las realidades locales”.

Por último, “tenemos la oportunidad de ser una Iglesia de la cercanía que, no sólo con las palabras, sino con la presencia, establezca mayores lazos de amistad con la sociedad y con el mundo. Una Iglesia que no se separa de la vida, sino que se hace cargo de las fragilidades y las pobrezas de nuestro tiempo, curando las heridas y sanando los corazones quebrantados con el bálsamo de Dios”.

Francisco: "¿Estamos preparados para la aventura de este viaje?"

Sínodo de la sinodalidad: La gran consulta que puede cambiar el futuro de la Iglesia católica

Francisco abre los trabajos de la Asamblea Sinodal

Unos 1.300 millones de católicos están llamados a expresarse sobre el futuro de la Iglesia en un proceso que durará dos años en el proceso de consulta más grande jamás celebrado en la historia del catolicismo

"¿Estamos preparados para la aventura de este viaje? ¿O nos da miedo lo desconocido, prefiriendo refugiarnos en las excusas habituales: 'es inútil' o 'siempre lo hemos hecho así?'?", planteó el Papa en el acto de apertura

Francisco debe aprovechar este momento para consolidar un compromiso claro de su pontificado con las reformas

Por supuesto, esto no significa que la Iglesia católica haya abrazado la democracia. Las decisiones continúan como de costumbre: respetando la jerarquía tradicional

Intervención en las Jornadas de Apostolado Seglar de la CEE

Lluís Marín de San Martín: “El sínodo no se hace para que todo siga igual”

El subsecretario del Sínodo de los Obispos, en las Jornadas de Apostolado Seglar de la CEE

El subsecretario del Sínodo de los Obispos participó el 23 de octubre en las Jornadas de Apostolado Seglar de la CEE

Explicó el porqué y el para qué del Sínodo de 2023 y fue muy claro: "Habrá que cambiar y tomar decisiones".

Ante los delegados diocesanos y responsables del Sínodo en España, pidió una escucha real y efectiva", la participación de todos y huir de tentaciones como el poder o el inmovilismo.

María Gómez

“Yo creo en la sinodalidad profundamente, **creo que este es el camino que Dios quiere para la Iglesia del tercer milenio**. Esta es la respuesta de Dios y es una oportunidad de gracia. Y me entusiasma, veo la huella de Dios, el Espíritu. Es algo grande”.

Así de animoso habló **Lluís Marín de San Martín, agustino español y subsecretario del Sínodo de los Obispos**, ante un auditorio –presencial y virtual– compuesto por los delegados diocesanos de Apostolado Seglar, responsables de movimientos y asociaciones laicales, y responsables diocesanos del Sínodo de 2023 en la Iglesia española, así como algunos miembros de la Comisión Episcopal de Laicos, Familia y Vida de la CEE, incluido su obispo presidente, Carlos Escribano.

Ocurrió el pasado sábado 23 de octubre, apenas una semana después de que se abriera la fase diocesana del Sínodo 2021-2023, en unas **Jornadas de Apostolado Seglar** que han servido a la Iglesia en España como primer encuentro de reflexión y visibilización del proceso sinodal en el que está inmersa.

Corresponsabilidad de los laicos

La charla de Lluís Marín, invitado estrella, se centró en dos ideas principales en las que insistió repetidamente: la sinodalidad “es” la Iglesia y requiere de la corresponsabilidad de todos sus miembros, y hay varios peligros o problemas ante los que hay que estar alerta, como la tentación del poder o el inmovilismo.

“Al hablar de sinodalidad estamos hablando de lo que la Iglesia es, de su naturaleza y de su misión. **Ojalá todos nosotros hagamos posible que la sinodalidad sea el estilo de vida habitual de la Iglesia**, en el vivir, en el actuar, en el celebrar y en el anunciar”.

Sobre la corresponsabilidad de los laicos, recordó: “**Lo básico no es el sacramento del orden, sino el del bautismo**, que nos hace partícipes de la buena noticia. Hay una corresponsabilidad básica del laicado. No es solo colaboración, no es solo ayuda, hay una corresponsabilidad básica como cristianos. El laico es una vocación, aunque nos haya costado mucho reconocerlo”.

Nuevo modelo eclesial: el poliedro

Entre los peligros más próximos para que la sinodalidad no se lleve a cabo, el agustino español habló del poder, del “democratismo” y de un inmovilismo que se traduce en “esperar a ver si pasa el vendaval”.

Frente a un modelo eclesiológico “falso”, en forma de **pirámide** (arriba los que mandan, que son muy pocos, y abajo más personas pero con menos poder), algunos piden un “modelo de **esfera**” donde todos somos iguales y todos votamos. Marín se mostró contrario a ambos modelos, y contra el segundo, lo que llamó “**democratismo**”, argumentó: “No se trata de ponerlo todo en cuestión. Todos estamos en el mismo nivel, sí, pero somos distintos, aportamos cosas diferentes y nos enriquecemos en función de nuestros carismas”.

Así que propuso una tercera imagen: “**El poliedro: mismo nivel, pero distintas caras, distintos colores. Diversidad en unidad**. Este es el proceso del sínodo: comunión, participación y misión en una Iglesia pueblo de Dios que camina unido”.

“**¡Que no es mandar! ¡Que no es poder!** –subrayó en otro momento–. Tenemos que quitarnos el poder de la cabeza y sobre todo del corazón. Es el servicio. **El sínodo es una realidad religiosa, no política**”.

Las diócesis españolas están inmersas en la fase diocesana del Sínodo de 2023

Respuesta a los inmovilistas

Por último, ante los inmovilistas, los que creen que la sinodalidad es una moda pasajera y que pretenden pasar de puntillas por el requerimiento papal, Marín asegura que lo que nos hace cambiar es “**estar a la escucha, no atrincherados en nuestras seguridades**”.

“La escucha de este proceso sinodal, esta consulta en el pueblo de Dios y desde el pueblo de Dios, debe ser verdadera, amplia y efectiva, que llegue a conclusiones. **Esto no se hace para que todo siga igual**, sino para ser coherentes con el Espíritu, con Cristo y con la Iglesia. **Habrá que cambiar y tomar decisiones**”.

Sinodalidad para sanar la parálisis eclesial

"Hay en el evangelio un relato de sanación que, si lo interpretamos desde su simbología y lo despojamos de concepciones mitológicas, puede servirnos para acoger la convocatoria del Papa para el Sínodo"

"Me refiero al relato del paralítico que llevaba 38 años esperando que alguien le ayudase a introducirse en el agua de la piscina (Juan 5, 1-16)"

"Propongo utilizar su simbología para discernir sobre la 'parálisis eclesial' que respecto al Concilio Vaticano II hemos vivido, sentados y con los brazos cruzados la inmensa mayoría de los creyentes"

"La convocatoria del Sínodo de los Obispos, sobre la 'sinodalidad' de la Iglesia, bien puede ser otra nueva oportunidad para ponerse en pie y lanzarse a las profundidades del agua que nos sana a todos"

"En el Sínodo que se inicia tenemos una nueva oportunidad para consolidar las intuiciones y deseos de Papa Bueno (Juan XXIII) y del Concilio Vaticano II"

"Aprovecharla nos permitirá a nosotros, mirar al futuro con la esperanza que siempre despierta la Iglesia, cuando se deja seducir por el Espíritu y la Memoria de Jesús"

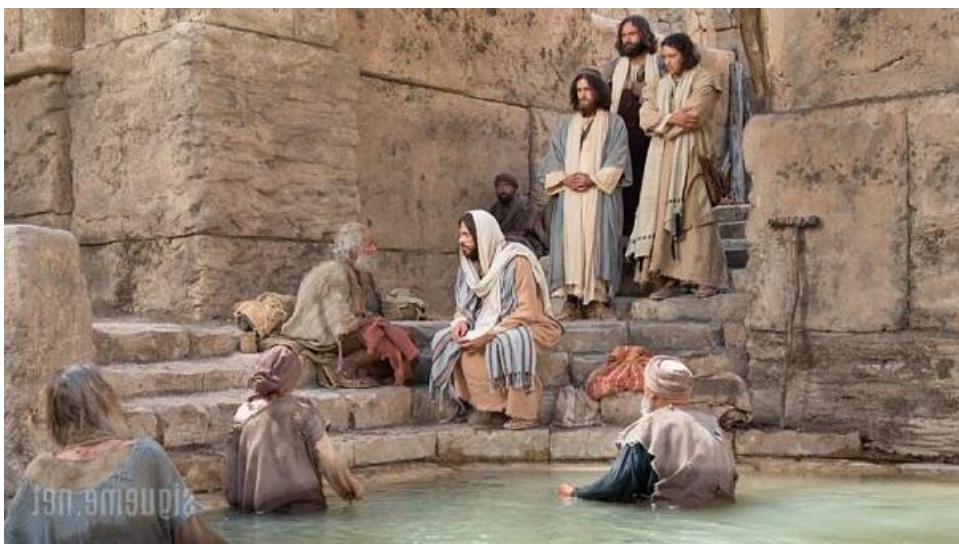
"Nos corresponde ahora (especialmente a los laicos, que son más libres y están menos apagados a tradiciones y prácticas del pasado) implicarse en el Sínodo, no solo manifestando su opinión sino haciendo valer su derecho a ser escuchados, en cada Diócesis y en la Iglesia Universal"

Hay en el evangelio un relato de sanación que, si lo interpretamos desde su simbología y lo despojamos de concepciones mitológicas sobre la actuación de Jesús, puede servirnos para acoger la convocatoria del Papa para el Sínodo.

Me refiero al **relato del paralítico que llevaba 38 años esperando que alguien le ayudase a introducirse en el agua de la piscina** (Juan 5, 1-16). Propongo utilizar su simbología para discernir sobre la “parálisis eclesial” que respecto al Concilio Vaticano II hemos vivido, sentados y con los brazos cruzados la inmensa mayoría de los creyentes. Es fácil comprobar que **el diagnóstico del Papa** en su Exhortación apostólica Evangelii Gaudium acerca de la situación eclesial es real y preocupante: “**Algunos se resisten a probar hasta el fondo el gusto de la misión y quedan sumidos en una acedia paralizante... que seca el alma**” (EG 81 y 207).

"Paralizados"

Paralítico es el que debería moverse y se queda quieto, física o interiormente. Paralítico es también aquel que se mueve dando vueltas siempre sobre sí mismo, sin proyectos ni sueños. Paralizado está también **quien se niega tomar su camilla a cuestas** (limitaciones, fragilidad, miedos...) y **ser protagonista de su historia** esperando que llegue alguien de fuera (un ángel) que resuelva los problemas.

El símbolo del “paralizado” de Betesda puede ayudarnos a ponernos en pie y activar nuestras capacidades. Es cierto que los cambios cuestan y son lentos, pero lo que realmente importa es que lo que nosotros deseamos profundamente: ¿quieres curarte? pregunta Jesús. Importa pues, y mucho, nuestra disponibilidad a colaborar con su Espíritu vivificador, en lugar de

tratar de domesticarlo y distribuirlo a capricho de quienes se consideran “divinamente autorizados” para ser sus únicos intérpretes.

38 años "sentado"

Toda una vida “sentado” (38 años era, efectivamente, **la edad media de la esperanza de vida en aquella época**). No cuesta mucho ver en esta imagen la Iglesia que el Papa pretende poner en estado de sinodalidad. **No debemos olvidar** que esta misma Iglesia ya recibió con fuerza extraordinaria el Espíritu para ponerse en pie, en el **Concilio Vaticano II**... y que, finalmente, se instaló en el inmovilismo, especialmente en Europa y los países más desarrollados.

Recordemos solo unas palabras de aquel acontecimiento:

Sobre el servicio: “**No impulsa a la Iglesia ambición terrena alguna**. Sólo desea una cosa: continuar, bajo la guía del Espíritu, la obra misma de Cristo, quien vino al mundo para dar testimonio de la verdad, para salvar y no para juzgar, para servir y no para ser servido” (Gaudium et spes, 3).

Sobre la jerarquía y los laicos: “**Los sagrados Pastores reconozcan y promuevan la dignidad y responsabilidad de los laicos en la Iglesia**. Recurran gustosamente a su prudente consejo, encomiéndenles

con confianza cargos en servicio de la Iglesia y denles libertad y oportunidad para actuar; más aún, ánimenles incluso a emprender obras por propia iniciativa.” (Lumen Gentium, 37)

Han pasado muchos años de aquellos “acuerdos” (65 años de post-Concilio) y dos o más generaciones. Produce decepción comprobar que aquella contundencia que manifestó Pablo VI al clausurar el Concilio, se ha ido diluyendo hasta extinguirse en el tiempo: “... debe considerarse nulo y sin valor... todo cuanto se haga contra estos acuerdos por cualquier individuo o cualquier autoridad, conscientemente o por ignorancia”. (Pablo VI, Breve pontificio “In Spiritu Sancto”, 8 de diciembre de 1965).

Algunos lo intentaron, muchos abandonaron, la mayoría optó por resignarse con pequeñas reformas, que cambiaron solo superficialmente a la Iglesia. Con razón podemos hablar de “invierno eclesial” (Karl Rahner). Hoy es fácil comprobar Iglesia vacías, laicos sin protagonismo alguno y las vocaciones tan escasas que amenazan la continuidad de muchas parroquias y comunidades religiosas. Lo triste es que todo esto se debe, en gran medida, al abandono de la hoja de ruta establecida por el Vaticano II.

Aguas agitadas

El Papa Francisco ha vuelto a remover las aguas. Repite, una y otra vez, expresiones que remiten al Evangelio y al Concilio: alegría, Iglesia en salida, abierta, en diálogo, servidora, hospital de campaña, samaritana donde los pobres y los que sufren sean su preocupación preferente, con pastores que huelen a oveja, profética frente al sistema económico que mata... y sinodal. Sus palabras y sus gestos vuelven a despertar esperanza en muchos creyentes.

La convocatoria del Sínodo de los Obispos, sobre la “sinodalidad” de la Iglesia, bien puede ser otra nueva oportunidad para ponerse en pie y lanzarse a las profundidades del agua que nos sana a todos (agua que no es otra que el mismo Jesucristo, Juan 4, 14).

Francisco ha introducido cambios importantes, su Proyecto eclesial (*Evangelii gaudium*) parece decidido y firme. Alegra imaginar que estamos ante el principio del fin de un largo “invierno” y a las puertas de una nueva “primavera”.

Pero ojo, no hace mucho que se celebró el Sínodo de la Amazonía. Abrió algunas puertas pero dejó cerradas otras, quizás las más necesarias, las más esperadas, las que pueden devolver la esperanza a muchos de los que desean una Iglesia distinta, cercana al pueblo y a sus necesidades, participativa, con menos normas excluyentes, ni cultos bizantinos que subrayan lo que la Iglesia no debió nunca ser: una institución de poder, autoritaria y excluyente.

No podemos seguir vendiendo aire y humo. Creo que, en esta ocasión, es muy importante no defraudar de nuevo a los mismos: a las mujeres, a los colectivos tradicionalmente excluidos y marginados, a los laicos casados y vueltos a casar, a quienes desean y esperan sacerdotes casados y también a las mujeres que esperan con pleno derecho una verdadera e inequívoca igualdad.

Pirámide invertida

Con una gráfica y atrevida imagen presentaba el Papa el nuevo Sínodo: “**El camino de la sinodalidad es el camino que Dios espera de la Iglesia del tercer milenio...** La sinodalidad, como dimensión constitutiva de la Iglesia, nos ofrece el marco interpretativo más adecuado para comprender el mismo ministerio jerárquico... porque la Iglesia no es otra cosa que el «caminar juntos» de la grey de Dios por los senderos de la historia que sale al encuentro de Cristo el Señor... en su interior nadie puede ser «elevado» por encima de los demás.

Al contrario, en la Iglesia es necesario que alguno «se abaje» para ponerse al servicio de los hermanos a lo largo del camino... en esta Iglesia, como en una pirámide invertida, la cima se encuentra por debajo de la

base. Por eso, quienes ejercen la autoridad se llaman «ministros»: porque, según el significado originario de la palabra, son los más pequeños de todos. Cada Obispo, sirviendo al Pueblo de Dios, llega a ser para la porción de la grey que le ha sido encomendada, vicarius Christi, vicario de Jesús, quien en la Última Cena se inclinó para lavar los pies de los apóstoles (cf. Jn 13,1-15). Y, en un horizonte semejante, el mismo Sucesor de Pedro es el servus servorum Dei” (Discurso del santo padre Francisco, Aula Pablo VI, Sábado 17 de octubre de 2015 en la Conmemoración del 50 Aniversario de la institución del sínodo de los Obispos).

grandes que se haga vuestro servidor; y quien quiera ser el primero que se haga esclavo de todos. Pues este Hombre no vino a ser servido, sino a servir y a dar su vida por todos” (Marcos 10, 42-45).

Cuesta entender como hemos podido llegar tan lejos. Muchos se preguntan, dentro y fuera de la Iglesia, ¿cómo hemos podido apartarnos tanto de la voluntad de Cristo? Será costoso volver a los orígenes y mantener vivo el deseo profundo del corazón de Jesús cuando dio origen a la comunidad eclesial.

Damos por supuesto que el Papa sabe bien que, lo que expresan sus palabras, ha de traducirse inevitablemente en **cambios profundos, que muchos sacerdotes y obispos desean; pero también que otros muchos, no están dispuestos a “consentir”**. Damos por supuesto que el Papa está acompañado por personas de profunda fe y de su confianza... Deseamos que el sufrimiento que le provocan la oposición y las descalificaciones personales sean mitigados por la fortaleza personal que acompaña siempre a la verdadera fe y a la honestidad.

LA RENOVACIÓN ECLESIAL EN CLAVE SINODAL Y MINISTERIAL

CAMINANDO HACIA EL SÍNODO DE LOS OBISPOS

7 AL 10 DE SEPTIEMBRE DE 2021

Bueno (Juan XXIII) y del Concilio Vaticano II. Aprovecharla nos permitirá a nosotros, mirar al futuro con la esperanza que siempre despierta la Iglesia, cuando se deja seducir por el Espíritu y la Memoria de Jesús.

Nos corresponde ahora (especialmente a los laicos, que son más libres y están menos apegados a tradiciones y prácticas del pasado) implicarse en el Sínodo, no solo manifestando su opinión sino haciendo valer su derecho a ser escuchados, en cada Diócesis y en la Iglesia Universal.

En el Sínodo que se inicia tenemos una nueva oportunidad para consolidar las intuiciones y deseos de Papa

“No podem tornar ‘al món d’abans’. Les nostres vides han de trobar un sentit i qualitat”

El germà Pere fa cinquanta anys que forma part de la comunitat de Taizé

Ramon Bassas –CR

El **germà Pere** és membre de la comunitat ecumènica de [Taizé](#) des de fa cinquanta anys. “Vaig conèixer la comunitat pels escrits del **germà Roger**, el fundador, en aquest petit poble del sud de la Borgonya, a uns cent km. al nord de la ciutat de Lió. Amb un equip de la parròquia vàrem venir per participar en una trobada, va desvetllar-me molt, va eixamplar la meva mirada sobre el món, vaig començar a pensar que potser em podria quedar... la resta son coses de l’Esperit!”, em comenta.

A l'estiu, els joves de menys de 29 anys poden acompanyar-los durant una setmana, de diumenge a diumenge, participant en les pregàries de la comunitat de germans, tres cops al dia amb els cants meditatius, tradicionalment coneguts com a “[cants de Taizé](#)”. “Hi ha moments de reflexió i intercanvi d'experiències amb joves d'arreu” —assenyala el germà Pere—. “També participen en els tallers de temes socials, ecològics, espirituals, bíblics. Alguns espais estan reservats per viure un temps de silenci”.

I què es trobaran els que vinguin aquest any?

Aquest any les trobades parteixen del missatge que ha escrit germà Alois, el prior de la comunitat i que es diu “Esperar en tot temps, que busca desvetllar l'atenció als signes d'esperança”. A nivell més pràctic, a l'estiu es pot portar tenda i s'hauran d'adaptar a les mesures anti-covid.

Què passa si tinc més de vint-i-nou anys?

Sí, també estem oberts als més grans i a les famílies amb infants. En tot cas, sempre és millor inscriure's.

A banda de seguir les pregàries, què més s'hi fa?

L'allotjament i els àpats són molt senzills i es prenen en comú. Cadascú aporta la seva participació econòmica per fer possible l'acollida. A cada jove participant se li encomana un servei durant la setmana. També hi ha joves que es queden algunes setmanes o mesos com a voluntaris.

Les trobades internacionals de joves a Taizé van començar fa molts anys, oi?

Sí, els germans van obrir les seves portes per crear un lloc de trobada entre joves de tradicions cristianes i cultures diferents, per anar junts a les fonts espirituals i trobar forces per habitar plegats el nostre planeta amb dignitat i cuidant la Terra.

Les trobades són cada setmana durant tot l'any. Són diferents, ara que som en període de vacances?

Venir a Taizé no és anar de vacances. Venir a Taizé és posar-se en camí per descobrir o redescobrir un sentit a la vida, i per reprendre l'alè. Ser a Taizé significa també preparar-se per assumir responsabilitats de tornada a casa, per tal de ser portadors de pau i de confiança. Qui ve a Taizé és rebut per una comunitat de germans que han pres el compromís de seguir el Crist amb una gran senzillesa de vida.

Tinc entès que amb la pandèmia heu hagut de tancar almenys en tres ocasions. Com ho viviu?

La incertesa d'aquesta pandèmia ens ha fet més disponibles però també més vulnerables. Hem hagut d'adaptar horaris i estils de vida. La pandèmia ens fa estar cada cop més atents als altres i a la Terra. Les trobades personals són font de vida.

I quins reptes us plantegeu a partir d'ara?

Volem posar en pràctica aquesta nova sensibilitat a la solidaritat vers tota la família humana i vers tota la creació. No podrem tornar «a la mònia d'abans», «a la normalitat». Les nostres vides han de trobar un sentit i qualitat. Canvi interior i canvi de prioritats.

El germà Pere va néixer a Barcelona, fill d'una família d'agricultors aragonesos emigrats a Catalunya. "Vaig fer estudis de comerç, sociologia i després una mica de teologia, abans de fer tota la formació per ser germà de Taizé" —m'explica—. "Sempre buscava com posar en pràctica els dons rebuts: per a mi el do més gran, junt amb la vida, és la fe, do de Déu i dels meus pares. Sempre em pregunto com viure els meus dons al servei de la humanitat".

No cal dir, doncs, que la fe juga encara un paper fonamental a la seva vida.

N'és el motor. És la veu interior que sempre em diu "Aixeca't, endavant! Déu t'estima i vol que siguis feliç". L'aprofundiment més intel·lectual també hi té el seu lloc, però l'important és aquesta veu de confiança, veu que convida a seguir el Crist i el seu Evangelí.

I què podríem fer per Taizé?

Si podeu, veniu! En aquest temps de pandèmia la vostra absència ha sigut difícil, la vostra presència conta molt per a nosaltres. Us hem trobat a faltar. Necessitem compartir els dons de cadascú.

ESTEM EN CAMÍ SINODAL PREPARATORI AL SÍNODE DE BISBES DE 2023

G. Jaume Pujol i Bardolet

d'un Sínode sobre un tema concret, sinó que el tema és l'Església mateixa, que vol projectar-se cap el futur des de l'Evangeli.

Les paraules clau són «**Comunió**», junts ens inspirem en l'escolta de la Paraula de Déu a través de la Tradició viva de l'Església. «**Participació litúrgica**», una crida a la participació de tots els que pertanyen al Poble de Déu, -laics, consagrats i ordenats- en benefici de l'Església del Tercer Mil·lenni. «**Missió**», l'Església existeix per evangelitzar.

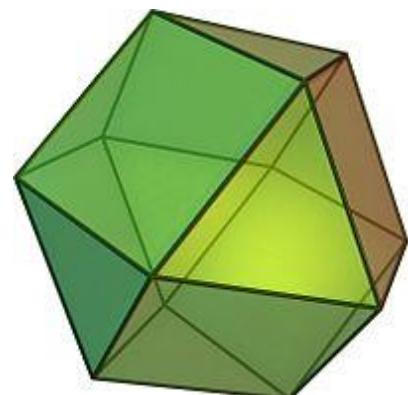
Uns 1.300 milions de catòlics, per primera vegada, estem cridats a participar en el Sínode i a expressar-nos sobre el futur de l'Església. S'han publicat nombrosos documents però sobretot és important el DOCUMENT PREPARATORI ALS SÍNODE 2023 i el VEDEMECUM PER AL SÍNODE SOBRE LA SINODALITAT. Aquests documents els trobareu en els dos primers links de la pàgina 128. No es tracta

En el Document preparatori s'insisteix en "viure un procés eclesial participatiu i inclusiu, que ofereixi a cadascú –en particular a quants per diverses raons es troben en situacions marginals o de més o menys acusada indiferència– l'oportunitat d'expressar-se i de ser escoltats, per a contribuir a la construcció del Poble de Déu". Es tracta *d'escoltar, prendre la paraula i celebrar*, sempre guiats per l'Esperit Sant en bé de l'Església del segle XXI.

En el Vademecum per al Sínode sobre la sinodalitat en la fase diocesana s'assenyalen els camins que s'han de seguir, les estructures que ens accompanyaran: nomenar les persones en contacte amb la diòcesi, creació d'un equip sinodal diocesà, discernir el camí que s'està fent, planificació d'un procés participatiu, preparar els coordinadors de grup per a les reunions de consulta sinodal, oferir un taller d'orientació per a l'equip sinodal diocesà, àmplia comunicació, implementar, supervisar i guiar el procés de consulta sinodal, reunió diocesana presinodal, preparar i presentar la síntesi diocesana. En totes i cada una de les fases és important el discerniment.

Tota aquesta gran obertura a tota l'Església no vol dir que es passa d'un sistema piramidal al sistema esfèric o democràtic. L'Església no és una democràcia, sinó que es passa a un sistema polièdric, on la mateixa entitat té diferents cares –totes respectables-, però entre totes es constitueix una sola entitat i unitat. És a dir, després de rebre tots els informes, el Papa té el deure de l'última paraula. El model polièdric permet la confluència de totes les parcialitats: les diferents cultures, homes, dones, pobres, immigrants, científics, polítics...

Tothom disposat a parlar i a escoltar. Parlar sense ànim de convèncer ni d'imposar el propi criteri i, l'escoltar demanarà perseverança i paciència. Per l'escolta tots aprenem i s'arriba a una comprensió recíproca. Cal

formar-nos per a la sinodalitat per la qual el Papa vol que sigui la manera normal de viure en l'Església. Digué el Papa en l'obertura del procés sinodal: "La participació de tota l'Església és irrenunciable".

En els diversos articles publicats sobre el Sínode s'ha dit que estem en un moment que va a marcar un abans i un després, que no es tracta d'un Sínode perquè tot segueixi igual, en el Sínode més que un dret a parlar és una deure d'escoltar, no quedar-se tancats en les pròpies certituds sinó escoltar-se tots mútuament, ¿estem preparats per a l'aventura del Sínode?, estem en un temps de gràcia, de trobada i de reflexió, sinodalitat vol dir caminar junts incloent-hi els descartats. Precisament el camí de la sinodalitat és el camí que Déu espera de l'Església en el tercer mil·lenni, sinodalitat per a sanejar la paràlisi de l'Església (s'hi pot afegir de la societat en diferents ambients entre ells l'ecologia), és l'hora de tot el Poble de Déu sobretot dels laics, Sínode és la manera de ser Església: escoltar l'Esperit i als germans, doncs estem cridats a la unitat, els bisbes catalans parlen d'aquesta primera fase del Sínode, del camí de la sinodalitat, del clam de la Creació i de l'ecologia cristiana, Sant Josep el pare que avança una inspiració per al Sínode, el clericalisme un impediment a la construcció sinodal, aprenguem de la sinodalitat dels laics, l'Església sinodal, l'Església és sinodal quan camina servint no dominant; hi ha les 84 preguntes del Cardenal Osoro que tot cristià pot (i ha de) contestar, Manifest de la VII Trobada Estatal de comunitats cristianes, etc.

Ara bé, quin és el nostre rol de col·laboració en aquesta primer fase sinodal del 17 d'octubre fins l'abril 2022? Tots hi som convocats. Ens podem anar adherint als diferents moments assenyalats en el Vademecum sinodal, participant en l'organització parroquial i/o diocesana fins arribar a produir el missatge de la diòcesi que s'enviarà a la Conferència episcopal i al Papa i que servirà de començament de reflexió i discerniment en la segona fase continental o regional que tindrà lloc des del setembre 2022 al març 2023 partint de l'*Instrumentum laboris* que s'elaborarà, fruit de tots els treballs anteriors de la primera fase. Tots ens sentim Església, l'estimem i no podem quedar-nos indiferents i insensibles al Sínode, que pretén posar l'Església adequadament com li correspon segons l'Esperit de Déu. Certament que hi ha Germans que, per l'edat i les xacres corresponents no poden sortir de casa; aquests tenen el recurs de col·laborar amb una oració persistent pel fruit del Sínode.

Missa d'obertura: El Papa aconsella «trobar-se», «escoltar» i «discernir»

Hemos de garantizar la supervivencia de nuestro planeta

Ocho cosas que hay que saber sobre el calentamiento global y la cumbre de Glasgow

"Publicamos este texto que considero de suma importancia. En mi opinión, es la mejor visión de conjunto del amenazante problema del calentamiento global y sus dramáticas consecuencias para nuestro futuro"

"Ofrece los datos sin dramatizarlos. Tampoco es necesario. Los hechos hablan por sí mismos"

"Este texto muestra la reticencia de los Jefes de Estado a llegar a un consenso, siempre bajo la presión de las grandes corporaciones que no quieren ningún cambio para no perder sus beneficios y sus fortunas"

"Los compromisos voluntarios no son suficientes, se necesita una regulación obligatoria. Alimento la esperanza (Sartre) de que aún podemos salvarnos a nosotros mismos, a nuestra civilización, incluso a la naturaleza"

Marc Vandepitte

Publicamos este texto que considero de suma importancia. En mi opinión, es la mejor visión de conjunto del amenazante problema del calentamiento global y sus dramáticas consecuencias para nuestro futuro. Ofrece los datos sin dramatizarlos. Tampoco es necesario. Los hechos hablan por sí mismos. Es lo que vengo escribiendo desde hace tiempo: hay que cambiar de paradigma, de la conquista y la dominación al cuidado y la responsabilidad colectiva.

En el lenguaje del **Papa Francisco en Fratelli tutti** (2020): es urgente pasar del dominus (amo y señor) de lo moderno al frater (hermano y hermana) de lo contemporáneo. Si no hacemos esta travesía no habrá arca de Noé, "o nos salvamos todos", advierte el Papa, "o no se salva nadie".

Este texto muestra la **reticencia de los Jefes de Estado a llegar a un consenso**, siempre bajo la presión de las grandes corporaciones que no quieren ningún cambio para no perder sus beneficios y sus fortunas. El texto subraya la urgencia de la gobernanza mundial para hacer frente a un problema global.

Los compromisos voluntarios no son suficientes, se necesita una regulación obligatoria, que los grandes grupos financieros no quieren en absoluto. De ser así, probablemente nos encontraremos ante una catástrofe ecológica y social indescriptible.

El Papa dijo bien en una declaración enviada a la COP26: "Que no tengamos que enfrentarnos al juicio de Dios por no haber sido fieles administradores del mundo que se nos ha confiado". **Alimento la esperanza (Sartre) de que aún podemos salvarnos a nosotros mismos, a nuestra civilización, incluso a la naturaleza.** En la gran depresión, en la tribulación de la desolación, podremos dar un salto en el nivel de nuestra conciencia colectiva y de nuestro comportamiento y así crear las condiciones para nuestra supervivencia en este hermoso y esplendoroso planeta. Así lo quieran todos y así lo quiera Dios.

Leonardo Boff

¿Cuáles son las principales causas del calentamiento global?

-El calentamiento es una consecuencia de la cantidad de dióxido de carbono, o CO₂, que entra en nuestra atmósfera. Desde la revolución industrial, el nivel de CO₂ es el más alto de los últimos 4 millones de años.

Hay tres razones principales que explican este alto nivel. La más importante es la quema de combustibles fósiles: carbón, petróleo y gas. Los quemamos para generar la enorme cantidad de energía en la que se basa toda nuestra civilización industrial y moderna. Prácticamente toda nuestra prosperidad y tecnología se basa en la energía procedente de

los combustibles fósiles. Esto libera miles de toneladas de CO₂ a la atmósfera cada año.

Una segunda causa es la deforestación, porque mientras los árboles crecen, sacan el dióxido de carbono de la atmósfera. Por tanto, la tala de bosques para la madera, la agricultura o la industria aumenta las emisiones de carbono. Desde 2010, la selva amazónica emite más CO₂ del que almacena.

Una tercera causa son las emisiones de metano. El metano es un potente gas de efecto invernadero que tiene hasta 80 veces más efecto de calentamiento que el CO₂ a corto plazo. La ganadería, la extracción de combustibles fósiles y los vertederos son los principales responsables de las emisiones de metano. Desde que comenzaron las mediciones en 1983, el nivel de metano en la atmósfera ha aumentado más rápido que nunca. Esto también es un hecho preocupante para el planeta.

¿Quiénes son los mayores emisores?

-El dióxido de carbono permanece en la atmósfera durante siglos. El efecto es acumulativo. Las emisiones se distribuyen de forma muy desigual, tanto hoy como en el pasado.

Apenas 90 grandes empresas son responsables históricamente de casi dos tercios de las emisiones de gases de efecto invernadero de los últimos 200 años. Se trata casi exclusivamente de empresas de los países del Norte.

Si nos fijamos en los propios países, los países ricos e industrializados representan en conjunto el 64% de las emisiones acumuladas de dióxido de carbono. Por otro lado, los 54 países africanos sólo representan el 4% de las emisiones mundiales de carbono, pero hoy en día son responsables de cerca del 80% del impacto del cambio climático.

Pero también hay una gran diferencia dentro de los propios países. Tanto en Estados Unidos como en el Reino Unido, el 10% más rico causa al menos cinco veces más emisiones que el 50% más pobre. El 10% más rico del planeta emite hasta 175 veces más que el 10% más pobre.

En términos absolutos, China es hoy el mayor emisor de CO₂. Pero si se mira la cifra por habitante, el país sólo ocupa el puesto 42, precedido por muchos países europeos. Son principalmente los Estados del Golfo y países como Canadá, Estados Unidos y Australia los grandes culpables.

E incluso esas cifras dan una imagen distorsionada. La mayoría de los países altamente industrializados consumen más emisiones de las que producen. En países como China, es justo al revés. Las exportaciones chinas representan alrededor del 5% de las

emisiones mundiales de combustibles fósiles. Dos tercios de estas exportaciones de emisiones van a los países de la OCDE (el club de los 38 países ricos).

¿Cuáles son los principales impactos?

-Hace dos siglos, la temperatura media empezó a aumentar de forma constante. Pero desde la Segunda Guerra Mundial el aumento ha sido exponencial. Esto provoca una serie de efectos nocivos.

Condiciones meteorológicas extremas

En primer lugar, las condiciones meteorológicas extremas. Las olas de calor y las sequías extremas serán de 4 a 9 veces más frecuentes que en el pasado. Si nos acercamos a los 3°C, casi toda América del Norte y Europa tendrán un mayor riesgo de incendios forestales. Los ríos de Francia, y por tanto del resto de Europa, podrían perder hasta un 40% de su caudal y volverse en gran medida innavegables.

Las lluvias extremas, que causaron inundaciones mortales en Alemania y Bélgica el pasado verano, serán hasta nueve veces más frecuentes. El número de fenómenos meteorológicos excepcionales que provocan inundaciones, como tormentas y tsunamis, podría multiplicarse por diez.

Una media de cinco millones de personas mueren ya cada año como consecuencia de los fenómenos meteorológicos extremos. Sólo las condiciones meteorológicas extremas han sumado una media de 25,3 millones de desplazados anuales desde 2008. En 2060, unos 1.400 millones de personas podrían ser refugiados climáticos.

Deshielo y aumento del nivel del mar

Una segunda consecuencia importante del calentamiento del clima es el deshielo. El Polo Norte, el Polo Sur y Groenlandia contienen cantidades gigantescas de hielo, que ahora se está derritiendo lentamente. El Ártico se está calentando casi tres veces más rápido que la Tierra en su conjunto. Groenlandia ha perdido más hielo en la última década que en el último siglo.

Esto, a su vez, está causando varios efectos. El hielo deja paso a aguas más oscuras, que absorben más calor solar que el hielo, calentando aún más el planeta. Además, el permafrost (zona cuyo subsuelo nunca se descongela del todo) del Ártico contiene suficiente metano como para calentar el planeta 20°C. Ya se está

liberando en grandes cantidades en el norte de Rusia. Puede que no todo ese metano se libere a corto plazo, pero al menos deberíamos evitarlo a largo plazo.

Un último efecto, pero no menos importante, es la subida del nivel del mar. Los científicos estiman que, en el mejor de los casos, el nivel del mar subirá entre 1 y 2 metros para el año 2100. Pero ese aumento continuará durante milenios y podría producir océanos hasta 6 metros más altos que los actuales. Megaciudades como Londres, Yakarta, Nueva York y Shanghai no pueden sobrevivir a una subida del nivel del mar de este tipo. En 2100, una quinta parte de la población mundial podría verse desplazada por la subida del nivel del mar.

No sólo se está derritiendo el hielo marino. Los glaciares también se ven afectados. Son los depósitos del 95% del agua dulce del planeta. En la actualidad, el 2% de su masa se derrite cada año. Se prevé que más de la mitad de los grandes glaciares del mundo habrán desaparecido a finales de este siglo.

Puntos de inflexión y efectos de autorrefuerzo

Hasta ahora, el calentamiento del planeta ha sido bastante predecible y a un ritmo bastante uniforme. Pero esto puede cambiar una vez superados ciertos umbrales o por efectos de autorrefuerzo.

Un ejemplo de este efecto de autorrefuerzo: la quema de combustibles fósiles provoca temperaturas más cálidas y largos períodos sin lluvia. Esto conduce a más incendios, liberando más carbono a la atmósfera, lo que a su vez conduce a condiciones aún más calientes y secas, y a más incendios.

Los científicos ya han señalado varios de estos efectos de autorrefuerzo. Señalan que el calentamiento global es algo muy complejo y que los cambios graduales en el clima pueden provocar repentinamente consecuencias drásticas cuando se supera un determinado umbral. Estos umbrales no están necesariamente predeterminados y un punto de inflexión climático puede provocar la caída de otro, al igual que las fichas de dominó.

-¿Cuál es la diferencia entre 1,5°C y 2°C?

-La cumbre del clima de París apuntaba principalmente a un calentamiento de 2°C, ahora el consenso se dirige cada vez más hacia los 1,5°C. La diferencia no parece grande, pero las consecuencias sí lo son.

Los riesgos del cambio climático y su irreversibilidad aumentan rápidamente entre 1,5°C y 2°C de calentamiento. Eso es lo que muestran los modelos científicos. En los últimos años ya hemos visto -también en nuestro propio país- las consecuencias de un mundo entre 1,1 y 1,2°C más cálido. No son muy tranquilizadores.

Con un aumento de la temperatura de más de 1,5 °C, es probable que el Ártico pierda su hielo de verano, con consecuencias nefastas para el resto del clima (véase más arriba). La capa de hielo de Groenlandia también podría entrar en un estado de declive irreversible.

Un aumento de más de 1,5°C podría alterar irremediablemente la corriente del Golfo, con consecuencias desastrosas para la agricultura y la biodiversidad. Con 2°C, las islas pequeñas y las zonas costeras bajas de todo el mundo se inundarían.

“Con 1,5°C, 700 millones de personas estarían en riesgo de sufrir olas de calor extremas. A 2°C, habría 2.000 millones. Con 1,5°C, el 70% de los arrecifes de coral del mundo morirán. A 2°C han desaparecido todos.” Dice Alok Sharma, presidente de la cumbre climática de Glasgow.

Podemos considerar que 1,5°C es uno de esos umbrales del calentamiento global anteriormente mencionados. El último informe del IPCC (Grupo Intergubernamental de Expertos sobre el Cambio Climático) afirma que cada fracción de grado cuenta. Cada décima de grado centígrado de calentamiento que podamos evitar hará que el planeta sea mucho más habitable para las generaciones futuras.

-¿Es demasiado tarde para detener el calentamiento global?

-Después de cada informe del IPCC se escucha que casi no queda tiempo para evitar una crisis climática. En agosto, el Secretario General de la ONU, António Guterres, calificó el último informe del IPCC de “código rojo para la humanidad”.

Todavía no es demasiado tarde, pero el tiempo que queda es muy corto. Según la Organización Meteorológica Mundial (OMM), hay un 40% de posibilidades de que dentro de cinco años tengamos ya una media anual superior a 1,5°C por encima de los niveles preindustriales.

Para tener una oportunidad de limitar el calentamiento global a 1,5°C, tenemos “ocho años para reducir casi a la mitad las emisiones de gases de efecto invernadero”, según Inger Andersen, Directora Ejecutiva del Programa de las Naciones Unidas para el Medio Ambiente (Pnuma). “Ocho años para elaborar planes, adoptar políticas, aplicarlas y, en definitiva, reducir las emisiones. El tiempo corre.”

No en vano, los científicos y los políticos llaman a la década de 2020 la década crucial para el clima.

En otras palabras, hay que poner toda la carne en el asador y acelerar los esfuerzos actuales. Para mantenerse por debajo de 1,5°C, el carbón, por ejemplo, tendrá que ser eliminado cinco veces más rápido que en la actualidad. La reforestación tiene que producirse tres veces más rápido, la financiación del clima tiene que crecer 13 veces más rápido y la intensidad energética de los edificios tiene que disminuir casi tres veces más rápido que ahora. En los países prósperos, el consumo de carne de vacuno debe disminuir una vez y media más rápido que ahora. Y así sucesivamente.

mucho valor. Greta Thunberg lo expresa con fuerza: “Para que la Cop26 de Glasgow sea un éxito, hace falta mucho. Pero sobre todo hace falta honestidad, solidaridad y coraje”.

-¿Qué hay que hacer para evitar una crisis climática?

-Según la Agencia Internacional de la Energía (AIE), sabemos exactamente qué hacer. El reto nunca se ha visto, ya que se ha hecho necesaria nada menos que una revolución de nuestro sistema energético. Sin embargo, según la AIE, esta revolución es técnicamente factible y asequible (véase más abajo).

Hay que tener en cuenta que entre 1850 y 2000, el consumo de energía de la humanidad se multiplicó por 15. En los próximos 30 años, el 90% o más de la energía mundial producida actualmente a partir de combustibles fósiles tendrá que ser suministrada por fuentes alternativas. Se trata, sin duda, de una tarea gigantesca.

Según la AIE, la electrificación basada en fuentes de energía renovables es el núcleo del nuevo sistema energético. Para el transporte y ciertas aplicaciones industriales, también se necesitan otras fuentes de energía, como el hidrógeno, la bioenergía o las centrales eléctricas de combustibles fósiles que entierran sus residuos en lugar de emitirlos. La energía nuclear también es recomendada por algunos, pero no es recomendable.

La eliminación del carbón es urgente y esencial. Las emisiones de metano deben reducirse sustancialmente a corto plazo. Esto significa, entre otras cosas, que la agricultura y el consumo de alimentos necesitan un serio reajuste. La revolución energética también implica que la gran mayoría de las reservas de combustibles

fósiles deben permanecer bajo tierra. Este será uno de los retos más difíciles, pero es crucial. Además de la revolución energética, la reforestación también será importante para frenar el calentamiento del clima.

La revolución energética tendrá que ser global. Lo que ocurra en los países en desarrollo será decisivo. Allí es donde la población crece más rápidamente y donde la demanda de energía es mayor. Esto significa que los países ricos deben poner a disposición recursos financieros y conocimientos tecnológicos para que estos países también puedan dar el salto a una economía sostenible.

-**¿Es asequible y quién debe pagar?**

-Para lograr las emisiones cero, la Agencia Internacional de la Energía (AIE) calcula que se necesitarán 4 billones de dólares anuales de aquí a 2030, frente al billón actual. Estas elevadas inversiones se verán compensadas en parte por unos costes de explotación más bajos y, en algunos casos, pueden incluso generar importantes beneficios netos.

Aparte de la miseria humana, el coste de la inacción es asombroso: se calcula que habrá 600 billones de dólares a finales de siglo. En otras palabras, las pérdidas debidas a la degradación del clima superan con creces las inversiones necesarias para evitarlas.

En la ceremonia de apertura de la cumbre sobre el clima, el Primer Ministro de Barbados señaló que los bancos centrales han inyectado 25 billones de dólares en los mercados financieros desde la crisis financiera, incluido 9 billones en los últimos 18 meses para luchar contra el Covid-19. Se pregunta por qué no se puede repetir eso para combatir el calentamiento global.

“Si hubiéramos utilizado esos 25 billones de dólares para comprar bonos para financiar la transición energética, para la transición de la forma en que comemos o cómo nos movemos en el transporte, ahora estaríamos alcanzando ese límite de 1,5°C que es tan vital para nosotros.”

Pero ni siquiera hay que buscar tan lejos. En la actualidad, se gastan 5 billones de dólares anuales en subvenciones a los combustibles fósiles. Si dirigimos ese dinero hacia la tan necesaria transición energética, el trabajo estará hecho.

Una cuestión importante es quién debe pagar la factura. El movimiento de los chalecos amarillos ha dejado claro que un plan climático sólo puede tener éxito si se hace de forma equitativa. Hay que proteger a los vulnerables y los más responsables deben soportar la mayor parte de la carga. Para Thomas Piketty, “no hay otra solución al problema climático que una reducción muy fuerte de la desigualdad”.

Según Al Gore, ex vicepresidente de EE.UU., la crisis climática y la desigualdad en la sociedad deben abordarse conjuntamente y se puede apuntar a los ricos: “Para cerrar la brecha de emisiones para 2030, los gobiernos deben centrar sus acciones en los contaminadores más ricos. (...) Esto incluye medidas para frenar el consumo de carbono de lujo, como los megayates, los jets privados y los viajes espaciales, así como las inversiones intensivas en clima, como la propiedad de acciones en la industria de los combustibles fósiles”.

A escala mundial, esto significa que los países del Norte tendrán que ayudar a los del Sur. La AIE estima que alrededor del 70% de los 4 billones de dólares anuales de inversión deberían ir a parar a los países emergentes y en desarrollo. La cifra asciende a 2,8 billones de dólares, y está muy lejos de la ayuda anual prometida de 100.000 millones, que aún no se ha alcanzado. Por lo tanto, será necesario un giro completo en este ámbito.

-**¿Qué importancia tiene la Cumbre de Glasgow?**

-Las expectativas de una cumbre sobre el clima suelen ser altas. Y con razón, porque está en juego nada menos que el futuro de nuestro planeta. Sin embargo, estas cumbres no suelen dar lugar a los avances esperados.

Esto se debe en parte a que el proceso de toma de decisiones en una cumbre climática de este tipo es muy complejo. Los contrastes entre los distintos actores son a veces muy grandes y, en ausencia de un gobierno mundial, no existe ninguna forma de exigibilidad. Además, muchos gobernantes negocian adentro de las posibilidades que les imponen los grandes grupos de capital de sus países. Por ejemplo, Estados Unidos no firma el pacto del carbón porque Biden necesita el apoyo en el Congreso de un senador patrocinado por la industria del carbón.

Dadas estas circunstancias, es típico de estas cumbres que se hagan grandes promesas retóricas, pero que se carezca de medidas concretas para llevarlas a cabo, por no hablar de su cumplimiento. Desgraciadamente, ni siquiera es raro que se utilice una cumbre sobre el clima para hacer un lavado verde.

Esta cumbre no es una excepción. La promesa de detener la deforestación para 2030 es un buen ejemplo. Esta bonita promesa no es ni obligada ni transparente, y carece de un plan de financiación. Además, mientras tanto, la tala de árboles puede continuar a buen ritmo.

Algo similar puede verse con las promesas de los grandes grupos financieros de invertir el capital necesario en la transición energética. Si los firmantes no presentan planes creíbles y concretos a corto plazo, esto huele más a lavado verde. Según un inversor, los compromisos voluntarios no resuelven el problema. Lo que se necesita es una regulación. Exactamente lo que esos grupos financieros no quieren, por supuesto.

Lo importante en una cumbre de este tipo es que se alcance algún tipo de consenso. Que se eviten divisiones o recriminaciones como las de Copenhague en 2009. Para esta cumbre, es muy importante establecer una hoja de ruta clara que pueda impedir de forma creíble que el mundo supere los 1,5 °C.

La cuestión es entonces cómo garantizar que esa hoja de ruta se haga realidad. La verdadera lucha al respecto no se librará en dicha cumbre. Mientras los gobernantes sigan el camino los grandes grupos de capital, estas cumbres seguirán limitándose a promesas vagas y no vinculantes y nuestro planeta estará condenado.

Depende de nosotros construir un equilibrio de poder diferente y obligar a los líderes del gobierno y a la élite económica a tomar un rumbo diferente. Una actuación que no asegura los beneficios de los grandes grupos

de capital sino los del planeta. Un rumbo que evite que la factura la pagaremos nosotros, la gente común.

Los jóvenes lo han entendido bien con sus huelgas climáticas. Es fundamental que los trabajadores busquen también formas de lucha que garanticen la supervivencia de nuestro planeta y lo hagan de forma social.

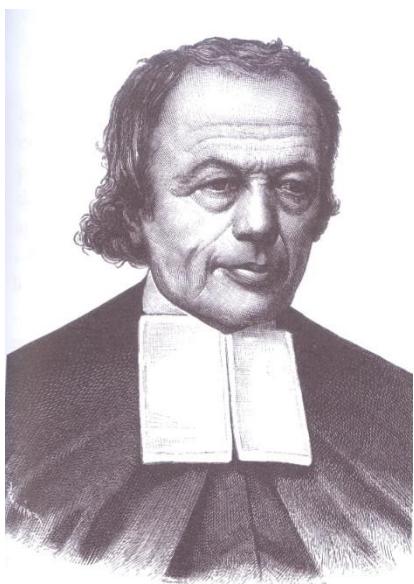
DESPRÉS DE 300 ANYS, SEGUINT LES PETJADES DEL FUNDADOR

Període de 1874 a 1894

Frère Jean-Olympe, desè Superior General (1874-1875)

G. Jaume Pujol i Bardolet

Fou un Generalat efímer, però fecund continuant la bona empenta donada pel G. Philippe

El G. Jean Olympe (Joseph-Just Pagé) nasqué el 4 de juliol de 1813 al Franc Comté, departament de Doubs, d'una família molt cristiana; ell era tercer entre 12 germans/es. Varis entre ells van ser religiosos i religioses i dos preveres.

Exercia d'adjunt de mestre i organista de la parròquia abans d'entrar a l'Institut. I el 1834 ja és mestre amb tots els drets. El Rector de la parròquia deia que Joseph-Just era el seu primer Vicari.

El 17 de juny de 1837, tenint 24 anys, va fer el seu ingrés a l'Institut a Lió després d'haver practicat un recés de 10 dies dirigit per un jesuïta. No va sorprendre, doncs els Germans l'apreciaven per la seva virtut i les seves capacitats com a mestre. El 2 de juliol vesteix l'hàbit de Germà i rep el nom de Jean-Olympe. Va fer un postulantat de 15 dies i un noviciat d'alguns mesos. Va sintonitzar amb l'espiritualitat lasal·liana pel seu interès en el Mètode d'Oració Mental i en la Guia de les Escoles. Molt aviat el nomenen Sotsdirector del noviciat.

Però els superiors entenen que ha de fer una prova pedagògica a Lió mateix en la que va fracassar i s'adonà que no era el mateix ser mestre en el seu poble natal que en una ciutat. Retornà al noviciat com a sotsdirector.

Fa la professió perpètua el 12 de setembre de 1841 i és nomenat director de novicis tenint ell 28 anys, missió per la que se li reconeixien qualitats de formador i té la bona consideració dels seus deixebles. En grups simultanis va tenir 150 novicis.

L'any 1850 fou nomenat Visitador de Franc-Comtat i la seva primera preocupació fou l'organització d'un noviciat. Era una època, de fecunditat vocacional dels temps del G. Philippe i que es continuava amb el G. Jean-Olympe.

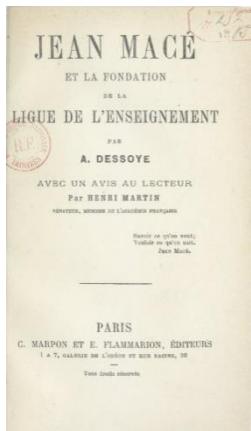
El G. Jean-Olympe era senzill, jovial, auster i tenia l'art de discernir les intel·ligències i els cors i tractava d'utilitzar els talents de cadascú de la millor manera possible.

Sentia predilecció pels novicis que dirigia de manera impressionant. Les seves conferències constituïen un aliment espiritual, prenent com autors a sant Joan B. de La Salle, sant Ignasi de Loiola, sant Francesc de Sales amb la Introducció a la vida devota, la imitació de Jesucrist de Tomàs de Kempis i sobretot les meditacions de La Salle. El seu temperament era d'aparent lentitud, però de treball constant i fructífer.

El 1858 fou elegit Assistent del G. Philippe. Amb la seva correspondència i animant retirs encoratjava els Germans a la vida espiritual. Fou sempre un exemple d'abnegació i d'humilitat.

Superior General

Prengué el seu càrrec de Superior General en el 24è Capítol General el 1874 amb totes les seves forces. Encoratjava la vida espiritual de l'Institut. Els GG. Visitadors i Directors de novicis van ser reunits a París per intercanviar experiències, fer exàmens de consciència personal i col·lectius contra els perills d'una vida

mundana. Va escriure dues circulars sobre la missió de catequista del Germà. Sobre el particular deia textualment: "Descuidar la instrucció religiosa seria entrar l'esperit del segle i afavorir la "Ligue de l'Enseignement Française" (militant per a una república democràtica, laica i social de l'educació, la cultura i el compromís cívic). Va fundar un pensionat a Bordeus i per primera vegada tingué el nom de Jean-Baptiste de La Salle. Envià els primers Germans a Colòmbia.

El 1874 demana a la Santa Seu poder tenir 10 Assistents perquè alguns d'ells s'hauran d'encarregar de Districtes llunyans i que cal visitar. Entre els nous GG. Assistents hi ha els GG. Irlide, Joseph (futurs Superiors Generals) i Exupérien i. Amb el G. Exupérien va posar les bases del nomenat "Gran Recés", de 30 dies, que tindria realitat més tard.

Amb el G. Philippe l'Institut havia experimentat un gran creixement que es continuava amb el G. Jean-Olympe conjuntament amb el nombre de novicis.

L'octubre de 1874 va a Roma per visitar al Papa Pius IX; li testimonia l'ortodòxia de l'Institut i la submissió a la Santa Seu. Manté una conversa molt agradable amb el Papa i aquest li menifesta el bon record del G. Philippe, que havia conegut molt bé personalment i havia mantingut bona relació amb ell. El Papa li parla amb satisfacció de l'acció dels Germans a Itàlia, de la que n'estava ben al corrent.

El 10 d'abril de 1875 se sent afectat d'una pneumònia que se li va agreujant i mor el 17 d'abril. Fou un generalat efímer i amb força projectes que deixa pel seu successor. Ha sembrat bones llavors que no ha pogut veure el seu resultat. Pius IX digué que el generalat del G. Jean-Olympe, que va ser només d'un any, va ser més aviat mostrat que donat".

Frère Irlide, onzè Superior General (1875-1884)

El G. Irlide (Jean-Pierre Casaneuve) nasqué el 25 de març de 1814 a Guchen, cantó d'Arreau, departament dels Alts Pirineus, amb la solidesa granítica de les muntanyes. De petit tingué salut dèbil i inestable que li ocasionava absències a l'escola i estava persuadit que moriria jove. Però se li reconeixia

un cor ardent, clara intel·ligència, voluntat indestructible, animós i arribà a superar favorablement la seva situació.

Als 17 anys pren la carrera de l'ensenyament i el 1833, tenint 19 anys, obté el Brevet de capacitat. Obté una plaça d'ensenyament el 1835 als 21 anys, essent nomenat institutor de muntanya dels Alps Pirineus.

Persona de profunda fe, i creient que la seva mort era propera, volgué fer quelcom agradable a Déu i pensà que havia de donar la seva vida en benefici de l'Església i de la societat civil i per aquest motiu l'any 1837, tenint 23 anys, es decideix entrar a l'Institut presentant-se al Noviciat de Toulouse. L'Institut veu en el novici "un esperit madur, amb perfecta conformitat amb les Regles i en els afers educatius i d'administració". L'equilibre físic malatís i inestable es restableix amb la influència de la joia moral i d'una pau interior profundament assaborida" (Rigault).

Acabat el noviciat segueix a l'Escolasticat i seguidament exerceix en una escola gratuïta de Toulouse. Dos anys després emet els primers vots havent participat en un recés predicat pel G. Philippe. El 1840 és destinat a la comunitat del pensionat de Toulouse i el 1845 esdevé Director d'aquest pensionat de Saint Joseph. L'any següent obté el Brevet de tercer grau.

L'any 1850 acompaña al G. Visitador a Roma, enviat com Visitador Apostòlic i s'hi quedarà durant un temps que aprofita intensament per estudiar litúrgia, administració eclesiàstica, dret civil, dret canònic, història de les Constitucions monàstiques, l'organització de les Congregacions romanes, coneixements que li foren molt útils en el seu futur.

"En la seva fecunda carrera donarà testimoni de diversitat d'aptituds i facultat de ràpida assimilació: és catequista que se'l pot qualificar de teòleg, jurista en dret canònic i civil, director de col·legi, mestre en llengües estrangeres, italianitsant i hispanitsant des de que ho necessitarà... intrèpid i lúcid, triomfant en les dificultats" (Rigault).

Tornat a França és designat per crear el Districte de Baiona com a Visitador i Director de la casa del nou centre districital. El 1856 hi obrí un internat. Fou elegit Assistent del G. Philippe l'any 1873.

Amb aquest itinerari tan fecund el 25è Capítol General de l'any 1875, els 58 Germans Capitulars no tingueren cap dificultat en elegir-lo com a Superior General. Era una persona de caràcter, quelcom imperiós en la seva forma d'actuar. S'hi apreciava la seva actitud per decidir i una accentuada personalitat. El G. Irlide era un ardorós romà i el mateix dia de la seva elecció com a Superior General escriu al Papa Pius IX comunicant-li el seu propòsit de visitar-lo a Roma i presentar-li la submissió de l'Institut i recolzament a la Càtedra de sant Pere. El Papa li respongué manifestant-li l'estima que professava pels deixebles del Venerable La Salle.

L'obra del G. Superior General

Amb els 12 Germans Assistents va crear la modalitat de Visitador Provincial (General) per visitar els noviciats i les residències dels GG. Visitadors.

Hi hagué tres esdeveniments importants que van marcar l'Institut: el «recés de 30 dies» per alguns Germans, va organitzà, fortificà i estendre els «Petits Noviciats» i el 1880 gran celebració amb grans festes en tot l'Institut amb motiu del «bicentenari de la fundació de l'Institut».

Els començaments del seu generalat foren pacífics però a partir de 1880 la situació va canviar i el G. Irlide es va sentir colpejat per la persecució contra l'Església i les escoles cristianes. Però, amb el seu tarannà enèrgic va superar totes les proves amb la força i caràcter dels Pirineus d'on va néixer.

A Alemanya Bismark va promoure el «*Kulturkampf*» des de 1871, que impulsà una lluita amb tenacitat. El G. Irlide es dirigí a Alemanya per donar suport als Germans perseguits i sostén-los en la seva fidelitat, i a més, els va assegurar la possibilitat de refugi a Bèlgica (Verviers, Malonne i Carlsbourg). Bèlgica tingué la llei escolar laica el 1879 amb el nom de «*loi de malheur*». A Itàlia el ministre Crespi feu una lluita similar pèrvida contra l'ensenyament cristià.

A França la llei de 1882 laicisà els programes de l'ensenyament religiós en les escoles públiques. A petició d'alguns municipis els Germans dirigien escoles públiques; van ser prohibits els crucifixos en els locals escolars. Amb aquesta situació el G. Irlide va tenir una commovedora i magnífica iniciativa: amb la finalitat

de mantenir les escoles públiques en les que hi havia Germans, els va demanar de portar el sant Crist ostensiblement sobre el pit a la vista dels alumnes. El 1886 una nova llei laicisà el personal ensenyant: excluïa els religiosos de les escoles públiques deixant-los sense sou ni habitatge.

El G. Irlide va fer front a la política educativa laica del govern francès, que tenia conseqüències en el nostre Institut. Havia fet estudis de jurista i el 1878 va redactar «*Una senzilla exposició de la situació legal dels Mestres públics*», demostrant que els motius al·legats per reemplaçar el Germans per mestres seglars era contra la Llei. El 1881 va redactar «*Notes sobre l'existència legal dels Germans de les Escoles Cristianes*». Va defensar amb gran vigor els drets dels pobres de la Congregació. I va aconseguir guanyar la causa. I en el conflicte que oposava l'Institut amb l'Ajuntament de París a propòsit de la Casa Mare va publicar una «*Memòria*» per defensar el dret de l'Institut a l'ús de la Casa Mare de la rue Oudinot que es va aconseguir continuar mantenint. Aquests conflictes portaren a adquirir la Casa d'Athis-Mons, propera a París.

Maison Mère de la rue Oudinot

El 1889 el Parlament francès imposà el servei militar als religiosos. Les Congregacions religioses passen a no ser reconegudes i àdhuc suprimides conjuntament amb una campanya de calúnnies. Tot plegat eren preparatius pel gran combat del 1900. Però aquestes dificultats no feien disminuir el nombre de vocacions. El G. Irlide era un treballador infatigable fet per la lluita.

Expulsats de l'ensenyament públic els Germans continuen en escoles lliures creades pels catòlics de França. A París es recolliren 10 milions de francs i es fundaren 128 escoles que, en diversos temps, educaren 50.000 nens; també famílies riques consideraven un honor el mantenir un mestre cristia; s'establien algunes societats civils amb el mateix objectiu. L'amor a la religió i a la infància produïa meravelles. Aquestes situacions van contribuir a que l'Institut s'estengués a l'Orient, Espanya, Oceania, Amèrica del Sud. Fou ocasió d'una autèntica propagació de l'Institut en molts països.

El G. Irlide es va proposar que totes aquestes persecucions donessin un vigor religiós renovat als Germans: "molts tenen amor més ardent, han concebut el coneixement del més enllà, han brillat per virtuts que esperen l'honor dels altars i La Salle està inscrit en el catàleg dels sants" (J. Herment).

Maison d'Athis-Mons

Aprofitant aquesta onada de fervor el G. Irlide va instituir recessos adaptats per a Superiors i Visitadors, Directors d'escola i de cases de formació, Directors de pensionats, de Germans encarregats de les obres i del temporal, recessos de 20 dies abans dels primers vots, i de 30 dies abans la professió perpètua, segon noviciat de tres mesos, recessos tancats pels alumnes i antics alumnes i pels Germans que començaven el servei militar.

Els resultats d'aquesta dinàmica foren molt positius: increment de fervor religiós, nombrosos Germans han conegut més a fons la seva vocació i s'ha experimentat un increment en la virtut. En fi, les persecucions han beneficiat l'aprofundiment de les arrels de l'Institut produint una saba de renovació. El G. Irlide va haver de suportar i fer front a aquestes situacions difícils i va manifestar caràcter i amb la seva ànima enèrgica va superar les proves amb la força de les muntanyes, dels Pirineus, on va néixer.

Administració

El G. Irlide tingué molt d'interès en procurar cada any el recés de 30 dies per a determinats Germans. Reorganitzà l'obra dels Noviciats menors assegurant la seva existència i bon funcionament i n'augmentà el nombre de 8 a 22.

Tot presagiava un govern pacífic mentre Mac Mahon governava França i el cristianisme era respectat i afavorit. El Mariscal va visitar l'Escola Normal de Rouen que dirigien els Germans i manifestà la seva simpatia i estima. Però aquest bon enteniment es dissipà amb el Partit Radical que va ser causa de les persecucions esmentades anteriorment: persecucions governamentals, municipis que volien reemplaçar els Germans per mestres laics... El G. Irlide s'hi va defensà com a bon jurista.

L'any 1880 amb motiu de la celebració del bicentenari de la fundació de l'Institut, volgué estar en contacte amb els Germans de les escoles gratuïtes de Reims, que foren el fonament de l'Institut. S'havia de fer una mirada sobre el passat. El G. Irlide va invitar als Germans a celebrar en la intimitat el record del seu Pare Fundador. Segons el G. Superior les festes havien de ser molt senzilles i familiars, però, de fet tingueren una excepcional solemnitat. L'Església com el poble cristià van exaltar l'Institut, que la persecució pretenia pertorbar. I es produí un augment de devoció al Venerable Joan B. de La Salle.

Creació de noves cases

Malgrat tantes dificultats va crear cases a França i a l'estrange. Respecte Espanya, terra de forta fe, els bisbes ja havien demanat al G. Philippe l'enviament de Germans destinats a escoles, però no va poder ser. El 1876 es reprengueren les negociacions amb el G. Irlide, que van tenir èxit i els Germans se sentiren ben rebuts i envoltats de veneració des de 1878 a Madrid, Barcelona, Santander... També envià Germans a Hong Kong , a Xile, a Luxemburg, a Armènia, Palestina, Àsia Menor, Irlanda. L'educador cristià refusat a França s'expatrià pel món a la recerca de nens per educar.

L'obra pedagògica

Va crear escoles i es preocupà de perfeccionar l'ensenyament, donar als mestres saviesa i virtut. Es crearen 228 nous establiments entre França i estranger.

Tingué molt d'interès en la formació dels mestres que preparava ja des dels Noviciats Menors i Escolasticats i que aconseguissin els Brevet d'ordre superior.

Amb mestres més ben preparats és va millorar l'ensenyament a les escoles. Fou un èxit l'Exposició universal de 1878, en la que els Germans van rebre mostres de distinció que estimularen a millorar-se encara més. Digué el G. Irlide: "Ens proposem seguir amb la més fidel atenció i pas a pas, la marxa progressiva de les nostres principals escoles; han de ser com centres que irradiïn les millores en el nostre ensenyament".

L'obra religiosa

Conjuntament amb el zel pel bon nom de l'Institut, el G. Irlide estimulà el progrés espiritual dels Germans més que el desenvolupament material i pedagògic.

Va editar un «*Manual de pietat*» impregnat d'espiritu romà, de la litúrgia romana; volgué fer conèixer sant Joan B. de La Salle amb més ardor i va fer reeditar els «*Annales de la Congrégation*». Va fer publicar una «*nova edició de la biografia de Blain*» i també de les «*Meditacions*». També la Butlla d'aprovació de l'Institut, la Regla de 1718 i el Coutûmier de Saint Yon. A l'abril de 1881 demanà als GG. Directors de buscar en els arxius dels Municipis i Departaments informacions relatives a les obres de l'Institut abans de la Revolució. Aquests materials van servir per editar «*Les Annales de l'Institut de 1679 a 1803*».

El G. Irlide va resumir en set punts els motius per a no deixar la presència dels Germans en les escoles públiques de França quan s'imposà la laicitat i la neutralitat des del punt de vista religiós. Pius IX va prescriure als escolapis a no abandonar les escoles, igual que més tard hi feu Lleó XIII al Superior General de l'Institut.

En el Capítol General de 1882 se sentia cansat i gastat. Va presentar la dimissió i malgrat que se'l veia envellit, però també amb el cap clar, els capitulars van refusar la dimissió.

Entre el 1883 i 1884 té un accident de salut, un càncer a l'estòmac del que no s'hi veuen perspectives de curació. Ben conscient de la seva situació escriu una carta d'indicació per a un nou Capítol General que elegeixi

el nou Superior General. El 1884 els Germans dels Estats Units li demanen que els visiti, igual que havia fet amb Itàlia, Espanya, Anglaterra, Irlanda, Bèlgica i Alemanya, però ell manifesta que no li era possible.

El 16 de juliol de 1884 escriu una Circular de convocatòria d'un nou Capítol General per elegir un reemplaçant, un nou Superior General.

El 20 de juliol de 1884 el confessor l'avisa que s'ha de preparar per a deixar aquest mòn. I el dia següent 21 de juliol a les 5 h. del matí és a la capella amb els Germans i rep el Viàtic i immediatament se'n va al despatx i escriu una llarga carta acomiadant-se dels Germans manifestant-los el seu afecte i demanant-los perdó per les molèsties i errors tinguts al llarg dels 9 anys de generalat. La mort li vindrà exercint el càrrec de Superior General. També va escriure al Papa Pius IX per reafirmar-li la seva fidelitat. Mor el 26 de juliol de 1884 als 70 anys.

La grandesa moral forta i austera que havien caracteritzat tots els seus actes es van continuar fins el seu final. Així va ser de plena, enèrgica i fecunda la vida del G. Irlide. Nascut per manar i per la lluita, va governar l'Institut amb decisió. Si va ser sever per d'altres ho fou més encara per a ell mateix. Va portar una vida penitent i volgué morir treballant.

BIBLIOGRAFIA: Henri Bédel. Estudios Lasalianos 11; Georges Rigault. L'Institut des Frères des Écoles Chrétaines, tome 7; J. Herment. L'Institut des Frères des Écoles Chrétaines.

A los Hermanos mártires de Montcada

Aportación del H. Antonio Domínguez Domínguez

Sujetos a la espalda entrabbas manos,
rodeados de noche y de misterio,
se acercan al vetusto cementerio
caminando en silencio cuatro Hermanos.
Sus verdugos los siguen cual milanos:
Franquean chirriando la ancha puerta;
la zanja sepulcral está ya abierta
que el cuerpo de los mártires espera;
y, al eco de un rugido de pantera,
la falange gloriosa cae yerta.

Cayeron cual solían, en la arena,
caer de Jesucristo los testigos,
pidiendo por sus propios enemigos
descuento en el delito y en la pena.
Mas la sangre vertida los condena,
y sale la justicia por sus fueros;
en tanto que los mártires, ligeros
emigran a la Corte del Gran Rey,
y montan, cual primicias de su grey,
la guardia en la región de los luceros

H. Arnoldo Julián

H. Benedicto José

H. Vicente Justino

H. José Benito

H. Mariano León

Hno. Daniel López

L'INSTITUT AL LLARG DELS CAPÍTOLS GENERALS

32 A 37 (1907 – 1946)

Arxius Institut

32. Capítol General 24 maig 1907 – 10 dies Lembecq – 90 Germans G. GABRIEL-MARIE	En les comunitats on sigui possible es pot organitzar la roberia de manera que es disposi d'un calaix per a cada Germà, on s'hi guardi la roba del seu ús. Es prohibeix l'ús de jerseys de punt en les comunitats. Es manté el text de les Regles Comunes sobre el text revisat el 1901. En la manera del possible s'ha de conservar la gratuïtat en l'ensenyament: és la voluntat del Fundador. No obrir internats o escoles de pagament sense autorització escrita del Règim. Abstenir-se d'usar cartes amb gravats polítics, bufonades o mundanes. Preconitzar en totes les comunitats l'estudi i l'ensenyament de la religió i consagrar-hi tot el temps prescrit per la Butlla. En cap cas, l'Escolasticat ha de durar menys d'un any; és molt avantatjós prolongar la duració, tant com sigui possible. El postulant que rep l'hàbit rep també el nom de religió amb el que serà designat. L'ús del vestit civil només serà autoritzat que per motiu de treballs. Els Gns. Assistents reben directamente del G. Superior General els poders dels que tenen necessitat per complir les missions encomanades. La Casa Mare no ha de ser incorporada a cap Districte, ja que ha de presidir tot l'Institut. La fórmula de vots, en el seu conjunt, remunta a 1725; convé conservar-la, doncs no representa cap inconvenient tenint en compte l'explicació donada pel capítol 18 de les Regles Comunes: tot canvi debilitaria l'estima i la pràctica de la gratuïtat de l'ensenyament. Que es publiqui el "Bulletin de l'Institut des F.E.C." i la Publicació del Manual del catequista. Traducció a l'espanyol i a l'italià de la Guia de les Escoles. El "Manual d'obres de perseverança de l'Institut" s'ha fet en part. Es nega el suggeriment de part de la Procura de fer una foto dels Capitulars.
33è. Capítol General 30 abril 1913 – 20 dies Lembecq – 93 Germans G. IMIER DE JÉSUS	El Capítol assenyala que la saludable pràctica de la revista setmanal es descura en algunes comunitats. Preocupació pel manteniment de la regularitat. Que les nostres escoles no siguin solament "escoles cristianes", sinó que siguin "escoles cristianes i gratuïtes". Recolzant-se en la Butlla el Capítol decideix que no s'ha de modificar la composició dels Capítols Generals. Negació de l'ús de la llengua materna en els Capítols. Amb motiu d'uns abusos introduïts en alguns llocs, el Capítol vol recordar als Germans la greu obligació que imposa el vot de gratuïtat. Es compleixen 25 anys de la creació del Segon Noviciat. Hi han passat 1467 Germans. Es publica el Catecisme de Maria. El Capítol recomana escollir amb cura els manuals d'història destinats als nostres alumnes; sovint falsegen els joves esperits. El Capítol formula tres desigs: 1. Que en cada Districte el G. Visitador confiï a una Comissió especial la cura d'organitzar fortament els estudis dels Germans en exercici. 2. Que un enteniment pràctic entre els Gns. Visitadors d'una Regió permeti la creació d'Escolasticats Superiors amb la finalitat de donar un ensenyament literari i científic més complet als nostres Germans. 3. Que sigui estudiada la creació, en el moment oportú, d'un centre d'estudis més superior, en la proximitat de la gran Universitat Catòlica. Perquè els Germans joves puguin treballar, és necessari alimentar-los amb llibres útils, sigui per completar les lliçons rebudes, sigui per enriquir el seu esperit amb nous coneixements. El Capítol crida l'atenció als Gns. Visitadors i Directors pel surmenage que pot tenir funestes repercussions físiques, intel·lectuals i religioses. Que la durada del noviciat es prolongui de sis mesos fins més d'un any. Que l'Escolasticat sigui al menys d'un any i constitueixi pràcticament un segon any de noviciat. Tenint en compte el Decret de la S.C. de Propaganda (11.1.1900) es recorda que el llatí no ha de ser ensenyat en les nostres escoles o pensionats.

34è. Capítol General 26 abril 1923 – 21 dies Lembecq – 90 Germans G. ALLAIS CHARLES	Insisteix que l’Institut es compon exclusivament de Germans laics, segons la voluntat del Fundador. Es recorda que els diaris polítics no han d’entrar en les nostres comunitats. Que els Germans Visitadors envii tots els mesos a les comunitats alguns avisos i directrius per facilitar la recol·lecció mensual. Que els Germans Visitadors exigeixin mensualment als Germans soldats compte exacte de llurs ingressos i despeses. S’aprova el text de la nova edició de les Regles Comunes i de Govern. El Capítol refusa tota modifació sobre l’essència de la mateixa Regla, demanada per algunes notes i no exigida pel Dret Canònic. Que cada Col·legi o Pensionat es faci el deure de mantenir una escola gratuïta. Que les Circulars dels Superiors, sobretot les dels últims anys, siguin reeditades i enquadrades en volums per la Procura. Que l’apel·lació Visitador Provincial sigui reemplaçada per la de Visitador General. Que els Germans Servents, pels vots perpetus, si fan la petició, poden emetre els vots de Germans d’escola, sigui en el Recés anual, sigui en la festa de la Santíssima Trinitat. Que durant el Recés anual se celebri una Missa pels Germans difunts durant l’any. Que la Novena al Nen Jesús, del 16 al 25 de cada mes, sigui per demanar bones vocacions. Que es redueixi al mínim l’ajuda de seglars a les nostres escoles. Que se sigui fidel al punt del Catecisme de la Comunitat. Que els Catecismes sobre els principals misteris, indispensables per a la formació religiosa de la joventut, siguin fets regularment, segons les prescripcions de la Regla en totes les nostres classes. Que es facin conferències pedagògiques diferents vegades cada any, per grups d’escola, per Germans de cada Districte. Que les obres postescolars siguin animades d’esperit sobrenatural: jocs, esports, sessions han de ser el més accessori. Que no s’obri cap altra establiment fins el proper Capítol General, sense greus raons reconegudes pel Règim. Que el reglament dels petits novicis sigui alleugerit els diumenges. Que els nostres joves formands, sobretot durant el Noviciat, siguin ben instruïts en la doctrina del Fundador i que l’extracte d’aquesta doctrina sigui traduïda en les principals llengües de l’Institut. Que la duració del Postulantat no sigui inferior a dos mesos, i que sigui suficient per permetre jutjar si el postulant pot ser cridat a l’Institut. L’Institut estén el seu ensenyament als estudis clàssics per conformar-se a la voluntat del Papa Pius XI.
35è. Capítol General 7 novembre 1928 - 25 dies Lembecq – 100 Germans G. ADRIEN	Cal afavorir la pràctica de l’oració i no reemplaçar-la fàcilment per un altre exercici. Que els temes de meditació siguin escollits pel G. Director i es prenguin habitualment dels llibres de l’Institut. S’autoritza emportar-se roba usada al canviar de Comunitat. Es recorda que hem estat instituïts principalment per l’ensenyança als pobres; per tant, quan s’obri una escola de pagament es consideri també obrir una escola gratuïta adjacent. Que sense renunciar a res del que és essencial en els nostres mètodes, l’Institut s’inspiri àmpliament en el que hi ha de bo en l’evolució pedagògica contemporània. Eliminar en el que sigui possible el personal seglar ensenyant dels nostres centres. Organitzar el cine escolar en els nostres centres, com instrument pedagògic. Es recorda la gravetat de l’ús del tabac i de la seva prohibició. S’admet la possibilitat de que els aspirants vagin de vacances a les famílies on es vegi beneficis. Per a la perseverança dels Germans joves: bons formadors, que els Germans Directors els guïin en els seus començaments de classe; no sobrecarregar-los de treball; bondat paternal amb ells per part dels Directors. Es recorden els temps concedits a l’ensenyança del Catecisme, al record de la presència de Déu en les hores i mitges hores. On no sigui possible fer el Catecisme els diumenges i festes es recorda que s’han de fer quatre hores i mitja a la setmana. Contra la tendència de confiar el Catecisme en les classes superiors als capellans, es subratlla que el Germà és abans que tot, Catequista. Promocionar les obres de perseverança dels antics alumnes i federar-les. Es proposa afavorir les vocacions missioneres i l’esperit missioner dels nostres alumnes. Que l’activitat missionera del nostre Institut s’adreci sobretot a països de molta població com Xina o molt pobres com Àfrica. Es promou l’esport a les escoles, només com mitjà d’educació; no s’ha de convertir com una finalitat. Difusió de revistes pedagògiques. Contribuir al progrés pedagògic. Crear, al menys,

	<p>dues escoles de pedagogia. Prendre cura del personal formador en les nostres cases de formació. Per realitzar les obres de l’Institut es necessiten religiosos de constitució sana i forta; per tant: prendre cura de l’aliment i salut dels Germans; neteja i jocs a l’aire lliure (“es podrien tolerar per novicis i escolàstics”); cuidar el reclutament vocational de joves sans i forts, sense tares familiars; els programes dels cursos de religió per als Germans estableix els cursos “Mitjà” (diploma 1r grau) i Superior (diploma 2n grau). Supressió de l’examen oral de Catecisme. Programació dels estudis profans; al menys que siguin del mateix nivell que els rebuts per altres ensenyants en els països respectius. Per l’ensenyament secundari, que estiguin proveïts dels títols d’estudis acadèmics exigits a professors laics. Cursos de vacances per fiançar la formació. En l’hàbit s’accepta el rabat de cel-luloide, amb permís reservat al Règim. S’insisteix en l’ensenyament gratuit als pobres: “En conformitat amb el fi essencial de l’Institut, les nostres preferències siguin sempre pels nens pobres i que es manifesti en el desenvolupament de les escoles gratuïtes. S’ estableixen els Consells de Districte arreu amb un funcionament real i regular.</p> <p>Publicacions proposades: Extracte de la Doctrina espiritual de SJBS, Resums de les meditacions, del G. Philippe; Explicació dels Evangelis dels diumenges i festes, del G. Philippe; Catecisme amb exemples; Vida dels sants.</p>
36è. Capítol General 13 juny 1934 – 16 dies Lembecq – 109 Germans G. JUNIEN-VICTOR	<p>Procurar l’assistència convenient als Germans malalts (tuberculosos...). Es troba dificultat en conciliar les prescripcions materials de la Butlla sobre les quatre hores i mitja de Catecisme setmanal amb les possibilitats reals; resistència a englobar en elles les conferències dels capellans, els catecismes de perseverança a la parròquia. El capítol 7 de la Regla sembla admetre més amplitud (sobre el comportament dels Germans amb els escolars). S’insisteix en mantenir i afirmar la regularitat sobretot: en exercicis diaris, sostens extiors, passeigs regulars, lectura en el menjador, prohibició del tabac, dejuni setmanal de Regla... Que els Superiors Majors usin amb més freqüència l’admonició prevista pel Codi de Dret Canònic per als religiosos greument irregulars. La Comissió d’Escola expressa el temor d’un començament de desviació sobre l’esperit primitiu respecte de la gratuïtat, per la multiplicitat d’escoles de pagament i col·legis on s’hi empra gran nombre de Germans; demana insistir als Germans sobre el fi essencial de l’Institut; Que es mantinguin les escoles gratuïtes sempre que sigui possible amb el major nombre de Germans. Es veu amb recel l’assistència dels Germans a la Universitat; només els Superiors Majors podran autoritzar-hi l’assistència. Fer atenció perquè les formacions postescolars no estableixin relacions massa freqüents entre el món i la comunitat. Descartar curosament les relacions amb el món. Que l’ús de la ràdio, cine, bicicleta, auto... sigui controlat pel Director i autoritzat només pels Superiors Majors. Prohibida la ràdio d’ús personal. S’insisteix en el problema de la perseverança dels Germans joves, al·ludint sobretot als primers anys de comunitat. Crida a comprometre’s en el desenvolupament de la personalitat moral i en la formació cristiana dels nostres alumnes amb cursos d’instrucció religiosa, lluita contra la rutina i el formalisme en exercicis de pietat i Missa, sobretot. Organitzar l’Acció Catòlica, els grups de pietat, Congregacions... Organitzacions de perseverança a la sortida de l’escola. La Comissió d’Escola recomana estimular agrupacions com les Associacions de Pares d’alumnes, de pares de família, que poden ajudar la causa de l’educació cristiana. Es proposa crear una revista de Pedagogia a l’Institut. Que hi hagi biblioteques ben assortides i preveure-hi un pressupost anual. Escollir encara millor personal per als grups de formació. Especial cura de la salut dels formants: visites mèdiques, higiene, gimnàs, recreacions, canvi de roba... Nova programació dels estudis catequístics per als Germans. Establir Escolasticats universitaris. Exigir al postulant un nivell intel·lectual suficient abans d’entrar al Noviciat. Els Germans hauran d’estar proveïts de Diploma oficial d’ensenyament. Intensificar els intercanvis de Germans d’un Districte a l’altre, en vistes a l’aprenentatge de llengües i altres estudis especials. S’insisteix sobre el bon funcionament dels Consells de Districte i</p>

	Comunitat. Algunes qüestions pràctiques sobre el vot de pobresa: permisos per no incórrer en falta. Publicacions proposades: Guia de les Escoles de 1706; Catecisme sobre les doctrines socials de l'Acció Catòlica; Historia Abreviada de l'Institut.
37è. Capítol General 15 maig 1946 – 23 dies Roma – 118 Germans G. ATHANASE ÉMILE	Es comenta la tendència vers el sacerdoci, cada vegada més en els que demanen dispensa de vots; s'atribueix a la manca d'espirit religiós. El G. Superior General insisteix que s'ha de presentar als formants com un "sacrifici" més, una renúncia afegida a d'altres. Per la perseverança dels Germans joves enginyar-se per fer regnar la caritat, l'esperit de família i la joia en la Comunitat. Prendre cura de les cases de recés i que els Germans ancians estiguin ben atesos. Una Carta de la Congregació de Religiosos aconsella que el Capítol es limiti a la discussió de criteris i punts que són fonamentals i que la resta del treball d'adaptació de la Regla es confiï a una Comissió postcapitular. El G. Superior General diu que la discussió del Projecte de Regla no figurarà en l'ordre del dia del Capítol. Els capitulars podran presentar notes personals; la frase: "no és la Regla que ha d'adaptar-se als individus, sinó que són els individus que han de conformar-se a la Regla. "Es demana al G. Superior General un estudi objectiu i precís sobre la naturalesa i obligacions del Vot i Regla de la gratuïtat. Proposta de que en els propers 10 anys no sigui oberta cap escola sinó en favor d'ambients populars apropiant-se cada vegada més a la gratuïtat que demana la Butlla i la Regla. Es demana l'eliminació urgent de l'element femení en les nostres cases a causa de les circumstàncies de la guerra i la prudent reducció de l'element seglar. Una llarga discussió de la Regla que prohibeix l'ús del tabac; al final s'accepta que hi pot haver-hi alguns permisos personals acompanyats de sanció; serà motiu per no admetre als vots i no confiar càrrecs o responsabilitats. S'accusa l'elevat nombre de defeccions (uns 400 l'any). Es produeixen sobretot en dos moments: 22 a 25 anys (crisi d'adaptació); i de 32 a 35 anys (edat del dimoni meridià: crisi de castedat). Un capitular proposa convertir el vot d'estabilitat en un compromís de renunciar al sacerdoci; el G. Superior General respon que aquest vot té un objecte propi que no s'ha de suprimir. Es concedeix importància al tema de l'Acció Catòlica: dedicació dels Germans per coordinar les seves activitats, organització dels moviments en les nostres escoles, participació en jornades i sessions d'A.C. escolar, orientar les associacions d'antics alumnes vers l'A.C., iniciar els novicis en l'espiritualitat de l'A.C. i els escolàstics en mètodes d'apostolat. Creació d'escoles normals per a la formació de mestres seglars en els països que encara no en tinguin. Impuls a l'obra missionera. Creació d'un Secretariat de Missions a Roma. S'estructura la formació d'aquesta forma: Juvenat, 11 a 13 anys: atmosfera familiar i espiritualitat inspirada en mètodes de l'A.C.; Petit Noviciat: conduir-los amb virilitat, però sense tractar-los com a religiosos; Noviciat, dos anys en el possible. Escolasticat, dos anys mínim. Es promou l'intercanvi de Germans entre països per l'estudi de llengües, inclús per 2 o 3 anys. Es demana el desenvolupament preferencial de l'ensenyença popular i que en cada Districte es dediqui la major part dels Germans a aquesta ensenyança. S'institueix el càrrec de Vicari General, per suggeriment de la Congregació de Religiosos. Que el Consell de Districte prengui una importància real en la direcció i administració del Districte. Que el seu rol no sigui merament consultiu. Es disminueix el nombre de capitulars de dret (Visitadors de més de 250 Germans de vots perpetus). Algunes qüestions relatives al vot de pobresa: es consent, amb permís, el rellotge de polsera; es prohibeix el peculi. Publicacions proposades: Guia de les Escoles; Mètode d'Oració de SJBS; dos films sobre el Fundador i les obres de l'Institut; quadre oficial de SJBS, el de Pierre Léger. S'insisteix que cada Comunitat tingui un «coutûmier» bastant detallat per no donar lloc a l'arbitrari; que tingui força de llei. Concedir atenció especial als sosteniments exteriors de l'Institut, sobretot l'acusació diària i la rendició setmanal. L'any 1947, 13a edició de la Regla.

Primera sessió de formació

Evangelitzar educant: una mirada personal

13 novembre 2021- G. Josep Espuny i Curto

El passat 13 de novembre ens vam aplegar 31 assistents entre Associats i Germans a la Salle Bonanova, per tal de participar en la primera de les dues sessions de formació programades per aquest curs. Ens va alegrar poder-nos trobar un cop més després del parèntesi del curs passat.

La sessió va estar conduïda pel sr. Josep Oriol Martín, de l' Equip de Pastoral del Sector, amb el títol *Evangelitzar educant: una mirada personal*. Vam començar amb una estona de pregària tenint com a fons el lema d'enguany,

Estàs a casa. Des de la fe, la fraternitat i el servei, la “casa” es converteix en comunitat.

La reflexió va ser molt rica, tot combinant una profunda reflexió humanística i filosòfica amb un conjunt variat d'imatges artístiques. Es va estructurar en tres *temps*, que són els que poden il·luminar la feina d'un educador/a de La Salle i convertir els seus ensenyaments en misatges evangèlics:

- Temps d'**espera**: la fondària de les nostres possibilitats està cada dia per actualitzar, reviure i enriquir-se. Es necessita esperança (en el sentit més fondament bíblic), de la mateixa manera que entenem la feina educativa com un procés lent, pacient, “artesanal”.
- Temps **narratiu**: *educar* no és mai una paraula freda perquè la vida és una narració constant, de la mateixa manera que ho és la identitat. Des de l'escola hem de poder fer propostes que impliquin la relació humana profunda (en un temps que tot és tan fugisser...) i que acullin la necessitat de vida interior que, encara que no ho sembli, els/les joves d'avui cerquen sovint. Des d'aquí podem també llegir la vocació, que moltes vegades ens porta a una presència activa-educativa més que no pas a “fer” coses.
- Temps **vivenciat**: que des de la donació ens pot conduir a Déu; sí és cert que la mirada autènticament educativa es va constraint des de la feblesa, la compassió i l'actitud d'escolta. Pot ser la nostra contribució al nostre món, tan farcit d'imatges efímeres: ajudar humilment a trobar la profunditat de l'essencial.

La sessió ens va deixar com a “deures de casa” un seguit d'interrogants ben suggerents i estimulants, i en espera de la segona sessió, prevista per febrer (dia 5).

COL·LEGI JOAN MARCH, DE VIELHA (1976 a 1980), 2ª part

G. Francisco Fuentes Villalba

Puntualitzacions a la 1ª part

El G. Ricard Serra, molt atent a quant es publica m'ha fet arribar unes correccions que cal esmentar. Amb respecte al curs 71-72 sembla que qui va causar baixa es deia Frederic però no Gil, ans al contrari, hauria de dir Pubill. També em fa notar que, com diu el G. Miguélez, el G. Lorenzo hi era al curs anterior (70-71). Una omissió detectada pel G. Ricard Serra al curs 71-72. El G. Mestres havia de fer el CEL i el G. Serra el CIL. Va ser que al primer trimestre el G. Mestres feia el CEL, el G. Serra el suplia i que al segon trimestre el G. Serra feia el CIL a Roma i el G. Mestres el suplia. Gran part del tercer trimestre la van compatir tots dos.

Per la meva banda he de puntualitzar que el meu informador principal ha estat el G. Ramon Font, que té accés a l'arxiu del Districte de Catalunya des del seu lloc de treball actual, a la Residència de l'equip de Govern del Sector de Catalunya. A ell correspon gran part de les dades de les comunitats en aquest període i del nombre d'alumnes de cada curs escolar. També certs documents que conformen l'esdevenir del Col·legi Joan March i que fan constància de les relacions amb les institucions que eren interlocutors vàlids amb la Institució La Salle. Sense aquesta informació només serien records meus sense gaire precisió perquè passa el temps i la memòria afluixa en precisió.

Curs 76-77. *Relleu a la direcció del Col·legi.* És substituït el G. Jordi F. Alós pel G. Ignasi Camp. El G. Daniel Orteu s'incorpora com nou membre de la comunitat.

La Comunitat: GG. Ignasi Camp, Dir. Lorenzo Álvarez, Francisco Fuentes, Emilio Martínez, Daniel Orteu, Antoni Prat, Josep Mª Segú, Maurici Segura.

Aquest curs va ser com un de tants quan conviuen interns i externs a la pràctica totalitat de les classes, exceptuant els més petits de primària. Van començar a aflorar dos temes importants: nous projectes de construcció, que s'estaven gestant entre la direcció del Col·legi i la Federació d'Esquí (es tractava de dissenyar els plànols pertinents i

construir un pavelló per als esquiadors/res).

La qüestió del transport escolar des dels extrems de la Vall cap a Vielha: Naut Aran i Baix Aran. No enterbolien l'ambient però començava a desenvolupar-se amb opinions ben diverses.

Tal dia com el 8 d'octubre havien sortit d'excursió per pujar cap al llac d'Escunyau. Ja érem a més de mig camí fent un descans i prendre quelcom de menjar i beure quan arriba tot suant el G. Emilio Martínez i em comunica que el meu pare està malament i que haig d'anar corrent a casa a estar amb la família. La resta dels excursionistes continuen a la seva i jo, acompanyat pel G. Emilio baixem a Vielha i, agafant una mica d'equipatge per passar una o dos nits a casa, em comunica que el meu pare era mort. Encara no sabia les circumstàncies del perquè era mort i aquí no és el lloc on dir-ho.

Tots dos vam emprendre viatge cap a Cuevas Labradas (Teruel). Vaig poder tenir la sort de poder acompañar el meu pare en el seu funeral, ja que a la nit érem al velatori del meu pare. Al dia següent, a la tarda s'oficià el funeral accompanieds per una gran gentada i Germans de diversa procedència, en especial de la Comunitat de Terol.

Pel que fa a la marxa de l'escola no hi havia problemes; tothom anava a la seva sense pertorbacions de cap mena. El G. Ignasi Camp va aprofitar que s'estaven edificant uns apartaments just al costat del Col·legi per reservar uns quatre d'ells per poder fer-los servir per dormir les noies, ja que no podien continuar a l'hotel. Els nois seguirien al cinquè pis de l'edifici del Col·legi

Si mireu la foto que la redacció de PAX va posar al costat del que descriu el curs 73-74 observareu que reflecteix aquesta comunitat que es mantindria el curs següent, el 77-78. Com s'observa a la foto hi veiem diversos Germans que havien fet gran part de la seva formació a PIBRAC, que és propera a TOULOUSE. L'actualitat casa de Pibrac és un gran col·legi amb més de 1500 alumnes.

Total d'alumnes matriculats: 550

Curs 77-78 Consolidació i nous projectes.

La comunitat: GG. Ignasi Camp, Dir. Lorenzo Álvarez, Francisco Fuertes, Emilio Martínez, Daniel Orteu, Antoni Prat, Josep Mª Segú, Maurici Segura. Els mateixos que al curs anterior.

Projecte de residència acabat amb la compra dels apartaments i constitució d'una societat anomenada REVISA per habitatge de les noies internes que serien accompaniedades per dues vetlladores durant les nits. Tot va començar bé però als següent cursos les vetlladores van exigir una paga per tenir aquesta responsabilitat; per tal motiu van litigar arropades pel sindicat fins a obtenir el que reclamaven. Al néixer REVISA no sabem perquè mai se'ns ho ha explicat quins eren els seus estatuts i quins eren els socis o quan feien l'assemblea anual etc. com totes les societats anònimes, ni tan sols si es tractava només era un nom registrat, que posteriorment ha servit per acollir els serveis que REVISA fa actualment en alimentació i neteja. Tal volta als arxius de l'antic Districte de Catalunya tinguin aquests documents com hauria de ser.

Per incentivar els esports tan individuals com en col·laboració d'equip es van dissenyar una mena

de jocs competitius entre escoles properes: de la vall d'Aran i els més propers de la Ribagorça. Es desenvolupaven a la primavera un cop acabada la temporada de neu. Si trobaven bon temps, que era bastant segur, resultaven dos dies de cap de setmana meravellosos. L'organitzador era el col·legi Joan March i col·laborava l'Associació de pares i el Patronat d'ensenyança. Tots el que resultaven guanyadors, en la seva categoria, tenien premi ja sigui en forma de copa o de medalla, que era el més habitual. Tret de l'esquí, havia un bon paquet de competicions accessibles als nens i nenes. El G. Lorenzo era el fotògraf que deixava constància d'aquests esdeveniments amb una filmadora de Super8. I també en format de diapositives en color. Quan tenia un bon paquet d'aquestes diapositives o films les oferia a tots els interns en hores d'esbarjo i que aquests rebien encantats de poder-les visualitzar.

A la residència provincial existeix un document pactat entre el Sr. José Calbetó, en representació del Patronat Fundació d'Ensenyament de la Vall d'Aran i el G. Angel Cirera, en representació de La Salle, pel que pacten els termes de l'ús i administració del Col·legi Joan March amb tots els seus accessoris i pertinences i en quines condicions econòmiques es realitzarà. Està signat a 30 de maig de 1978. Aquest document consta de tres planes.

Per part del claustre de professors se'n feia, si més no recordo, una sortida a un lloc de fora de la Vall als inicis del curs per lligar records i posar ànims de cara al curs que començava. Adjunto una foto posant davant d'un restaurant de la Vall Fosca

Total d'alumnes matriculats: no hi ha constància als arxius de la residència però podrien ser uns **550**, com al curs anterior, si més no.

Curs 78-79 Més novetats.

La comunitat: GG. Ignasi Camp, Dir. Lorenzo Álvarez, Francisco Fuertes, Emilio Martínez, Lluís Sayós, Antoni Prat, Josep Mª Segú, Maurici Segura. Com es veu, a la llista desapareix el G. Daniel Orteu i apareix el G. Luís Sayós.

El curs passat s'enllestia la residència de les noies internes amb el nom de **Revisa**. L'edifici dels apartaments ELURRA disposava de tres nivells a sota terra: al primer havia una bolera i una discoteca; al segon se situava un garatge de reparació i manteniment de cotxes; el tercer tenia accés des del pati del Joan March i no des de la carretera com ho tenien els altres nivells i no tenia cap funció assignada per causa de la dificultat a accedir a aquest soterrani. El gestor dels apartaments s'entengué amb el G. Ignasi Camp per cedir-los Col·legi com a taller i guardaesquís dels alumnes de l'equip de promeses i va quedar així mentre van ser a l'internat els esquiadors.

Posant al cim del Montarto (2800 m.)

El segon gran tema era com mantenir la FP de 1er. Grau en les seves especialitats Administratiu i Electricitat-Electrònica. L'impediment era el nombre insuficient d'alumnes inscrits per cursar aquest tipus d'estudis. Parlant amb l'inspector i Delegat de la FP dels Serveis Territorials d'Ensenyament de la Generalitat a Lleida es va trobar una solució. Per completar la "ratio" d'alumnes exigida per a cada aula s'afegien a la matrícula alguns alumnes de Batxillerat què només havien de fer les assignatures tecnològiques no convalidades des del batxillerat. Va resultar

eficient però era ben enganyós i a mi no em va satisfer del tot perquè, a la pràctica, no se'ls donà a aquests alumnes afegits a la matrícula i provinents del Batxillerat un espai horari per l'estudi d'aquestes assignatures tecnològiques. El problema sorgia quan es feia l'avaluació final de curs i s'havien d'omplir les actes. Certs professors es resistien a avaluar positivament a aquests alumnes afegits per què no havien assistit a les seves classes.

En repassar la llista de la comunitat heu vist que inicia la seva estada a Vielha el G. Luís Sayós. Ell patia d'una forta diabetis i li donava problemes importants: un d'ells era la ceguesa quasi bé al 70% i l'altre problema eren les llagues que sofria als peus i molt difícils de curar. Com ell ho aguantava tot, no es queixava i tirava endavant. Va aconseguir que com a mínim el G. Director li donés un hora de classe que realitzava amb molta empatia amb els/les alumnes. Quan es tractava de corregir

exercicis de classe ho feia ajudant-se d'algunes noies, sense sortir de l'aula, que li llegien les respostes i donava la nota que havien merescut. Ell no ho hauria pogut fer d'una altra manera. També aconseguí que li donessin unes hores d'atenció al despatx d'entrada al col·legi i atendre el telèfon i les visites entrants i el moviment d'alumnes per controlar-los, a més de llegir alguna cosa ajudant-se d'una gran lupa.

Total d'alumnes matriculats: no hi ha constància als arxius de la residència però podrien ser uns **500**, com al curs anterior, si més no.

Curs 79-80 Més novetats.

La comunitat: GG. Ignasi Camp, Dir. Lorenzo Álvarez, Francisco Fuertes, Santi Mateu, Lluís Sayós, Antoni Prat, Josep Mª Segú, Maurici Segura. Com es veu, a la llista desapareix el G. Emilio Martínez i apareix el G. Santi Mateu.

El G. Santi Mateu va agafar la conducció de l'internat a més de la feina a l'escola, juntament amb mi, com reemplaçant del G. Emilio Martínez què va deixar de ser Germà en acabar el curs anterior. El que es pot dir del G. Santi Mateu és que va posar tot l'empeny en que les coses funcionessin bé del tot i no de qualsevol manera i en això es va anar cremant per l'immens esforç que feia a hora i a deshora en tot el temps que va ser-hi al Joan March.

Parlem del G. Antoine Prat. Sempre el recordaré com un excel·lent Germà de La Salle i implicat a fons en tot el que emprenia. Assumpte seu eren: les missions de la infància, la granja, l'hort i les abelles. Omplia tot el temps que fos però sense descuidar dues coses, a saber, exercicis comunitaris i especialment les misses. Per les abelles va aconseguir un col·laborador important com ho és el G. Director. El G. Ignasi va idear una etiqueta per als pots de la mel en què hi havia dues coses a tenir en compte: la imatge impresa era una còpia de l'abella Maya i segon un imaginari permís de sanitat; tot i que deia que estava en tràmit el número sanitari en qüestió. Sens dubte això va propiciar que la mel del G. Antoine hi fos present en gran part de les botigues de la vall d'Aran. Mai es va rebre l'autorització sanitària de l'empotat de la mel i penso que ni tant sols es va sol·licitar.

L'escola funcionava com els anys anteriors. La comunitat dels 8 Germans era el símbol de coordinació i eficàcia i així ha estat reconegut per la Vall d'Aran.

Total d'alumnes matriculats: van ser **484**.

El H. Felipe García nos cuenta su primer mes de estancia en la misión de Sudán del Sur

Llegada al aeropuerto

Con mucho gusto respondo a la invitación del Germà Jaume Pujol para escribir unas líneas para PAX sobre mi nueva etapa en la vida.

Con todo, antes de contaros algunas cosas, aprovecho la ocasión para saludar a todos los Hermanos y demás lectores de la revista PAX. Estos tiempos difíciles que hemos vivido y estamos viviendo parece que nos han distanciado, no solo físicamente sino también en otros campos. Los modernos medios de comunicación que están a nuestro alcance nos permiten, si hay voluntad, superar esas barreras.

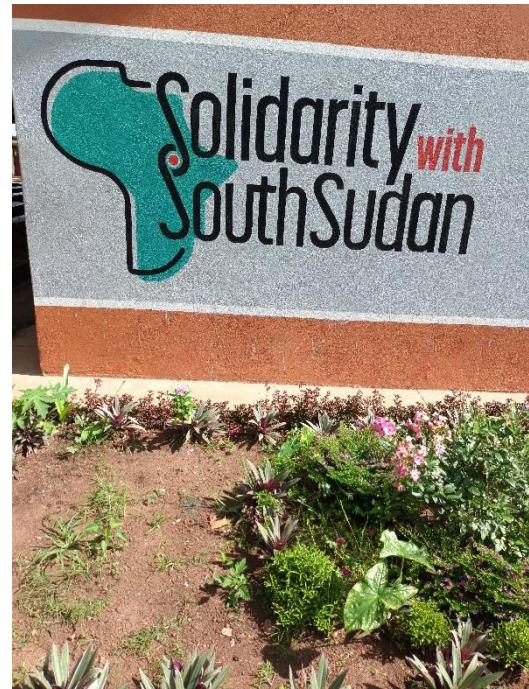
Mi decisión de volver a África, después de una larga estancia de 28 años, y un paréntesis en España de 9 años, es algo que viene de lejos. Quizás, en estos momentos, no interesen tanto mis motivaciones, sino que cuente un poco dónde me encuentro, cómo me encuentro y cuál es mi trabajo actualmente.

Llevo en Juba, capital de Sudán del Sur, un mes y 5 días, en el momento de escribir esta crónica. Al iniciar una nueva etapa en la vida, se cuentan los días, después los meses y al final se olvida uno de contar. Pero como todos sabemos por

propia experiencia, los principios no son fáciles. Si además ya tienes 66 años y vas a empezar una misión en un lugar totalmente desconocido y si le añadimos que no estarás en una comunidad de La Salle, todo esto hace que las cosas se tomen muy en serio.

Para situarnos, os diré que formo parte de un proyecto llamado SOLIDARIDAD CON SUDÁN DEL SUR. Es un proyecto intercongregacional que surgió a raíz del Congreso de la Vida Consagrada celebrado en Roma en Noviembre de 2004. Yo he leído las actas de este congreso para hacerme una idea de los orígenes del proyecto y me doy cuenta que aquí, el dedo de Dios tuvo mucho que ver, así como la participación activa de nuestro antiguo Superior General Álvaro Rodríguez Echevarría. Los participantes, más de 800 y miembros de muchas congregaciones masculinas y femeninas, se dieron cuenta que haber participado en un Congreso que lleva por título: PASIÓN POR CRISTO, PASIÓN POR LA HUMANIDAD, no se podía quedar en mera teoría especulativa, por muy alta y buena que fuera esta teoría. Este congreso exigía acciones concretas desde la vida consagrada.

La conferencia episcopal de Sudán, aún no existía Sudán del Sur, había pedido a los Superiores Generales, hombres y mujeres, hacer algo concreto por las personas de una de las zonas más pobres y abandonadas del planeta. Sudán del Sur, se convirtió en país independiente en 2011, pero había sufrido largos años de guerras con el gobierno de Jartum, en Sudán y a costa de muchas vidas consiguieron la independencia. Después vendrían años de guerra civil en Sudán del Sur.

Los obispos de Sudán pedían que se les ayudara con acciones concretas para “empoderar” a la gente de esta zona. Es decir para formarles y capacitarles para que ellos mismos fueran capaces de construir su propio futuro. Pero al mismo tiempo era necesario sanar las heridas de tantos años de guerras, de enfrentamientos étnicos, de robos, muertes y violencia.

Los iconos del Congreso que se escogieron fueron el de Jesús con la mujer samaritana en el pozo de Jacob y el de la parábola del buen samaritano. Ambas imágenes venían como anillo al dedo al nuevo proyecto.

Los superiores generales enviaron una comisión en 2006, al futuro Sudán del Sur para explorar el terreno. La comisión hizo un informe y se pedía la colaboración a las congregaciones religiosas para dar vida un proyecto que se basaría en los siguientes principios.

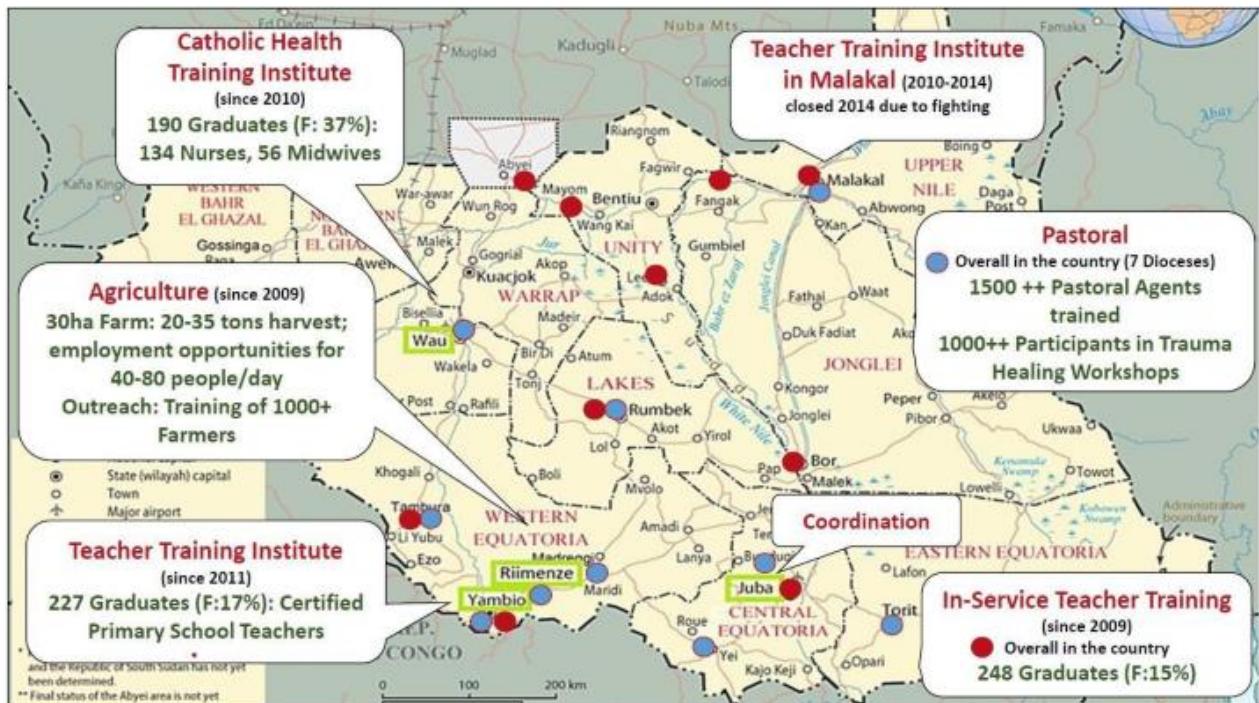
1. Formar comunidades inter congregacionales mixtas, multiculturales e internacionales para animar los proyectos. Desde el principio se pretendía que las mismas comunidades religiosas fueran como un modelo para la gente del país. Que vieran que personas de distintas culturas, razas y sexo podían trabajar y vivir juntas. Animadas por el espíritu de Jesús. Comunidades testimonio de trabajo común, convivencia pacífica con acción humanitaria y evangelizadora. Además estas comunidades también podrían ser como un nuevo paradigma de la propia vida religiosa del futuro.
2. Formar líderes, hombres y mujeres del país, pertenecientes a distintas etnias y clases sociales para que estas personas tomaran las riendas de su propio destino.
3. Dar una formación sólida a maestros y maestras para hacer frente a la escasez de maestros en el joven país. Al mismo tiempo estos maestros y maestras iban a ser agentes de reconciliación y sanación de traumas entre la población.
4. Formar enfermeros, enfermeras y comadronas para hacer frente a la carencia de personal sanitario en el país.
5. Formar campesinos para enseñarles a, cultivar la tierra, respetar la naturaleza, criar animales domésticos, para mejorar la alimentación, la economía y la salud de la familia.
6. Desarrollar una pastoral de reconciliación y sanación de traumas causados por los enfrentamientos bélicos. Esta acción pastoral tiene por objetivo formar maestros, sacerdotes, agentes de pastoral diocesana, en estas técnicas de curación y reconciliación.

Este proyecto se puso en marcha en 2008 con la colaboración de diversas congregaciones religiosas. He tenido la suerte, a mi llegada, de conocer a algunos de estos obreros de la primera hora. En estos momentos quedan muy pocos después de 13 años. Me consta que nuestro Instituto fue parte muy activa desde el principio y en estos momentos lo sigue siendo con dos Hermanos, uno de la India y un servidor.

Este mapa de Sudán del Sur, sin duda puede ayudar a situar los proyectos en el conjunto del país. El Instituto para la formación de maestros, se encuentra en Yambio, sur oeste del país. Otro centro en el norte del país en Malakal tuvo que cerrar a causa de la guerra civil en 2014 y en estos momentos está abandonado. El centro de formación agrícola se encuentra en Riimenze, a una hora y media de coche desde Yambio, dependiendo del momento del año y del estado de la pista. La Coordinación del proyecto se encuentra en Juba, la capital, que es donde yo me encuentro en estos momentos. A una hora de coche de Juba, en Kit, se encuentra el centro de pastoral, que realiza su acción por todas las diócesis del país.

Este mapa de Sudán del Sur, sin duda puede ayudar a situar los proyectos en el conjunto del país. El Instituto para la formación de maestros, se encuentra en Yambio, sur oeste del país. Otro centro en el norte del país en Malakal tuvo que cerrar a causa de la guerra civil en 2014 y en estos momentos está abandonado.

El instituto para la formación de enfermeros, enfermeras y comadronas está en Wau, en la parte centro oeste del país. Aún no he tenido la oportunidad de visitarlo.

En el instituto de formación de (STTI), además de la formación de nuevos maestros, hay un servicio que se llama “in-service teacher training” que es una actividad para seguir formando a maestros que ya están ejerciendo para que mejoren su práctica y sus conocimientos pedagógicos. Estos maestros van a Yambio para seguir algunas sesiones y también reciben visitas sobre el terreno.

En el centro agrícola de Riimenze se sigue un programa de formación para hombres y mujeres, vienen al centro durante un periodo de tiempo para adquirir técnicas y conocimiento agrícola y después regresan a sus poblados para ponerlo en práctica. El centro les ofrece semillas, parejas de animales para que empiecen sus actividades agrícolas y ganaderas. Los animales que se les han adelantado, los han de devolver cuando empiecen a producir. Suelen criar cerdos, gallinas, ovejas, patos, etc...

Otra actividad de este centro es sensibilizar a la población campesina de los alrededores para ayudarles a mejorar su producción, alimentación, cuidado de animales y la reforestación.

Tuve la suerte a mi llegada a Juba de ir a visitar el Instituto de formación de maestros de Yambio y el centro agrícola de Riimenze. De esta manera pude conocer a las personas y el lugar y algunas de las actividades que allí se hacen.

Paso al siguiente capítulo. Vencidas las preocupaciones y aprehensiones anteriores e inmediatamente posteriores a mi llegada a Juba, puedo decir que en estos momentos ya me voy situando y me he hecho con el día a día. Esta comunidad de Juba la formamos un Misionero de África, irlandés, Jim Greene y un servidor. Pero al

ser una casa de paso, casi cada día tenemos gente, de otras comunidades de Solidaridad, de gente relacionada con nosotros que nos visita o está de paso. Esto da un poco de trabajo, pero también es una oportunidad para conocer a muchas personas que trabajan en la misión en Sudán del Sur. Los últimos visitantes han sido, Matthias y Laura de CARITAS AUSTRIA, el H. Pierre Ouattara, consejero general para África, de paso para visitar a la comunidad de RUMBEK, y a mí mismo. El Padre David Gentry, de los Estados Unidos y promotor de la misión en Roma trabajando para Solidaridad. Próximamente esperamos a tres jóvenes Misioneros de África, también conocidos por: Padres Blancos, aunque sean negros; vienen a Sudán del Sur para abrir una nueva misión en el norte del país, a los Hermanos de La Salle Amilcare y Raoul Traoré, que vienen desde Roma para visitar también RUMBEK.

El trabajo que me han encomendado hasta estos momentos, consiste en encargarme de la caja del dinero en efectivo de la comunidad y del proyecto de Solidaridad. Trabajamos con dólares y con libras sur sudanesas. La moneda local fluctúa mucho. Aproximadamente un dólar son 400 libras sudanesas. Al final de cada mes he de presentar las cuentas de los movimientos que ha habido a lo largo del mes. Otra ocupación es estar atento a la casa y a los huéspedes que pasan, acogerlos, atenderlos y hacer que se sientan como en su casa. Alguno de los domingos ya he preparado la comida, y no se me ha dado del todo mal. Agradezco la práctica adquirida en el noviciado de San Joan Despi. (El Germà Jaume, seguro que se acuerda de un famoso consomé, elaborado por el Chef de cocina Daniel Cabedo y el pinche Felipe García). En el futuro próximo, a medida que me vaya situando un poco más, es posible que haga otras cosas.

En un futuro próximo, es posible que haya otras cosas que puedan interesar a los lectores de PAX. Gracias por vuestra paciencia y saludos a todos. Un abrazo. H. Felipe García. Juba 20 de octubre 2021.

Entrevista al G. Just Monsó

PAX

Germà Just, ja saps que en cada PAX s'invita a un Germà, per ordre cronològic d'edat, a respondre a una entrevista perquè ens expliqui la seva experiència lasal·liana. Aquestes entrevistes són ben acollides pels Germans. Ara et pertoca a tu si hi estàs d'acord.

Doncs, sí i de bon grat.

Ens podries parlar una mica dels teus orígens familiars ?

Vaig néixer a Eroles (Pallars Llussà) el 3 de maig de 1935. Sóc fill de família nombrosa i molt cristiana: 4 germans i 4 germanes i jo en sóc el sisè. Els meus pares Josep Monsó i Maria Puigcercós. A l'hora dels àpats formàvem la taula entre 12 i 14 persones, doncs era costum que, a més de la família, compartíem la taula amb el pastor i els mossos contractats pel camp. Durant la meva infància la majoria dels meus germans encara no treballaven: anaven a l'escola del poble o a alguna acadèmia de Tremp. Davant d'aquest panorama és fàcil endevinar el gran treball que corresponia als pares i avis, sobretot a la mare que era una santa.

Foren temps difícils amb la guerra civil i els anys que li seguiren. Dos o tres dies després d'haver esclatat la guerra, el meu avi, que era una persona molt religiosa, va rebre

amenaces de mort conjuntament amb altres 11 persones de la comarca, de part de la CNT i FAI. L'alcalde de Tremp, metge de la família, va cridar el meu pare i li mostrà la llista de les persones que volien assassinar i li aconsellà d'acceptar el càrrec de President del Comitè Revolucionari per a poder salvar la vida de tots ells, i acceptà i així aconseguí evitar una autèntica tragèdia. Però quan els nacionals van entrar al poble el 3 de maig de 1938, el pare tenia el perill de ser assassinat pels nacionals i havent-se calmat una mica la situació el meu pare fos empresonat i gràcies a gestions del meu avi i a un sacerdot amic de la família fou alliberat després de 3 mesos.

A casa, els vespres, mentre la meva mare amb les germanes més grans preparaven el sopar es resava el Rosari i a migdia l'Angelus. Recordo que en els meus 10, 11 anys jo mateix havia presidit el Rosari amb el llibre dels misteris a la mà.

Casa natal del G. Just

Durant la meva infància no hi hagué sacerdot fixe en el poble, degut a que molts havien estat assassinats. No teníem Eucaristia els diumenges i festes i el meu avi feia de "vicari" i conjuntament amb un altre de la seva edat, presidien el Rosari, Viatge a la Creu... i es cuidaven de la catequesi dels infants.

Pels anys 1940 vaig començar a anar a una escola unitària d'un nivell molt baix, formada per uns 30 alumnes de 6 fins a 14, 15 anys. Les vacances s'allargaven fins al mes d'octubre o novembre perquè no apareixia el mestre i els nois rondant pels carrers. L'any 1945-1946 dos Guàrdies civils feien de mestre amb el consentiment dels pares i feien el que podien. Ens entretenien i ens guardaven durant l'horari escolar.

Déu n'hi do la situació de la teva família, en què l'espirit cristià us va ajudar certament molt. Com et va sorgir la idea de ser Germà de la La Salle?

Realment cada vocació és un do de Déu. En el meu cas personal hi hagué tres mediacions importants: l'ambient cristià de la família, la profunda religiositat del meu avi patern i la influència del meu parent G. Josep M. Segú. Era el 1947, tenint jo 12 anys vaig saber que un company meu, que es preparava per ingressar a l'Aspirantat, s'escrivia amb el G. Segú. I un bon dia m'arribà la primera carta del G. Segú intentant despertar en mi la curiositat sobre la vida dels Germans de La Salle. El meu avi s'encarregà d'ajudar-me a contestar-la, igual que d'altres que vingueren seguidament. A començaments de juliol el G. Segú vingué a fer-nos una visita per preparar amb més detall el meu ingrés a l'Aspirantat de Cambrils, que fou el 15 de juliol de 1947.

I quin record tens de la teva arribada a Cambrils?

La meva arribada a Cambrils em va suposar un radical canvi de vida. Em va costar una mica al començament, però m'hi vaig adaptar ràpidament al nou sistema, a l'ordre, a l'estudi, al treball, a l'esport, a la vida espiritual, a una convivència amistosa... Érem 150 Novicis Menors amb el G. Ireneo Clemente de Director i 8 Germans formadors.

Crec que hi hagué una segona part d'Aspirantat a Es Pont d'Inca, oi?

Doncs, sí. Després de 2 ó 3 anys a Cambrils, el 20 de juliol de 1950 ens vam traslladar a Es Pont d'Inca per continuar el batxillerat al Noviciat Menor d'allà. Ens hi esperaven el G. Santiago Nicolás, Director, i quasi tots els antics companys de Cambrils. Era un canvi que tots desitjàvem tant per l'edat com pel canvi de sistema, més adaptat a l'adolescència i ens hi acomodàrem fàcilment. El bon ambient familiar, acadèmic i religiós que s'hi respirava superava amb escreix l'escassetat pròpia de l'època. Cambrils i Es Pont d'Inca eren dos mons llausal·lians ben diferents, no solament pels nous pavellons (Noviciat Menor, Noviciat i Sagrada Família) sinó també pel tarannà vivencial. S'hi respirava un ambient cultural francès, doncs fins feia poc pertanyia al Districte d'Avignon. Quasi tots els Germans havien estat formats pels Germans francesos. L'idioma francès ens accompanyava en tots moments, la vida del sant al menjador es llegia en francès, el llibre de la Litúrgia de les Hores en doble columna, llatí i francès, igual que el llibre dels Motetes.

A Es Pont d'Inca vam cursar el 3r i 4t batxillerat. Ens sentíem protagonistes en molts aspectes: la neteja de la casa, patis, menjadors, hort sota la direcció del G. Salvi, jardins, museus... No hi havia moments d'avorriment. Teníem passejades setmanals i algunes de tot el dia sobretot a l'estiu, jugàvem al futbol en el camp militar d'aviació de Son Bonet, encara sense asfaltar llavors, aprofitant moments que no hi havia acció. Les festes religioses es solemnitzaven molt amb l'art musical,llums, ornamentació d'altars, acció molt sincronitzada d'un bon grup d'escolans... Havíem visitat llocs importants de Mallorca com la Cartoixa de Valldemosa, la Catedral de Palma...

I després?

Passats els 16 anys ingressàvem al Noviciat tot un grup de 30. Fou el 2 de juliol de 1952. Només calia travessar el pati dels plataners i arribàvem al pavelló del Noviciat, després de passar la porta que deia SILENCI, CLAUSURA. Vam ser rebuts pels GG. Arcadi Ramon (Director), Leopold Ramon (Sotsdirector) i Alfred Ramon (Catequista). Després d'un postulantat de 4 mesos, el 4 d'octubre començàvem el noviciat amb la vestició d'Hàbit de Germà. En aquella època fèiem dos anys de noviciat. Conjuntament amb nosaltres hi havia un altre grup que estava en el segon any de noviciat. La nostra promoció de novicis va fer la professió religiosa a finals de juny 1954.

Certament que la vida de novici era densa: pregària, celebracions litúrgiques, conferències, estudi personal, lectura espiritual, manteniment de la casa, treball a l'hort d'una hora diària..., activitat que era esperada com un alleujament, així com els passeigs setmanals a poblets, ermites properes: també sortides dites extraordinàries en tren o autobús a santuaris més llunyans: Valldemosa, Lluc, Bonany, Sant Salvador de Felanitx...

No puc deixar de recordar els Germans de la Comunitat de la Sagrada Família, que ens eren molt estimats: els GG. Directors Benilde i Lluís Millàs, el G. Joan Martorell molt actiu en varietats, piadós, senzill i reservat, el G. Paulino, missatger i àngel acompañant en els nostres desplaçaments a Palma. El G. Laureano generós refitoler. El G. Salvi que procurava bones collites a la finca. L'nfemer G. Remigi, el G. Emilio que prenia cura del nostre vestuari. El G. Rafael de l'Escola bon florista i el cuiner G. Camil.

I ara toca parlar de l'Escolasticat

Acabat el noviciat, a començaments de juliol de 1954, ens traslladàvem a Cambrils per fer l'Escolasticat. El G. Felipe Argimiro n'era el Director i va estar amb nosaltres només un any en el qual vam cursar el primer curs de Magisteri. Li succeí el G. Mariano Fernández Magaz, que orientà la nostra formació intel·lectual i espiritual durant dos anys i tinguérem com a professors els GG. Josep M. Segú i Lluís Mont.

A més del Magisteri vam completar la nostra formació artística i musical. Cada dimarts venia de Reus el Sr. Tous que ens impartia classes de música i de Tarragona el Sr. Lluís Saumell per lliçons de dibuix i de pintura. Tots en tenim un bon record d'ells i ens foren molt beneficiosos.

Durant el tercer any de Magisteri només quedàvem 7 de la nostra promoció a l'Escolasticat. Hi hagué una dispersió: dos a Anglaterra, un al nou Sant Pius X, la resta a Comunitat, uns al Districte Barcelona i altres a València.

Durant els mesos de març-abril, aquest reduït grup de Tercer vam anar a mesurar la finca de Sant Martí Sesgueioles acompañats pel G. Lluís Mont. En aquella època hi havia el G. Wenceslao Juan.

El juny de 1957 vam acabar el Magisteri de l'Església, que el 1959 vaig convalidar amb el de l'Estat.

Després d'uns anys de bona formació, com recordes la teva experiència de l'exercici de la missió de Germà?

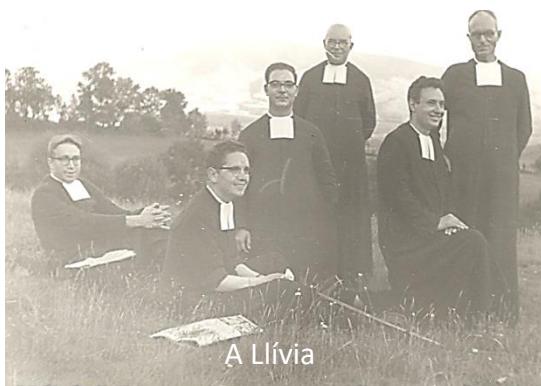
Acabat l'Escolasticat vaig ser destinat a Cassà de la Selva durant només el curs 1957-58. Cassà era una població de 5.000 habitants i la nostra escola era Patronat amb 4 classes amb un total d'uns 150 alumnes. A mi em confiaren la primera classe amb uns 60 alumnes, distribuïts en seccions de 8 ó 9 alumnes. Em fou un inici interessant malgrat que només vaig estar un any en aquest centre.

I després?

Al final del Recés anual de juliol 1958 em vaig assabentar del meu canvi de Cassà a Bonanova on hi vaig estar de 1958 a 1960. D'una comunitat de 3 Germans passava a una altra de més 70. D'una escola de 150 alumnes passava a una altra de més de 2.000. A més jo em sentia jove religiós inexpert en moltes coses. M'estimulà el trobar-me amb alguns companys de la meva promoció. El director de centre era el G. Just Macià, que procedia de Tarragona, i que moria tres anys després, víctima d'un càncer.

Se'm va fer tutor de la classe d'Ingrés al Batxillerat amb uns 50 alumnes d'uns 10 anys, tot mig pensionistes, que acompanyava al menjador gran de capacitat de 500 alumnes. El curs 1958-59, primer any de la meva estada a Bonanova, des del punt de vista pedagògic i religiós, fou un normal. En una comunitat tan nombrosa

hi havia grups d'amics segons afinitats; els més joves fàcilment formàvem el nostre grup. Hi havia un grup nombrós de Germans joves.

El curs següent 1959-60, fou un curs especial tant des del punt de vista pedagògic com personal. El Laboratori psicotècnic que s'iniciava aquell any va fer una selecció d'alumnes de 10 anys més ben dotats per ajuntar-los en una classe, que em van confiar a mi. Vaig començar molt bé per a meitat del curs vaig haver de deixar l'activitat pedagògica degut a un inici de tuberculosi i m'enviaren a Llívia on hi vaig estar-hi des de febrer de 1960 fins el final del mateix any i m'hi vaig refer bastant.

I per acabar de refer-te bé...

El Dr. Barnosell em recomanava un ambient de muntanya i per aquest motiu m'enviaren a La Seu d'Urgell, on hi vaig ser-hi de 1961 a 1967. Em vaig sentir molt ben rebut pel G. Director Lluís Sayós, que amb dificultats econòmiques, havia iniciat les obres del nou col·legi i sense haver estat acabat ja hi havia classes funcionant

en la nova construcció. La sala de comunitat estava en una sala provisional del nou edifici. En ser centre no reconegut els alumnes es presentaven a exàmens en un centre de La Seu mateix i aconseguien molt bons resultats. El col·legi tenia molt bon prestigi com ho demostrava l'augment progressiu d'alumnes.

A l'estiu hi havia un important grup de nois de tot Espanya, però sobretot de Catalunya, que tractaven de recuperar assignatures pendents, cosa que a més de l'ajuda acadèmica feta també era una font d'ingressos per a la nova construcció.

Sempre he tingut molt bon record d'aquells anys. Vaig finalitzar-hi la meva estada al mateix temps que el G. Lluís Sala, el juny de 1967. Abans de deixar La Seu vaig participar en un curset de l'Institut Sant Pius X a Tejares. Fou una experiència extraordinària per la competència dels professors i per l'ambient fratern i obert entre els participants.

Seguim la teva trajectòria...

Seguidament vaig ser destinat a La Salle Gràcia (1967-1972), amb les obres del nou edifici a mig fer i a més parades. Hi vaig trobar un bon ambient comunitari ple de vida escolar lasal·liana. Érem 25 Germans, la majoria joves, que combinàvem la vida escolar amb els estudis universitaris. Buscant el diner d'on fos s'aconseguí acabar les obres i el nombre d'alumnes passava ja de mil. Hi havia dues filials de l'Institut Menéndez y Pelayo: una amb classes diürnes i

l'altra amb classes nocturnes. El juliol de 1970 vaig seguir un segon curset a Tejares. I als mesos de juliol-agost 1971 vaig anar a París a fi millorar el meu francès; residíem a la Rue de Sèvres.

I ara...?

Cambrils, Aspirantat Major 1972-1974. La comunitat estava constituïda pels GG. Jaume Lladó (Director), Lluís Mont, Ramon Anglada, Jesús Serena, Sebastià Gili, Felip Pou i jo mateix. Els estudis de batxillerat es realitzaven a la Casa Sant Josep i la Revàlida en un Institut de Tarragona. Dos Germans de la Sagrada Família hi feien classe: Saturnino Lorenzo (Llengua) i Casimiro (Matemàtiques). Junt amb els Aspirants hi havia una dotzena d'alumnes de la vila de Cambrils provinents de la nostra escola del poble. A més de les activitats docents i d'altres pròpies d'una casa de formació, vaig participar en d'altres de tipus social i religiós: visita a nens i joves minusvàlids, igual que catequesis els diumenges a Salou; Vinyols, Montbrió i en el barri de La Plana de Reus.

L'any 1973 hi hagué canvi de Director. El G. Jaume Lladó fou reemplaçat pel G. Santiago Peribáñez, que venia acabats els seus estudis a Roma. A partir d'aquest any els Aspirants seguiran els seus estudis al Col·legi La Salle Reus.

S'hi veu un itinerari dens, fruit d'una bona actitud de disponibilitat. Què toca ara?

De Cambrils vaig ser destinat pel G. Àngel Cirera a Berga 1974-1977 com a Director del Col·legi en una nova construcció, estil hotel de muntanya als peus de Nostra Senyora de Queralt; substitueix el vell edifici al centre de Berga des de 1909. Vaig reemplaçar al G. Alnoth Alemán. Formàvem part de la comunitat els GG. Ramon

Anglada, Jerónimo José, Andrés Alonso, Federico Gil, Ramón Pascual (vingut de Xile), el jove José Antonio Porras i jo mateix. Total 7 Germans. A més hi havia 8 professors seglars: 5 professors i 3 professores. El col·legi tenia 456 alumnes amb 100 interns. I també 20 residents que cursaven el batxillerat amb les Dominiques. L'ambient escolar era bo. Els Germans i els seglars molt abnegats. Dos Germans col·laboraven com a professors en les Dominiques i una Germana Dominica també col·laborava en el nostre centre. Durant aquesta època s'amplià el pati davant de l'edifici amb una escalinata per facilitar l'accés dels alumnes des del Passeig Lledó. Es dotà d'aigua corrent als WC del pati; se instal·là calefacció a les classes. Durant l'estiu era casa de colònies. Entre els alumnes d'aquesta època recordo

a dos que arribaren a ser ordenats preveres: Ramon M. Serchs i Joan F. Casals del bisbat de Solsona.

Una vegada acabat el meu trienni a Berga, el G. Visitador Àngel Cirera em procurà aprofitar-me del CIL a Roma, des de gener al maig de 1978 amb la finalitat de ser després responsable d'un grup de formació.

Ara ja es veu que es tracta de responsabilitat en la formació lasal·liana.

Sí, a l'Aspirantat Major de Cambrils 1978-1983. Acabat el CIL vaig reemplaçar al G. Santiago Peribáñez com a

Director de l'Aspirantat Major. Formàvem la comunitat els GG. Jesús Borràs, Josep M. Sans, Lluís Mont i jo mateix. Hi havia un grup de 40 a 50 joves que cursaven el batxillerat. El G. Lluís Mont, reconegut per tothom com un religiós sant i savi, encara que ja gran, tenia gran vitalitat i sabia combinar el treball a l'hort amb les classes a Cambrils i a Reus, sempre amb una intensa vida espiritual. A la comunitat de la Sagrada Família destacaven Germans grans dignes d'admiració per la seva entrega, pietat, senzillesa i paciència amb els nostres aspirants.

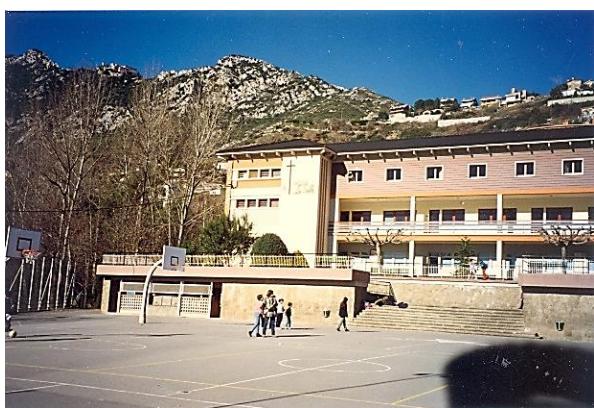

I després... hi ha canvi de registre?

L'any 1983 vaig ser destinat a La Salle Manlleu on hi vaig fer una estada de 6 anys molt agradables. Era responsable de la secció d'EGB, professor en diferents cursos. Responsable de la Secretaria, animador de cants en les Misses vespertines de dissabtes i diumenges per les persones del barri. Professor de música en algunes classes amb el Sr. Clotet. Animador de festivals de Santa Cecília i de representacions nadalenques, col·laborador amb l'APA en diverses activitats culturals, sortides campestres amb pares i fills, organista de la parròquia de Sant Pau de Manlleu. Gaudíem de bon ambient comunitari i de col·legi. Encara conservo amics i amigues de la meva estada a Manlleu.

Havent acabat la teva estada a Manlleu, cap a on adreces la teva activitat lasal·liana?

A La Salle Berga 1989-1998. Aquesta segona estada ja fou un cas a part. El G. Visitador em va nomenar com a Director amb la intenció de tancar el col·legi, degut a que la Generalitat havia suprimit el Concert per la disminució de matrícula, escassa natalitat i pocs emigrants. Després de presentar-li els meus raonaments i excuses vaig acceptar.

L'estiu de 1989 arribó a Berga per a substituir el G. Salvador Fargas que acabava els 6 anys de directorat amb la trista notícia de tancar el centre, cosa que ell no acceptà, degut a la seva experiència del tancament del Centre de Protecció de Menors de Mollet del Vallès. Fou una etapa històrica. Tot havent-hi la previsió del tancament del col·legi, gràcies a la reacció del personal del centre, dels pares dels alumnes i de d'altres escoles subvencionades de Berga, el nostre centre recuperava vitalitat i iniciava una nova etapa que li permetia arribar a la celebració del centenari, l'any 2009. Com l'au Fènix, renaixíem davant la pròpia mort.

Els curs 1989-90 es va viure amb normalitat. Només jo, com a Director, sabia el final que s'apropava. Fou durant el tercer trimestre del curs 1990-91 que es donà a conèixer començant per la Comunitat (GG. Lluís Aloy, Lluís Molas, Miquel Chimenos, Andrés Alonso, Emilio Cantarino), a l'APA, famílies i població del tancament del centre. Les reaccions en contra foren notables. Després de trobades amb representants dels 4 centres concertats de Berga s'arribà a un raonable acord per a mantenir l'escola cristiana i de qualitat a Berga: Vedrunes i Dominiques Ensenyament Primari, La Salle ESO, Sant Francesc mòduls professionals i batxillerat. I així es continuà.

Un cas típic fou que l'últim grup de 8è d'EGB (uns 25 alumnes) en el curs 1994-95 tingué com a professors a tres Germans plenament dedicats a ells, GG. GG. Lluís Aloy, Lluís Molas i jo mateix; hi hagué un ambient molt familiar entre alumnes i pares.

Cal remarcar en favor de l'esperit lasal·lià del centre que el maig de 1990 una bona representació de pares, professors i alumnes assistiren a la beatificació del G. Jaume Hilari a Roma.

El febrer de 1995 m'afectà un hematoma cerebral del que vaig de ser assistit i del qual encara m'hi queden algunes seqüeles.

Per aquest motiu el 1995 vingué a reemplaçar-me de Director el G. Josep Espuny que va ser molt ben rebut, tant per la comunitat, com pel professorat i alumnes. Només hi pogué estar-hi durant un trienni degut a que havia d'assistir al seu pare ancià i molt delicat de salut, essent ell fill únic. I per això fou traslladat a Bonanova.

Degut a la meva delicada salut només podia donar classes de recuperació en el segon cicle d'ESO d'anglès, castellà i català. També ajudava a l'Administració, portava la comptabilitat comunitària i en fer els encàrrecs a la població fora del col·legi

Durant una hora setmanal em dedicava a la formació musical a tres comunitats de religioses que m'ho havien demanat: Carmelites Missioneres; dues Germanes de la Residència d'ancians i Germanes de l'Adoració

Perpètua; a aquestes també llengua catalana. També animar els cants de les Misses dels dissabtes i diumenges a la parròquia.

Cal remarcar que en la nostra comunitat hi hagué sempre bon ambient fraternal, religiós i escolar.

Ja es veu que després de tanta activitat i per la teva delicada salut necessitaves un lloc tranquil...

Doncs sí. Col·legi Vidal i Barraquer de Cambrils 1998-2000. Hi exercia diferents tasques ajudant sempre des de les meves possibilitats que eren una mica limitades per deficient salut.

Només hi vas estar dos anys a Vidal i Barraquer? I a Berga per tercera vegada?

Sí a Berga 2000-2016. El clima de Cambrils i sobretot la ventolera sovint forta augmentaven el malestar del meu cap. Degut a aquesta circumstància em destinaren altra vegada a Berga (2000-2016). El G. Director Ramon Pascual conjuntament amb els GG. de la comunitat i el grup de professors que havia conegut anteriorment em van rebre molt bé. Donava classe de reforç a un petit grup d'alumnes de segon cicle d'ESO, anglès, català i castellà i ajudava a l'Administració i feia els diferents encàrrecs que es presentaven. També dedicava una hora setmanal de formació musical a tres comunitats de monges que ho havien demanat. Finalment només feia animar els cants

de les Misses dels dissabtes i diumenges. També portava la comptabilitat comunitària. A la comunitat hi hagué sempre bon ambient fraternal religiós i escolar.

Sembla que s'han esfumat les prediccions del tancament de la comunitat de Berga.

Doncs no malauradament. El Consell de Districte decidí el tancament de la comunitat de Berga. Ja feia temps que n'estava programat. La Salle Catalunya cedeix l'edifici gratuïtament durant 10 anys a la Institució Vedruna, que tindrà la titularitat de l'ESO. També li cedeix el professorat i personal de servei.

El diumenge 29 de juliol del 2007, tingué lloc un emotiu comiat de part de les Autoritats de la ciutat. Els GG. Ramon Pascual, Àngel Cirera i Jo mateix vam ser els tres lasallians objecte d'aquest homenatge de comiat. A l'inici d'una Missa solemne a la Parròquia el Sr. Rector Josep M. Sanclimens i Mn. Joan F. Casals, antic alumne, van recordar a tothom el motiu d'aquesta trobada eucarística. En les intencions, Lourdes Escobet, antiga professora de Berga i ara de Manresa, s'expressà d'una manera molt sentida.

Al final hi hagueren diverses intervencions: Josep Sensada, membre de l'APA recordant el treball dels Germans a Berga, després la professora Maite Cortina va fer una llarga lectura que donava gust sentir-la, tant pel contingut com per l'estil emotiu que l'inspirava. També l'alcalde Juli Gendrau feu una llarga i interessant intervenció i al final obsequià a cada Germà un interessant llibre sobre la PATUM amb una agraïda dedicatòria i una insígnia de plata de l'escut de Berga. També el rector Josep M. Sanclimens donà a cada Germà una excel·lent fotocomposició amb una bona vista del col·legi, amb la imatge de la Mare de Déu de Queralt i l'Àguila de la Patum i amb les paraules: "Berga agraeix aquests 98 anys de servei". El Diari "Regió 7" de Manresa fer una recensió d'aquest acte de comiat amb una variat reportatge fotogràfic.

A partir de 2007, junt amb el G. Ramon Pascual formàvem part de la Comunitat de Manresa i cada dia tots dos ens desplaçàvem a Berga, ell com a professor i jo com ajudant en algunes activitats com amb alumnes retardats, fer encàrrecs... Al final de 2007 el G. Ramon és destinat a Cambrils Sant Josep i jo segueixo fent el mateix trajecte compartint el viatge amb la professora manresana Sandra Sánchez, que segueix exercint a Berga. Resident a Manresa, he deixat la meva col·laboració amb la parròquia de Berga i ho faig amb la parròquia de Sant Pere de Manresa

Segurament tindràs altres activitats que hauràs desplegat pròpies del teu zel religiós...

Durant quatre estius vaig tenir la sort de poder participar en diversos projectes de Proide en dos països africans: Togo i Benin. Realment és molt més el que jo vaig rebre de la gent d'allà, que el que jo podia aportar. Gent pobre però receptiva, alegre, senzilla, acollidora, piadosa enmig de l'escassetat.

La meva primera estada a l'Àfrica fou a Togoville, l'estiu de 1989. Hi havia les 'fermes' que portava el G. Emilio

Fernández: pous, explotació de nous horts, etc. Tenia el nom de La Salle Kope, vaig buscar aportacions econòmiques en empreses, entitats bancàries de Manlleu i de la meva família... El Sr. Llorens de Manlleu aportà per a la construcció d'un molí de vent que beneficiaria l'horta.

A Benin hi vaig estar dos estius el 1991 i 1993, concretament a Bohicon. Fèiem arranjaments en el col·legi, que durant un temps un govern d'inspiració comunista, se n'havia incautat i deixat després mig abandonat i en males condicions.

A part de les ajudes i treballs materials, el millor per a nosaltres fou la convivència amb la gent del poble. Gent senzilla i oberta malgrat la pobresa que vivien. Trobades amb ells els dies festius, abans i després de la Missa... També ens relacionàvem amb les diferents comunitats de religiosos o de religioses i vèiem la feina missionera que hi feien. Tot ens constituïa un autèntic enriquiment.

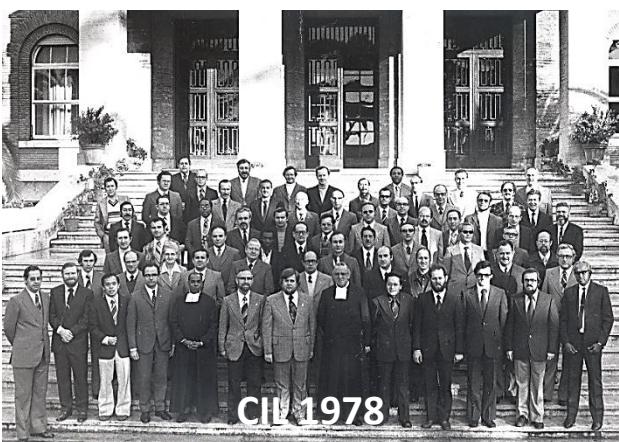
També vaig tenir la sort de poder participar en una pelegrinatge a TERRA SANTA Del 27 de desembre de 1992 al 5 de gener de 1993. Érem 35 Germans del Districte vam participar a la 32a peregrinació organitzada per Catalunya Cristiana. Hi hagué una preparació prèvia al Monestir de Montserrat, sota la direcció d'un monjo molt experimentat en la qüestió. Fou una experiència espiritual intensa i de la que en conservo molt bon record.

Explica'ns com vius la teva jubilació

Des de 2016 estic retirat a la Comunitat de la Sagrada Família de Cambrils on estem molt ben cuidats en tots els sentits. Mentre he pogut he col·laborat amb animació comunitària de la pregària, amb cants litúrgics, servei de porteria i altres serveis. Però des de fa un parell d'anys la meva salut ja no m'ho permet. Per tant la meva col·laboració consisteix en tractar de viure el millor possible la vocació i pregar per l'Església, per l'Institut i per les necessitats del món.

Moltes gràcies G. Just. Ens dónes un bon testimoni d'una vida ben plena vocacionalment. Et desitgem que segueixis feliç i sempre posant en les mans de Déu la situació de limitacions que imposen les xacres dels anys.

"La plegaria es algo así como la respiración del alma"

José I. González Faus: "¿Cómo hacer oración? Una invitación"

"La mejor definición de la oración no es la de 'hablar con Dios' sino la de 'buscar a Dios'"

"Una postura cómoda pero no repantigada, vertical más bien; cobrar conciencia del movimiento de inspirar y espirar: lentos y hasta el fondo de los pulmones"

"Cuando esa respiración silenciosa (o casi silenciosa) se haya convertido en un hábito, es muy probable que vaya dejando en nosotros una sensación profunda del misterio que nos envuelve"

"Quedan ahora las diversas partituras a seguir: reflexionar sobre una palabra de Jesús, o imaginar una escena evangélica, o contemplar desde nuestra interioridad la enorme maldad y el inmenso sufrimiento que hay en nuestro mundo, o desgranar las palabras de alguna plegaria oral compuesta por otros; o simplemente, seguir estando ahí paladeando esa sensación de Misterio"

José I. González Faus teólogo

El P. Arrupe en oración

Cualquier acompañante espiritual, habrá recibido varias veces la pregunta de **cómo hacer oración**. Antes que una respuesta, estas líneas quisieran ser una invitación. Dicen que la plegaria es algo así como la respiración del alma. Quizá pues sea útil comenzar partiendo de la respiración del cuerpo: porque respirar es la actividad más importante y más inconsciente de todas las que hacemos. Vayamos a empezar por hacerla consciente.

1.- Una postura cómoda pero no repantigada, vertical más bien; cobrar conciencia del movimiento de inspirar y espirar:

lentos y hasta el fondo de los pulmones. Este movimiento repetirlo una y otra vez sin palabras. En realidad (como decía Jesús), en la oración sobran las palabras; si son necesarias es solo para evitar nuestras constantes distracciones. Pero la meta es un silencio lleno, no un silencio vacío. Y que acabará siendo solo silencio exterior pero no interior.

Intentemos pues llenar ese silencio de pequeños mantras que procuren ser expresiones de afectos y necesidades personales, bien breves y dichas bien despacio (Te adoro, quiero amarte, gracias, necesito tu ayuda, quiero confiar en Ti, dime qué debo hacer... o alguna petición del Padrenuestro).

2.- Esto será en los comienzos un mero ejercicio que habría que procurar convertir en hábito: los hábitos vuelven fácil lo que antes era difícil. Si resulta costoso, tengamos en cuenta que la mejor definición de la oración no es la de "hablar con Dios" sino la de "buscar a Dios" (Ignacio de Loyola no temía decir que de cien personas que dicen tener mucha oración es probable que noventa no la tengan). Por tanto: la sensación de tiempo perdido o de distracciones, convirtámosla en una demostración práctica de que eso de encontrar a Dios, me importa tanto que estoy dispuesto a gastar todo el tiempo y todo el esfuerzo que haga falta. Recordando aquella "quimera del oro" de Charlot, hagamos nosotros una auténtica "quimera de Dios".

3.-Cuando esa respiración silenciosa (o casi silenciosa) se haya convertido en un hábito, es muy probable que vaya dejando en nosotros una sensación profunda del misterio que nos envuelve. En contraposición a lo que es mero "enigma", el verdadero misterio sigue siendo más misterio cuanto más te adentras en él: porque el misterio es la infinitud. Eso que llamamos Dios es el Infinito. Por eso, cuando queremos encerrarlo en nuestros esquemas o nuestras ideas, lo falsificamos y lo convertimos en ídolo.

Esa percepción de Misterio que nos envuelve irá dejándonos una sensación de paz. De profunda paz. Entonces ya no acudiremos a la oración como quien va a un ejercicio pesado e inútil, sino buscando esa paz. Y esa búsqueda ya es ejercicio de un afecto no expresado.

4.- Luego, según tradiciones diversas, pero válidas para todos, esa sensación del Misterio puede desplegarse por diversos caminos.

4.1.- Para las tradiciones orientales, el Misterio está "dentro de mí", en lo más profundo de mí: bajar a esa profundidad de mi ser equivale a encontrarme con lo mejor de mí mismo; y eso es lo que pide la plegaria cristiana cuando reza "ven Espíritu Santo".

4.2.- La tradición judía tiene muy presente que el Misterio es el Creador y el Liberador. Creador quiere decir

que es la Fuente de todo, pero de manera incomprendible para mí y no de la manera como yo puedo fabricar cosas. Los teólogos discutieron si era mejor llamar a Dios Causa o Fundamento. Y esa discusión, que no tiene respuesta, sirve para mostrar que la acción de Dios es diferente de todo lo que podemos imaginar: se ha comentado a veces el acierto de la Biblia cuando usa para la creación de Dios un verbo (*barah*) que no usa nunca para las obras humanas. Las lenguas latinas lo quisieron hacer más comprensible usando esa palabra "crear" para las obras de arte: como cuando algún Mozart saca

"de la nada" una melodía y unos acordes que no estaban en ninguna parte, o Miguel Ángel saca un Moisés de un bloque de mármol donde no estaba el tal personaje. Pero es aún más fina la intuición bíblica.

Liberador quiere decir que nosotros tenemos algo o mucho de esclavitud no reconocida en nuestro interior. El libro del Éxodo cuenta que los hebreos se quejaban en Egipto de la esclavitud exterior a que los sometía el Faraón. Pero, contra todo pronóstico, cuando Dios llama a Moisés para que los saque de Egipto y los libere, una de las objeciones que le pone Moisés es esta: "Señor, ellos no van a querer" (6,12). Efectivamente: nos es más fácil renegar de las esclavitudes exteriores que buscar nuestra libertad interior.

4.3.- Finalmente, la tradición cristiana añade a esas experiencias del Misterio algo increíble: **ese Misterio es Amor**. Tanto que, por amor al ser humano, y para llevarnos plenamente hasta Él, ha llegado a vivir nuestra misma vida, tomando fragilidad humana y exponiéndose a nuestra maldad, en aquel “Empapado” (o “Ungido” = Cristo) de Dios, que fue Jesús de Nazaret.

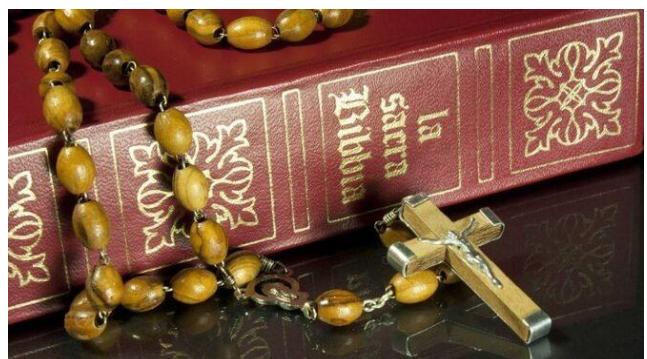

Luego la razón y las culturas humanas trataron de explicar eso y hablaron de subsistencia y naturalezas: lenguaje que hoy se nos escapa, pero resultaba inevitable desde la cultura griega (y que dio lugar a esa extraña expresión de “unión hipostática”). Como seguramente, si el cristianismo se hubiese implantado en India, habrían hablado de “advaita” o “no-dualidad”: una expresión que nosotros solemos deformar desde nuestro orientalismo barato, pero que viene a decirnos que nosotros solo somos una pretensión de advaita y que Cristo es la plenitud de esa no-dualidad que hace que no seamos (como creía Sartre) “una pasión inútil”.

Resumiendo: la apertura al Misterio puede tener la forma de llamada a lo más profundo de mí mismo, de conciencia de mi situación de dependencia (pero una dependencia del amor), de oferta de una libertad plena y de llamada al amor más desinteresado, sobre todo hacia aquellos en quienes la autonomía y el pecado de la creación impiden que aparezca la voluntad amorosa del Creador (por eso, en la vida de Jesús, los enfermos y los pobres y oprimidos fueron los verdaderos protagonistas).

5.- Con estos contextos de fondo, todo ese hábito de respiración serena y profunda llenará el silencio con unas sensaciones afectivas y unos estados de ánimo que quizás necesiten **alguna palabra para no distraernos**, como antes dije, pero saben bien que todo nuestro lenguaje, por elaborado que nos parezca, no pasa de ser algo así como los sonidos que emite el bebé cuando comienza a hablar y que solo puede entenderlos su madre.

6.- Todo lo anterior no ha sido más que ese afinar los instrumentos que solemos oír cuando vamos a un concierto antes de que comience la música. **Quedan ahora las diversas partituras a seguir:** reflexionar sobre una palabra de Jesús, o imaginar una escena evangélica, o contemplar desde nuestra interioridad la enorme maldad y el inmenso sufrimiento que hay en nuestro mundo, o desgranar las palabras de alguna plegaria oral compuesta por otros; o simplemente, seguir estando ahí paladeando esa sensación de Misterio. Aquí ya no puedo describir más estos caminos que el orante podrá ir encontrando con facilidad cuando haya afinado su instrumental.

7.- Pero sí quisiera concluir con otra observación: el título que di a estas reflexiones es una parodia de la complicada “Invitación al vals” de C. M. von Weber, que luego Berlioz orquestó y la hizo más asequible para nosotros los profanos. Ahora bien: el título alemán de la obra de Weber era propiamente “invitación a la danza”, pero sus compases tienen esos armónicos de placidez y sugerencia, tan típicos del vals, donde parece que, más que bailar, eres bailado; y supongo que de ahí viene el título castellano. He querido decir con esa parodia que **la oración puede convertirse en una especie de descanso, plácido y sugerente como la danza**.

Sí. Pero una danza que, en nuestra situación de Alianza, nos lleva a la esperanza e, inmediatamente, a ese esfuerzo de la “labranza”.

BREU PRESENTACIÓ DEL SALM 50

Déu meu, creeu en mi un cor ben pur

G. Ramon Grau i Estany

VALORACIÓ GLOBAL

■ El prestigi i valoració d'aquest Salm [L. Jacquet el considera el més bell de tots els poemes], prové de **la qualitat excepcional de la seva doctrina sobre el penediment**: tota la seva bellesa és espiritual, no simplement literària o poètica. [G.Brillet]. Per la seva amplitud i profunditat de visió, aquest Salm deixa enrere a gran part dels salms de lamentació o de petició continguts en el nostre Salteri. [A. Deissler]. (Ex. Salms 41, 88 i els Salms penitencials)

És sorprendent que ni tan sots el Nou Testament afegeix res essencial a la “teologia de la contrició” exposada en aquest Salm.

■ Tot el Salm sembla presentar **el desassossec d'una persona que ha perdut o ha trencat una amistat i malda per a recuperar-la**. L'autor no vol recordar mèrits passats; sols vol recuperar un amor. No és un sentiment fugisser, sinó responsable, clarivident i profund que aspira a veure els esdeveniments com Déu els veu. (Aquest és un efecte de la pregària).

■ El Salm Miserere, durant segles i segles, **ha encaminat cap a Déu les misèries espirituals de tota la Humanitat**. En síntesi, ve a dir que el nostre Déu **pot** eliminar, anorrear qualsevol misèria i crear de bell nou la virginitat de l'ànima; **pot** fer-nos renéixer a l'amor. [Card. Garrone].

ALGUNES ANOTACIONS

* Podem considerar tres parts en el Salm 50:

1ª Versets 3 a 11, amb clara temàtica centrada en el pecat. [Els versets 3 i 4 són de gran densitat]

2ª Versets 12 a 19, amb temàtica evident centrada en la gràcia i el perdó.

3ª Versets 20 i 21. Són una addició posterior de caràcter litúrgic.

Part primera

El vocabulari emprat és molt ric en matisos i extremament suggeridor.

☛ **El mal moral** del que es penedeix l'orant és citat més de 10 vegades en la primera secció del Salm sota el nom de **falta, culpa, pecat, el que és dolent...**

Semblaria existir una triple preocupació tendent a:

❑ fer palesa la convicció que Déu és ric en:

- COMPASSIÓ [hanan] = benvolença, gràcia. COMPADIU-VOS
- BONDAT [hesed] = amistat de cor, estimació. Pròpia de l'amor diví. ESTIMEU TANT
- TENDRESA [rehem] = sentiment entranyable propi d'una la mare. SOU TANT BO

❑ encabir tota la gamma de desviacions morals en la confessió del pecador,:

- FALTA [peshah] = ruptura amb Déu, transgressió, rebel·lió.
- CULPA [awon] = desacord amb el voler de Déu, iniquitat, taca, màcula.
- PECAT [hatta'] = Pecat, mancament.

❑ preveure tota classe de mitjans per recuperar la netedat perduda.

- ESBORREU [maha'] = destruir, fer desapareixer un document (tauletes de pecats dels babilonis)
- RENTEU [kabas] = rentar roba, fer bugada trepitjant amb els peus, rentat de la llana.
- PURIFIQUEU [taher] = netejar físicament, treure l'escòria, aplicat a la lepra.

► La fatal **vinculació de la culpa (awon) a la naturalesa humana**. El verset 7 expressa el punt de vista de l'home:. El verset 8 expressa les expectatives de Déu: La saviesa serà un do de Déu si caminem amb veritat i rectitud (emet).

► En els versets 9 – 11 l'orant entreveu la situació i **la joia de l'immediat futur**: blanc com la neu...crits de festa... Insisteix en l'acció que sols pertany a Déu: purifiquem-me, renteu-me, esborreu . (Ordre invers al dels versets 3 i 4. És una inclusió que semblaria indicar un final de secció) .

Part segona

Les paraules emprades en aquesta part són de gran densitat teològico-espiritual.

□ Els versets 12-14 tenen connotacions de creació. El fidel perdonat és una nova creació. És en extrem significatiu que l'autor empri l'expressió “creeu en mi un cor ben pur ” utilitzant el mot mateix del Gènesi “barà”, reservat únicament a l'acció creadora de Yahweh; mai no s'utilitza per a descriure una acció humana. Tres vegades fa referència a l'Esperit: **ferm, sant, magnànim**. En totes s'empra la paraula que significà l'aparició de la vida en el primer home, el mot “ruah”. *Llavors el Senyor-Déu va modelar l'home... Li va infondre la ruah [alè] de vida, i l'home es convertí en un ésser viu. [Gen. 2:7]*.

Aquests versets (12,13 i 14) constitueixen possiblement la menció de l'Esperit Sant més bella que es troba en tot el Nou i Antic Testament. (Alonso Schöckel en SALMOS)

□ L'exultació que segueix al perdó pren la forma de zel envers els altres. L'orant **intentarà fer arribar a altres la seva experiència de Déu**, persuadit que Déu ha estat l'únic autor del perdó i que també és Déu l'únic que l'habilita per a la lloança. Versets 15 a 17

□ L'orant, tot i reconèixer el valor dels sacrificis rituals (externs), àdhuc de l'holocaust (sacrifici ritual per excel·lència on el foc consumia la víctima en la seva totalitat), es posiciona en l'actitud interior més necessària per agradar el Senyor: **El penediment de cor**. És l'ensenyament més pur i eminent dels Profetes: El penediment del cor supera qualsevol ritus i Yahweh no el pot menysprear. (18–19)

Pel seu retorn a Déu, el pecador esdevé una nova criatura

Part tercera

És un afegit tardà. Possiblement intenta fer d'aquest salm, de caràcter personal, una fórmula “utilitzable” també en el culte del poble congregat. Així tot el poble, en la seves cerimònies litúrgiques, podrà apropiar-se dels sentiments sublims continguts en el Salm.

Semblaria voler restablir l'equilibri entre els diversos actes penitencials, exteriors i interiors. De fet el penediment de cor vivifica tots els actes expiatoris de culte. Versets 20-21

SALM 50

La nostra feblesa davant Déu

³ Compadiu-vos de mi, Déu meu, vós que estimeu tant, vós que sou tan bo, esborreu les meves **faltes**; ⁴ renteu-me ben bé de les **culpes**, purifiquem-me dels **pecats**.

⁵ Ara reconec les meves **faltes**, tinc sempre present el meu **pecat**.

⁶ Contra vós, contra vós sol he pecat, he fet **el que és dolent** als vostres ulls.

⁷ Preu just quan donàeu la sentència, irrepreensible en el vostre veredicte.

⁷ Vós sabeu que he nascut en la **culpa**, que la mare m'engendrà en **pecat**.

⁸ Vós estimeu la veritat al fons del cor, dintre de mi m'ensenyeu a tenir seny.

⁹ Aspergiu-me amb hisop, que quedí pur; renteu-me i seré més blanc que la neu.

¹⁰ Deixeu-me sentir els crits de festa.

Quin goig aquests ossos que havíeu fet pols !

¹¹ Aparteu la mirada dels meus **pecats**, esborreu les meves **culpes**.

.....

¹² Déu meu, **creeu en mi un cor ben pur**, feu renéixer en mi un **esperit ferm**.

¹³ No em llanceu de la vostra presència, ni em prengueu **el vostre sant esperit**.

¹⁴ Torneu-me el goig de la vostra salvació,

¹⁵ Ensenyaré els vostres camins als pecadors i **tornaran a vós** tots els qui us han abandonat.

¹⁶ No em demaneu compte del mal que he fet al proïsme, i **aclamaré el vostre perdó**,

Déu meu, Déu que **em salveu**.

¹⁷ **Obriu-me els llavis**, Senyor, i **proclamaré la vostra lloança**.

¹⁸ Les víctimes no us satisfan, si us oferia un holocaust, no me'l voldríeu.

¹⁹ La víctima que us ofereixo és un cor penedit; un esperit que es penedeix, vós Déu meu no el menyspreeu

.....

²⁰ Afavoriu Sió amb la vostra benvolència, reconstruïu les muralles de Jerusalem.

²¹ Llavors acceptareu els sacrificis, l'ofrena sincera dels holocaustos, llavors oferiran vedells al vostre altar.

▪ Em dirigeixo a un Déu bo i amant :

Que es compadeixi de mi.

Que em deixi net de tota falta,

De tota culpa, de tot pecat.

▪ Reconeix:

· La meva condició de pecador i

· Que tot pecat va contra Déu

· Que sóc mereixedor de càstig

· La meva flaquesa moral

Que Déu em doni la sinceritat de cor i

llum de la ment necessàries per a la conversió interior.

▪ Només Vós:

· Podeu purificar-me

· Podeu rentar-me

· Podeu esborrar les culpes

· Podeu tornar-me a la vida.

· Podeu anihilar els pecats.

▪ Només Vós:

· Podeu recrear la **puresa** del meu cor

· Podeu regenerar la **fermesa** del meu esperit.

▪ Amb elles com a do de Déu:

· Podré mantenir-me a la vostra presència

· Podré conservar el vostre Esperit

· Podré recuperar la joia de ser estimat.

· Podré gaudir de fer el bé al proïsme.

· Podré veure la conversió generalitzada.

Ressonàncies bíbliques del Salm 50

3

Lc. 18:13 Però el públicà, de lluny estant, no gosava ni aixecar els ulls al cel, sinó que es donava cops al pit, tot dient: *Déu meu, sigues-me propici, que sóc un pecador.*

Is. 43:25 Doncs bé, sóc jo, sóc jo qui t'esborra les faltes. Ho vull així: No em recordaré dels teus pecats.

4

Is. 44:22 *He fos com un núvol la teva infidelitat, he desfet com la boira els teus pecats. Torna a mi, que jo t'allibero.*

Ml. 3:3 *S'asseurà com qui depura i refina la plata, i purificarà els descendents de Leví. Els refinàrà com la plata i l'or.*

5

Sl. 58:3 Conscientment cometeu injustícies a la terra, la vostra violència fa pes a la balança.

6

Lc. 15:18 Aniré a trobar el meu pare i li diré: *Pare, he pecat contra el cel i contra Vós.*

Ex. 9:27 El mal fet al Poble, és considerat pel Faraó com a pecat contra Yahweh.

Rm. 3:4 Déu continua essent fidel, encara que tots els homes siguin infidels.

7

Jn. 9:34 Els jueus diuen al cec: *Tu vas néixer en pecat, i ens vols donar lliçons?*

Jb. 14:4 Qui trobaria res de pur en el qui neix impur?

9

Ac. 9:13-14 Ananies replicà: *Senyor, he sentit contar a molts tot el mal que aquest home (Pau) ha fet...* El Senyor li digué: *Aquest home és l'instrument que jo he escollit, perquè doni testimoni del meu nom davant les nacions paganes..*

Is. 1:18-19 Els vostres pecats són com l'escarlata, però podrien ser blancs com la neu; són vermells com el carmí, però podrien ser com la llana, només que volguéssiu escoltar.

10

Is. 66:14 Quan ho veureu, el vostre cor bategarà de goig i reviuran com l'herba els vostre ossos

11

Jr. 31:34 Perdonaré la seva culpa, no em recordaré més del seu pecat. Ho dic jo, el Senyor.

Sl. 102:3 No m'amaguis la mirada en hores de perill

12

Gn. 1:1 Al principi, Déu va crear la terra

2Co. 5:17 Els qui viuen en Crist són una creació nova. El que era antic ha passat; ha començat un món nou.

Col. 3:10 Vosaltres us heu revestit de l'home nou, que es va renovant a imatge del seu Creador..

Mt. 26:41 L'esperit de l'home és prompte, però la seva carn és feble.

Is. 38:3 Ah, Senyor, recorda que m'he comportat davant teu amb un cor íntegre i fidel.

13-14

Gn. 2:7 Llavors el Senyor-Déu va modelar l'home Li va infondre l'alè de la vida i l'home es convertí en ésser viu.

Rm. 8:9 Vosaltres no viviu d'acord amb els desigs terrenals, sinó d'acord amb l'Esperit, perquè l'Esperit de Déu habita en vosaltres i si algú de vosaltres no tingüés l'Esperit de Crist no seria de Crist.

Nm. 27:16 Que el Senyor, el Déu que dóna l'alè a tots els vivents, designi un home...

Sl. 90:14 Que cada matí ens saciï el vostre amor, i ho celebrarem amb goig tota la vida

Sl. 143:10 Ensenyeu-me a fer la vostra voluntat, Vós que sou el meu Déu. El vostre Esperit és bo, que em condueixi per terra plana.

15

Jm. 5:20 Sapigueu que qui fa tornar un pecador del camí esgarriat, el salva de la mort i cobreix una multitud dels seus pecats.

16-17-18

Sl. 35:28 *Anunciaré la teva justícia, tot el dia et lloaré.*

Sl. 71:24 D'un cap a l'altre del dia parlaré de la teva bondat.

18-19

Ez. 36:26-38 Us donaré un cor nou i posaré un esperit nou dins vostre; trauré de vosaltres aquest cor de pedra i us en donaré un de carn...Llavors us recordareu del vostre mal comportament...i sentireu fàstic de les vostres culpes...Tot això no ho faré pas perquè us ho hègiu merescut...

COMIAT DEL G. GUILLERMO FERNÁNDEZ

Pregària de la Comunitat de la SAFA de Cambrils davant el fèretre

Visca Jesús en els nostres cors !

- Estem aquí, junts en comunitat i tenim al nostre Germà Guillermo present en el seu cos. Segurs que Jesús, com ho va dir als seus apòstols, també es troba al mig nostre. La Mare de Déu de Montserrat, també hi és, com es trobava al peu de la creu de Jesús. Ens presideixen també les fotografies del Papa Francesc i del nostre Superior General.

En aquests moments, el nostre fundador, Joan Baptista de La Salle està rebent al Germà Guillermo amb una forta i calorosa abraçada, amb tots els companys de Fortianell.

- El Germà Guillermo ens ha deixat tot de sobte. El teu centenari celebrat per la teva part, amb tota la vitalitat i presència d'esperit no feia preveure aquest teu traspàs tan imminent; o potser sí.

G. Guillermo, eres un home d'estar sempre al peu del canó. Disposat a servir i fer realitat els teus somnis que tenies com a Germà de La Salle.

Quantes vegades a La Seu d'Urgell, et demanaven d'anar a reemplaçar a algun absent i sempre deies que sí; i ja no havia problemes en aquella classe.

La mort és temuda per tots i ens costa d'entendre que la mort no és un absurd. Joan Maragall ens diu que és el moment on podem obrir de nou uns ulls tan grans, i així contemplar la teva faç immensa.

- Davant de les teves despulles, puc reconèixer el Germà que molts vam somiar quan érem petits i vàrem iniciar la nostra vida de Germà de La Salle. Aquell Germà que sempre estava envoltat pels seus deixebles. Germà que omplia les hores de cada dia de la setmana, amb totes de l'horari escolar. Germà, que acabades les classes, et centraves en la correccions dels quaderns, en la preparació de les noves matèries, els nous llibres.

- Tenies a més, un do especial per la música, acompañant els cants amb l'harmònium. I més tard, els sons del Cadí, els sons de Farners educaven les sensibilitats musicals, i bona prova són tots els que han seguit tocant instruments i formant part de conjunts musicals. I tenies la delicadesa de visitar-nos cada any i fer-nos partícips de les apreciades harmonies.

- Recordo aquells anys, quan venies acompañant grups de joves, a conviure el mes d'estiu a Tami – Dapaong, la teva persona era una benedicció de Déu. Els dies passaven en les diverses activitats programades, amb il·lusió i alegria. No fallava mai el moment de pregària fos al matí o a la tarda. Sabies adaptar-te amb bonhomia a totes les situacions.

- Encara et recordo, en una visita a un poblat, on inauguràvem una escola, els pares dels alumnes ens van convidar al dinar de festa. Tot va ser a nivell de la realitat que es vivia. Els plats i els coberts no eren massa abundants. I a tu, Guillermo et va tocar menjar l'arròs en una carabassa i com forquilla les mans. Sabies adaptar-te a tot.
- Germà Guillermo, has sigut i ets un motiu per donar gràcies a Déu per la teva ofrena de vida, que va ser la teva presència com a Germà de La Salle. En una de les meditacions de La Salle sobre els àngels de la Guarda, se'ns diu que hem de vetllar, estar al costat, ser exemple dels nostres alumnes. Sincerament crec que tu, ens ets un bon exemple. Gràcies pel do de la teva vida entre nosaltres.

Germà Santiago Mateu

G. Guillermo penso que t'hauràs presentat a Déu i en rebre la seva paternal abraçada, tu li hauràs dit:

“Tinc 100 anys, he fet cent anys a la terra... tu m'has donat cent anys de vida i saps prou bé que sempre t'he estimat i també als alumnes, els Germans i persones que he tractat. T'he estimat des de la infantesa doncs dels pares i de la família vaig rebre la primera catequesi i després en la vida religiosa has seguit formant-me i creixent en la vida espiritual. He tractat d'encarnar bé el carisma de La Salle. M'he dedicat als alumnes amb totes els seus interessos educatius, en la música, en l'esport tenint-hi una total dedicació”. Personalment el recordo de quan jo era alumne a Comtal i tu dirigies el cant a la capella i formaves un grup de cantors, que solemnitzaven les nostres Misses els diumenges

i dies de festa. A més tu ets l'últim Germà que havies estat a Fortianell i recordem amb quina satisfacció visitaves aquell lloc i t'hi deixaves fotografiar amb un graciós somriure. Se'ns dubte, que des del cel, intercediràs pel teu germà Emilio, pel teu cosí Miguel i per tots nosaltres i ens ajudaràs a construir el nostre futur.

G. Jaume Pujol i Bardolet

Recordando al H. Guillermo

Querido Hno. Guillermo:

Durante unos días, finales de agosto, compartimos yantar y conversación en la misma mesa del refectorio de la casa Sant Josep. Ahora escribo unas líneas para recordar ante tu cuerpo presente, encuentros personales y familiares contigo y con tu acogedora amistad.

Mi hermano Javier recordaba con afecto en junio de 2015 la cordial acogida que diste a tus alumnos de cuarto grado de Comtal, octubre de 1943.

Yo te saludé más tarde un domingo de mayo de 1947 en el patio de Comtal al acabar de recibir mi hermano Antonio (1940 – 24.07.2014 +) la primera comunión. Tú me preguntaste: -¿Cómo no eres alumno de Comtal?

Yo te respondí: En octubre seré alumno de primer grado, ya estoy matriculado.

El Hno. Director Lluís Millàs quedó prendado de tus cualidades pedagógicas y fuiste subiendo de clase con tus alumnos cuatro años seguidos (1943- 1947).

Cuando ingresé en Comtal tú ya estabas en Girona. Se suspendió el contacto.

Tu estancia fue un bello ejemplo de cumplir el voto de estabilidad en la expresada Comunidad de Girona (1947 – 1980): 33 años, como Jesús.

Tu excelente labor docente fue acompañada de tu función de animador del grupo de teatro, los recordados pastorets, y animador de los deportes escolares del colegio, especialmente el fútbol. Y los tres campos conseguiste matrícula de honor.

Tu buen hacer consiguió animar a los padres de alumnos que compraron la finca en las afueras de la ciudad donde hoy se encuentran los campos de deportes de la Salle del Hno. Guillermo.

Esta compra motivó en parte tu cambio a La Seu d'Urgell en el nuevo edificio y patios de recreo en la década de 1980 – 1990. Qué lejos quedaba tu primer trienio (1940 -1943) en el viejo colegio Sant Ermengol Salla, obispo de La Seu. También tu bautismo escolar fue un éxito. Tenías un orden eficaz y amable, el don de la autoridad.

En 1990 el Hno. Virgilio García adivinó tu añoranza de Girona. Pidió al Hno. Joaquim Morató tu traslado a Santa Coloma de Farners. Y éste complació a tu colega de Castrotierra. Te acogió en la capital de la Selva Gironina con el corazón grande y sonriente de tu joven superior. Además de tu querida clase te pidió que els Sons d'Urgell tuvieran continuidad con els Sons de Farners. Y así se hizo.

Tuve la suerte de asistir a tu canonización por lo civil, desde Figueres con el Hno. Virgilio en el recién

inaugurado Auditori Municipal bajo la presidencia del Hno. José Manuel Ruiz, Director de la comunidad en junio de 2018. Incluso estrenaste la sardana Sons de Farners.

Acabo recordando tu concierto en la capilla de la casa Sant Josep de fines de mayo de 2015. Aquel día los Hnos. del Celte 2015 tuvimos por la mañana la última lección-conferencia pronunciada por mi hermano Javier, tu antiguo alumno: "Perspectivas de la educación en las coordenadas de la revolución digital ya".

Terminado el coloquio nos convocaste con tus músicos en el Auditorio-Capilla de Sant Josep.

Los Hnos. asistentes de la Sagrada Familia, del Distrito Arlep, de Panamá y de Colombia quedamos boquiabiertos. Terminados los aplausos del público esperaste que salieran éstos hacia el comedor.

Mi hermano Javier con su esposa Menchu y conmigo te esperamos bajo la campana conventual. Luego capitaneabas la fila de tus músicos silenciosos que en orden salían por la puerta principal. Con un gesto energético paraste la comitiva y dijiste a tus alumnos: Éste es mi alumno de cuarto grado de Comtal. Tiene 80 años.

No pudiste seguir. Te abrazaste a Javier y llorando ambos, aquellos niños entendieron las palabras de la canción: "Amigo, Hermano, Maestro, tú me enseñaste a volar". Con esta canción cerramos nuestra oración vespertina comunitaria.

G. Jaume Palom i Izquierdo

EL GERMÀ GUILLERMO HA ESTAT UN HOME DE COMUNITAT I D'AMISTAT

G. Josep Canal, V. A., extracte de l'homilia

Feia una mica més de sis mesos celebràvem amb goig en la seva comunitat de Santa Coloma de Farners, en el seu col·legi, el seu centenari. Déu l'ha obsequiat amb el do d'una vida llarga i ben fecunda.

El Germà Guillermo ha estat un home de comunitat, sempre ha cercat moments per compartir la taula de la Paraula, la taula del Pa, i també fora de capelles i esglésies la taula de la fraternitat i de l'amistat; tots recordarem sempre el seu estil proper i agradable en el tracte i en el diàleg.

Ha sido una vida larga y fecunda, el Hermano decano del Distrito, pero en cambio, su ida a la Casa del Padre ha sido rápida y por sorpresa. Este era también su estilo: apostolado largo y fecundo, y al igual que sus cambios de comunidad, marcha discreta por su parte, pero sentida, emocionada y agraciada por Antiguos Alumnos y Profesorado.

Su larga y fecunda vida empezó el 12 de marzo de 1921 en Villar (León); sus padres Andrés y Marta forjaron una familia basada en el Espíritu del Evangelio, tres chicos y tres chicas, de los cuales cuatro abrazaron la vida religiosa: Laurentino y Emilio en nuestro Instituto lasaliano, Elena, que aún vive en La Bañeza, con las Misioneras Apostólicas de la Caridad, fundadas por el obispo Don Ángel Riesco, y Amparo en una congregación franco/canadiense con el nombre de Hermanas de la Providencia, fundada por la Beata Émilie Tavernier.

Con 13 años y respondiendo a la llamada del Señor, dejando atrás familia, tierra y amistades, viaja hasta Fortianell (l'Empordà) para ingresar en el Noviciado Menor el mes de septiembre de 1934. A causa de la guerra civil seguirá su formación en Fonsérannes, Bujedo y Cambrils. Solía recordar con agrado su estancia en estos lugares y sus compañeros de promoción. La consagración bautismal en su León natal empezaba a echar raíces profundas con su consagración como Hermano de las Escuelas Cristianas haciendo los primeros votos en Bujedo en septiembre de 1938.

Prueba de su carácter sereno y entregado son las pocas comunidades en las que ha estado: 13 cursos en la Seu d'Urgell en dos períodos, 4 cursos en Comtal, treinta y tres cursos en Girona y treinta y uno en Santa Coloma de Farners en las que tan grato recuerdo ha dejado.

Seriedad en la escuela, desvelos en la didáctica, preocupación por el aprendizaje de la lengua francesa, y sabiendo que fuera del aula es el mejor espacio para conocer y confraternizar con los alumnos, entregado en el deporte y avisado para la música.

Intercambios con escuelas francesas, acompañar a una gran cantidad de equipos de fútbol y contagiar ilusión por la música de la flauta, incluso en esta capilla han sonado más de una vez "Els sons de Farners".

Y no teniendo suficiente con esto, durante 4 veranos ha participado en proyectos de verano de Proide, nuestra ONG, y para todos los Hermanos, profesoras y profesores, jóvenes que han coincidido dejando huella en ellos.

Hermano de trato exquisito en la vida comunitaria, con un humor fino y constructivo, un saber estar cercano y respetuoso, y un convivir alegre y servicial; supo siempre ganarse a los Hermanos en comunidad, así como a los alumnos, profesores y familias en su quehacer educativo, marcado por la creatividad, la ilusión y el servicio, cualidades que nacen del interior y que ha ido trabajando desde su adolescencia hasta su siglo de

vida, el haber interiorizado, como buen discípulo de San Juan Bautista de La Salle, vivir en la presencia de Dios, y que el Espíritu de Fe y el Espíritu de Celo han presidido su quehacer diario en la escuela y en la comunidad.

Este domingo, asistió por última vez a la Eucaristía, y en ella, Laurentino escuchó en el Evangelio como Jesús nos pedía que los niños se acercasen a Él y esta ha sido su labor hasta el último momento, acercar a niños y jóvenes a Jesús en la catequesis, en la escuela, con el deporte y con la música.

Donem gràcies al Bon Déu per haver posat al Germà Guillermo en el nostre camí.

A reveure Germà Guillermo!

TESTIMONI DE NEUS MARTÍN MUÑOZ, Directora de La Salle Santa Coloma de Farners

Diuen que la integritat personal passa per tenir molt ben alineats pensaments, paraules i accions.

Gandhi va dir que “arribes a la felicitat quan el que penses, el que dius i el que fas estan en perfecta harmonia”.

Al llarg de la nostra vida ens trobem, permeteu-me dir-ho així... “persones desquadrades”, que s’esforcen en transmetre un discurs determinat però... la seva realitat es manifesta amb accions i conductes contraposades a les seves paraules. I la cosa... s’agreuja i es complica... quan les paraules no quadren amb els pensaments.

És simplement genial quan trobes una persona amb els tres eixos perfectament alineats: pensaments, paraules i accions.

Pots no estar-hi d’acord, ... però t’enganxa... et transmet, i t’hi sents bé.

El Gmà Guillermo era d’aquesta gent...: persona fidel als seus ideals, conseqüent amb allò que creia, que no enganyava, compromès amb els altres i el que és més important... amb ell mateix, amb els seus i amb la vida.

Dir el nom de Guillermo és parlar de La Salle, d'un Germà de La Salle, és parlar d'un home honest que no es dedicava solament a promocionar la integritat sinó que l'ha viscuda amb fidelitat i intensitat.

El Gmà. Guillermo... va ser un exemple de vida i de vitalitat, ... sabem molt bé que la pandèmia va ser un entrebanc en aquesta vitalitat i que va lluitar fins al darrer moment perquè volia seguir exercint el seu dia a dia... però com els grans savis... va tenir la serenitat per acceptar les coses que no podia canviar.

Guillermo... gràcies, moltes gràcies per tot el que ens has donat i pel llegat que ens deixes... la teva gran lliçó de vida.

TESTIMONIO DE MARÍA AMOR ÁLVAREZ, sobrina del H. Laurentino

Querido tío,

Hoy en Bilbao, el día está gris, triste igual que nosotros.

Las despedidas siempre duelen y más aún si son así desde la distancia.

Te escribo estas letras porque compartimos el gusto de plasmar en el papel, palabras de cariño y consuelo cuando se necesitan.

Conservo algunas tuyas que nos demostraron tu afecto y nos dieron ánimo para seguir adelante cuando hubo piedras en el camino.

Nos hubiera gustado estar presentes en tu despedida, pero no ha sido posible.

Por tu forma de ser humilde y sencilla no te hubiera gustado trastocar nuestras obligaciones ni siquiera en este momento.

Te despide una representación de tu amplia familia y otros muchos te tenemos en nuestro recuerdo.

Hemos compartido muchos momentos de verano, en el pueblo que te vio nacer y que tantoquieres.

Leonés y orgulloso de tus orígenes sencillos, siendo todavía casi un niño saliste a Cataluña donde empezaste tu formación religiosa y tu vida de maestro.

Contabas con cariño que quisiste ser maestro como tu abuelo, un maestro sin libros, y creo que sí lo has conseguido.

Tanto en las aulas como fuera, has sido un buen maestro y guía, con poco libro, con mucho sentido común, con escucha y con valiosos consejos.

De entre todos, el más representativo de tu persona es la serenidad y la calma ante los problemas.

Así te has ido, sereno y en paz con la vida larga que has tenido, plena en lo profesional y en lo personal, y dejando huella en nosotros.

Toda tu familia, presentes y en la distancia, te despide con un sentido "hasta siempre y gracias".

Laurentino, Hermano Guillermo, Descansa en paz.

ODA AL HNO. LAURENTINO

H. Pablo Enrique Fuertes

**Hace 100 años que nació en un rincón
de León, llamado Villar de Nistoso
ayuntamiento de Villagatón,
un niño bautizado con el nombre de
Laurentino, primogénito de la familia
es recibido con gozo y alegría.**

**Ya de chaval será un pastorzuelo
experimentado en cuidar con esmero
a su rebaño entero,
sabiendo elegir con mucho acierto
los mejores pastos para sus ovejas y carneros.**

**Desde el cueto Oliva, al cueto San Bartolo
conduce su grey en días calurosos
a sistear al Valle del Oso,
donde las ovejas encuentran reposo
a la sombra y frescura de las altas temperaturas.**

**Al ritmo de su flauta y sonidos melodiosos
consigue que no se pierdan entre los riscos
las ovejas y carneros, cabritos y corderos
encomendados a su cuidado y esmero
y lleguen todos sanos al aprisco.**

**Pero no serán las ovejas su destino final
pues ya desde chaval, a ejemplo de su abuelo,
quiere ser un maestro excepcional.
Dios que sabe de su intención y vocación
le dará la ocasión para que su sueño
encuentre el momento de su realización.**

**Tiene conocimiento de unos frailes de La Salle
que en Astorga se dedican a la educación
y no duda un instante cuando se le presenta la
ocasión de seguir esa misma vocación
que desde siempre siente en su corazón**

Tres días de viaje y llega a Fortianell
con la ilusión de ser maestro e imitar
a su abuelo que recodaba con admiración
porque enseñaba sin libro
cosa que le llamaba la atención.

A causa de la guerra, el noviciado lo hará en
Fonseranes i Bujedo.

Ufff, siente una gran diferencia de trato y formación,
En esta misma casa realiza su primera profesión.
Y con el nombre de Hno. Guillermo Andrés
será posteriormente conocido en su congregación.

Acabada la guerra civil
el brevísimamente escolasticado lo hará en Cambrils
donde más que estudiar para su futura profesión,
se dedicarán a la urgente función de trabajar
la huerta para su sostén y alimentación.

Y limpiar la casa de escombros y desechos hospitalarios
que los republicanos abandonaron
en su precipitada y desordenada retirada.

Será su primera comunidad, La Seu d'Urgell.
Con gran celo, tesón y dedicación
se entregará a la educación y al apostolado
del alumnado que Dios le ha confiado,
realizando su sueño tan deseado de ser
maestro y hermano lasaliano.

En la música y el deporte encuentra
un medio excelente de ejercer su apostolado
y ofrecer al alumnado una oportunidad
para formar su personalidad con valores
como la sensibilidad y la competitividad
ejercida con respeto y responsabilidad

Por los centros que el Hno. Guillermo ha pasado
será por sus exalumnos muy recordado,
dejando una estela de admiración
por su competencia, cercanía y dedicación

**a la educación del alumnado a él
encomendado...
En Santa Coloma de Farners”
dirige su grupo musical
con la ilusión de un chaval,
para deleite de alumnos y padres
que escuchan con admiración
la actuación dels “Sons de Farners”
cuando ofrece una actuación.**

**Cada verano se retira a descansar
al pueblito de Villar,
rodeado de un entorno sano, tranquilo y
no contaminado, es considerado por Emilio
una reserva de la biosfera, donde
recupera la salud del alma y cuerpo
para el resto del año, en espera de volver
otra vez al lugar donde le vio nacer.**

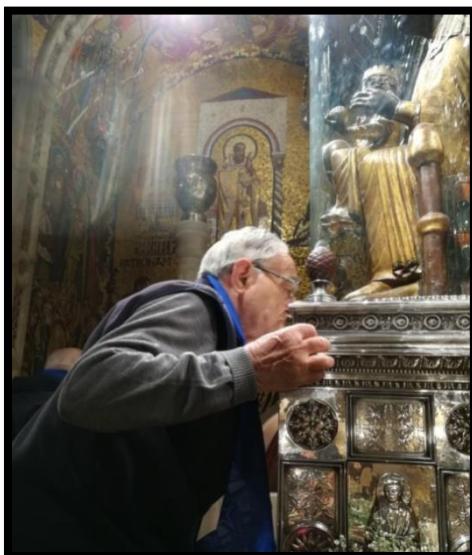

**Hoy celebramos tu excepcional aniversario
con gozo y alegría, y en hermandad
junto con tus hermanos de comunidad.**

**Y en espera de celebrar el centenario de tu vida
te felicitamos y deseamos larga vida
junto con las bendiciones del Señor ,
que sean abundantes y generosas
para que puedas seguir celebrando
tu santo con la salud excelente
de que gozas hasta el presente.**

Que descanse en paz

“SONS DE FARNERS”

Himno a S.J.B. de la Salle

Himno de la alegría

Hno. Laurentino

Des dels Codi QR us sortirà el G. Guillermo actuant en “Sons de Farners”

Historia de la Cruz

En homenatge al G. Guillermo

Francesc Ferrer i Gironès, Senador per "Catalunya Democràtica i Socialisme"

Diari de Girona

Era el setembre del 1947. Fa mes de trenta anys que el Germà de les Escoles Cristianes "Hermano" Guillermo, arribava a Girona, i li encomanaven els alumnes del primer Curs al Col·legi St. Narcís.

Entre aquells quaranta alumnes de primer curs, que teníem pels volts dels 12 ó 13 anys, m'hi trobava jo, i recordo perfectament l'impacte que va causar la seva arribada al Col·legi.

La característica més notable del Germà Guillermo era la seva afecció envers la joventut. I un bon punt va començar a treballar, va tenir cura de tot allò que feia referència al jovent i totes les activitats què es relacionaven amb els joves.

Naturalment em direu, cosa evident, si l' Orde estava dedicada expressament a l'ensenyament de minyons. Es veritat, però el Germà Guillermo ho feia amb un estil nou, amb una nova estratègia, amb una pluridimensionalitat que no es restringia a la classe, sinó que a partir de la classe s'expandia a tots els centres d'interès dels nous.

Pedagògicament, el tracte a dintre de la classe era normal, i no en recordo cap cosa que signifiqués una ruptura. El que em quedà a la memòria és la institució del "Banco Azul", en el qual hi feia seure tots els que parlaven massa.

Aquest banc blau, similar al que existeix al Parlament, estava a primera fila de classe, i naturalment sota el seu control, i invitava asseure-s'hi els que per darrere es distreien de l'assignatura. El Germà Guillermo va ser benvingut perquè era un home que esperonava els alumnes que portaven activitats comunitàries, culturals o esportives. Per primera vegada vèiem un "frare" que mirava bé, no solament els "empollons", sinó també els que jugaven a l'equip de futbol, o els que treballaven a l'aspirantat d'AC.

Els records que en guardo són ben nítids, perquè vaig participar immediatament a l'equip que ell va formar. Encara conservo el Carnet pel qual se m'acredita Jugador de L'Equip La Salle. Un carnet que porta el lema: "Mens sana in corpore sano". En aquest equip hi vaig jugar fins que en Medina, entrenador de l'equip juvenil del Girona C.F. em va fer anar a jugar amb ells.

I no solament era que el frare Guillermo ens esperonava a jugar, ens inscrivia a Campionats i ens buscava partits, sinó, i això és molt més important, l'havia vist moltes vegades que rentava al vestuari dels onze jugadors després d'un partit, i estenia la roba a l'hort del Col·legi. La preparació de l'equipatge i tenir cura d'aquests detalls, detalls essencials moltes vegades, donen l'autèntica dimensió de l'home que no cerca només els moments brillants i públics d'un partit, sinó la tasca obscura i pacient del manxaire que ningú no valora, però que és imprescindible. I aquesta funció és la que al Germà Guillermo li representava feina, dedicació, interès i sacrifici. Tots els que ens vàrem beneficiar dels esforços del Germà Guillermo. hem de reconèixer i agrair-li aquesta dedicació que no es paga amb diners.

Les altres facetes a les quals en aquests moments vull referir-me, són la música i l'aspirantat d'AC. A més de ser un home promotor de l'esport el Germà era el que va organitzar l'activitat musical al col·legi. Abans de canviar la veu, de nous tenim força possibilitats corals, encara que passada la frontera de l'edat, ens

troben amb veu' absolutament "carrosses". Els del cor portaven la veu cantant a la missa, però no s'acabava aquí. El Germà Guillermo preparava la "pedrera" tan' bé per als que havien de Cantar als pastorets. Els que han fet d'àngels, de dimoni, de pastor, etc. tots han, estat dirigits per la batuta infatigable del Germà, amic dels nois, que cercava el seu esplai i la seva formació.

En els anys quaranta-set i següents, així com va ser ell el que ens va fer conèixer el "banc blau" dels ministres, també va ser ell el que ens va donar possibilitats per al nostre desenvolupament públic o comunitari. Personalment puc afirmar que el primer càrrec públic, que he exercit, fou el que em va fer acceptar el Germà Guillermo, que era el de bibliotecari.

Al final d'un passadís, entre la preparatòria el primer Curs, hi havia una petita biblioteca, encabida en un armari, dedicada tota ella a llibres juvenils. A l'hora del pati, els nois podien venir a cercar un llibre, -que un cop llegit, es tornava,. En aquella biblioteca, a més a més de biografies hi havia la col·lecció "Horas Serenas", novel·les de l'Hugo Wast, teatre de "La Salesiana", llibres sobre la guerra mundial, història novel·lada com ara Ivanhoe, etc. Recordo molt bé els llibres, d'aquell bisbe hongarès Tihamer Toth que estava especialitzat en problemes juvenils.

Totes aquestes remembrances i moltes més que podrien anar-se desgranant, han estat la meva aportació a l'homenatge al Germà Guillermo.

Tots els que varem rebre la seva empremta, tots aquells que hem estat aconduïts, en alguna època de la nostra vida, a través de l'esport, de la lectura, del cant, del teatre, etc. cap a una major formació, només podem dir: gràcies. Gràcies, "Hermano" Guillermo.

Campaña contra el Alzheimer

Aportación del H. Antonio Domínguez Domínguez

Si alguna vez olvido quien soy...

Ven y llévame al mar para que me funda en su azul...

Dile a la luna llena que necesito verla...

Y a las estrellas que vigilen que no me apague...

Recuérdame cada intento...

Para que recuerde que fui capaz...

Enséñame montañas, sonrisas y nubes...

Y dime que me esperan...

Tararéame bajito y balancea mi cintura que la música regrese a mis pulmones...

Susúrrame un "te quiero" para que mi corazón recuerde lo que es latir...

Dime que los sueños son más reales que la realidad y que me esperas allí para demostrármelo...

Tráeme lluvias y tormentas para poder resguardarme en casa...

Inventa fantasías que hagan temblar mi piel...

Abre puertas que resuciten mi alma y me devuelvan la fe...

Átame a tu brazo y no me dejes escapar...

Mírame a los ojos para que los tuyos griten mi nombre y me reconozcan de nuevo...

Y hazme saber que el amanecer no amanece sin mi despertar...

Si alguna vez olvido quien soy... Por favor... No lo olvides tú...

COMIAT AL H. PEDRO JOSÉ LANCIS

Oración de la Comunidad de la SAFA de Cambrils por el Hno. Pedro José

G. Santiago Mateu i Bertran

Pedro José estamos junto a ti, ante tu féretro, junto a tu persona, con la que nos sentimos Hermanos. Y como a un Hermano querido, con el que hemos convivido muchos años, nos sentimos tristes, y ahora queremos decirte el ADIOS. Mañana lo haremos oficialmente en la Misa. Pero ahora, la Comunidad de la Sagrada Familia de Cambrils está reunida bajo la mirada de la Virgen nuestra Madre y reina de las Escuelas Cristianas. Sentimos la protección de nuestro Padre San Juan bautista de La Salle, de nuestro Superior General, del

Santo Padre el Papa Francisco y de todos los Hermanos y familiares que te están dando la bienvenida en el cielo.

Quien más o quien menos, pronto nos reuniremos y tendremos el gozo de vivir esta Hermandad en los brazos de Dios Padre.

Y te decimos hasta pronto, hasta que Dios quiera. Tu adiós no ha sido de palabras. No eras de muchas palabras, pero sí de obras. En el atardecer de tu vida, te fuiste yendo, lentamente, sin ruido, sin palabras, sin ninguna queja, hasta quedarte con el adiós en el silencio de tu respirar.

Nos imaginamos como es, como será tu llegada, mientras escuchamos: El Oh Cel Blau

Música Oh cel Blau

G. Jaume Palom Izquierdo

Querido Hermano Pedro Lancis:

A veces el más atrevido, por ignorante, toma la palabra. Tuve la suerte de convivir contigo en dos ocasiones en tu querida La Salle Gràcia. La primera fue 4 ó 5 años, 1989-1993, en el cual celebramos el centenario de esta escuela obra de la venerable barcelonesa Dorotea de Chopitea.

Fue un caso único en el Distrito al acabar la Guerra incivil. Al iniciar el curso 1939-1940 de la pequeña i entrañable escuela sólo quedaba el solar y los escombros. Lo recuerda aquí el pequeño niño entonces, ahora nuestro Hermano Raúl Calvo aquí con nosotros.

El infatigable H. Wenceslao, Visitador, encomendó al benemérito H. Justo Cervera Alcón la dirección de aquella escuelita de primaria. Hombre inteligente y Hermano de una sola pieza se prendió de la cercana finca con amplio jardín y señorrial edificación propiedad del barón de Sicart. Acordaron un alquiler asequible para que continuara allí la escuelita de primaria y pronto de comercio. Lo recordaba el abnegado H. Miquel Chimenos, A.C.S.

Una situación parecida fue la de La Salle Les Corts, vandalizada por la FAI, y encarcelado su Director y condenado a muerte, H. Justo Cervera, con el H. Romualdo Andrés mi Maestro de Peritaje; se trasladó junto el Camp de Les Corts a un pequeño solar con un humilde edificio que recibió la estocada final al no aceptar Urbanismo del Ayuntamiento presidido por el Alcalde Porciolet, su remodelación arquitectónica.

Con los fondos de la venta de Les Corts el Distrito inició en los años sesenta un nuevo, luminoso, funcional y moderno edificio obra del arquitecto del Camp Nou García Barbón, y arquitecto municipal. Ocupaba el perímetro del solar con tres fachadas y la más larga

curvilínea para respetar el trazado de la Vía Cero proyectada en el siglo 19 y nunca realizada. Es allí donde coincidí contigo del 89 al 93. En aquellos cursos ayudaba a los H. Estudiantes Universitarios en comunidad aparte pero compartíamos la misa comunitaria los días laborables y el refectorio de vuestra gran comunidad acogedora. No recuerdo ni un retraso ni una ausencia tuya en la misa y oración comunitarias. Tu piedad era sincera, sin estridencia. En el comedor eras afable y servicial y muy atento con el personal de servicio. En tus comentarios durante los ágapes eras discreto y no oí nunca un comentario desfavorable para los Hermanos jóvenes. Parecías estar afiliado a la máxima latina y romana. "Virtus in medio". La firmeza de tu virtud, coraje, laboriosidad, eran emblemáticos en tu personalidad y al mismo tiempo equilibrados. Por esto gozabas del aprecio gustoso de Hermanos, profesores, alumnos, padres, antiguos alumnos y personal de la casa.

En las salidas comunitarias estivales como la de Sabiñánigo para visitar el Pirineo aragonés disfrutabas como andarín pisar tu patria aragonesa, fuerte como el Pilar. Un día, después de comer, a media tarde me preguntaste: - ¿Ahora qué hacemos? Le dije: -Vamos a andar. - ¿Hacia dónde? - Vamos a saludar a un centurión de Bronce, le repliqué. -Seguiremos los rótulos informativos Seguimos y luego atravesamos el más largo anticinal del Pirineo aragonés: Desde la Industrial Sabiñánigo a la episcopal Jaca. Finalmente le saludamos: *Ave, centurio romanus! Pareregrini Gratiae te salutant.* La noche se hizo negra sin Luna y sin rótulos de Madera. Con muchos vericuetos camino hacia el norte alcanzamos la cima puerta. Un toque de timbre.

Apareció la dueña y con el acento aragonés tuyo se conmovió: Una buena cena en mejor posada. Qué noche más descansada...

Durante los dos cursos que estuve de profesor en Gràcia, 2008-2010 siendo mi comunidad El Casal de Sant Gervasi ya no eras fuerte y andarín como el robledal, antaño. Ni flexible como los rebollos que rodeaban la Torrecilla natal, turolense.

El 23.7.2018 inicié mi periplo en la Casa Sant Josep contigo, hasta ayer. Tu sonrisa se ha ido dulcificando y la expresión de gratitud cuando el H. Santiago Mateu al salir de la misa cotidiana entonaba el aleluya peculiar

en el pasillo y te disponía para tomar el desayuno o la cuidadora senegalesa Jeanne te decía, tu tu Pedro, y tú le replicabas tu tu con toda la dulzura.

Querido Hermano Pedro, fuerte cual el cedro, viva La Salle y Aragón, tú glorioso Campeón de la fe y la verdad... Como La Salle nuestro Fundador siempre hermano y maestro, siempre hermano descansa en la paz de Dios.

Al Cel sies Germà estimat. A reveure!

Oración del Padrenuestro Salve Regina

Eucaristía: Nuestro fraterno adiós al H. Pedro José Lancis

G. Josep Canal i Alavedra, V. A.

Nuestro buen Hermano Pedro José ha sido una persona de escuela, de trabajo, de seriedad y siempre siguiendo aquella máxima tan lasaliana presente en nuestro día a día: "Recordemos que estamos en la santa presencia de Dios", y San Pablo en la Primera Carta a los Tesalonicenses nos dice que cuantos dejan esta vida con la plena esperanza puesta en esta presencia de Dios salen al encuentro del Padre y estarán con Él por siempre. Este es el final de nuestro Hermano Pedro José, persona andariega, que gustaba pasear por caminos y calles, y también con un rico itinerario de centros docentes donde ha desempeñado su Misión Educativa. Pedro José, tras este camino ya te has encontrado con Dios Padre para la eternidad. Y en su itinerario educativo, siempre intentando vivir la presencia de Dios en la fraternidad de la comunidad, en el espíritu de fe acrecentado en los momentos de oración y en el servicio educativo en la escuela.

Hermano Pedro José ha vivido su itinerario desde la sencillez y la humildad, impartiendo clases principalmente de lengua española, geografía e historia, francés y claro está educación religiosa. Y día tras día, como dice nuestra Regla te has sentido hermano mayor de los chicos que Dios nos encomienda. A ellos te dirigías con seriedad, exigencia, rigor, como valores que hacen crecer en ellos la constancia y el esfuerzo tan necesarios para desarrollarse en esta vida. Y como el Padre que acoge a cuantos llegan cansados tú también te has mostrado a tus alumnos paciente y de corazón humilde como indicador del amor de Dios para con los jóvenes. Todos te recordamos por tu talante serio en la escuela, prudente en las relaciones, y conversador y cercano en momentos de diálogo distendido.

Para nuestro Hermano Pedro José ha finalizado el tiempo de la siembra y de la espera fecunda y ha llegado el tiempo de la cosecha y de presentarte con

Y siguiendo lo escuchado en el Evangelio nuestro Hermano Pedro José ha vivido su itinerario desde la sencillez y la humildad, impartiendo clases principalmente de lengua española, geografía e historia, francés y claro está educación religiosa. Y día tras día, como dice nuestra Regla te has sentido hermano mayor de los chicos que Dios nos encomienda. A ellos te dirigías con seriedad, exigencia, rigor, como valores que hacen crecer en ellos la constancia y el esfuerzo tan necesarios para desarrollarse en esta vida. Y como el Padre que acoge a cuantos llegan cansados tú también te has mostrado a tus alumnos paciente y de corazón humilde como indicador del amor de Dios para con los jóvenes. Todos te recordamos por tu talante serio en la escuela, prudente en las relaciones, y conversador y cercano en momentos de diálogo distendido.

las manos y el corazón llenos de los frutos de tu apostolado, sazonados de la pasión por Cristo y del amor entrañable por la humanidad. Tu trabajo, tus intuiciones, tu caminar, tus miedos y fragilidades no se han perdido; han sido acogidos en lo secreto del corazón del Padre. Han florecido y han dado el fruto querido por el Señor de tu vida. Ha llegado el tiempo de encontrarte cara a cara con el Resucitado.

Gracias por tu vida fraterna y por tus desvelos apostólicos, algunas veces no entendidos y otras, queridos, pero con la sabiduría cierta que has cumplido lo que Dios te tenía reservado como regalo, como don apreciado. Gracias por tu honda y apasionada vida de los humildes. Gracias porque nos has dado a entender que la vida, toda vida, es un regalo. Éste ha sido el proyecto de Dios para contigo que has sabido derrochar con un corazón convencido.

Que toda tu vida sea hoy una ofrenda agradable al Padre Dios, con la gracia del Espíritu y engendrada con la misericordia de su Hijo, semilla y fermento de nuevas llamadas y respuestas. En una acción de gracias, te presentamos en el altar, junto con Jesucristo, víctima y sacrificio, para que, en Cristo y con Él, seas resurrección y esperanza, vida plena para nuestra misión, y para que ya nada ni nadie te aparte del amor de Dios manifestado en Cristo.

Hermano Pedro José, gracias por caminar con nosotros, espéranos en la Casa del Padre.

A reveure Germà Pedro José

Despedida en el cementerio del Hno. Pedro José

G. Santiago Mateu i Bertran

Pedro José, ayer en la oración de la tarde te dijimos el Adiós fraternal como Hermanos que nos sentimos, en nuestra comunidad de Hermanos de La Salle.

En la Santa Misa que acabamos de celebrar, te hemos dicho Adiós, como cristianos y creyentes de tu presencia real con tus familiares y todos los Hermanos de La Salle, en los brazos de nuestro Padre Dios.

Solamente nos queda la última mirada sobre tu cuerpo, que nos hace sentir al mismo tiempo el dolor de tu separación y la esperanza de que nos encontraremos de nuevo y para siempre.

Y te decimos hasta pronto, hasta que Dios quiera. Tu adiós no ha sido de palabras. No eras de muchas palabras, pero sí de obras. En el atardecer de tu

vida, te fuiste yendo, lentamente, sin ruido, sin palabras, sin ninguna queja, hasta quedarte con el adiós en el silencio de tu respirar.

Anteayer tuve la gran suerte de pasar unas horas junto a tu cama. Tu espíritu ya estaba en la otra vida. Solamente el respirar difícil; y en ritmos dolorosos y recordé...

Recordé los tiempos de Tarragona. Entonces eras el Pedro el Fuerte, tu autoridad se hacía sentir en la clase y en la comunidad. Frases y sentencias escuetas y cortantes. Tu tenaz voluntad luchaba al mismo tiempo para ir avanzando en los grados universitarios... Me dijiste que no querías defraudar al Hno. Visitador que te dio la oportunidad... tenías necesidad de desquitarte de otras situaciones pasadas.

Más tarde, 30 años más tarde, nos encontramos en La Salle Gracia. Tú ya estabas jubilado y ayudabas en faenas secundarias en el colegio... Y en aquellos años descubrí facetas que me llamaron mucho la atención. Tu tenaz austeridad. Apenas había algo más en tu habitación que no fuera la cama, la silla y una pequeña mesa. Todo lo que utilizabas como vestido, el mismo material escolar eran de suma austeridad. Y si te regalaban alguna prenda nueva, pocos días más tarde, aparecían en recortes en la papelera.

Y eras un hombre de personalidad recia, de que la palabra dada se cumplía y de una conciencia que te jugó malas pasadas, por la seriedad y justicia con que interpretabas tu vida, sin importarte lo que pudieran decir o pensar los demás. Tu vida ha sido, una vida de entrega, de ascender por el camino de la austeridad en la vocación de Hermano.

Eras un hombre de clase. Y puedo bien asegurar que estando en la secretaría del colegio La Salle Gracia, oí y escuché como una madre se quejaba de un profesor y ponía como modelo de buen profesor, las explicaciones del Hno. Pedro en las clases de Historia y Lengua de Bachillerato. Últimamente te lo he recordado varias veces y tú Pedro José, te sonreías.

No por gusto viniste a Cambrils. Me dijiste que la culpa de todo era que el Ebro no quería pasar por Teruel. Que conste que me quedé sin palabras. Y dándole vueltas a tu respuesta, acepto tu respuesta. Que hay situaciones en la vida, que no tienen remedio; sólo cabe el aceptarlas como son.

Y aquí en Cambrils, aquel Pedro el Fuerte, pasó a ser el Pedro José el bueno. Tus ojitos y tu sonrisa traslucían una bondad profunda. Te dejabas que te llamase el Conde de Torrecilla del Rebollar, el Marqués de las marismas Cambrilenses, el Duque de Albarracín bajo y finalmente, el Señor de Calamocha. Nombres que recordaban tu origen e infancia. Y te reías y aceptabas los cuidados de tus Hermanos.

Pedro has llegado a la cumbre de los hombres buenos y Dios Padre que te está esperando te proclama ahora, Bienaventurado, con las mismas palabras dichas por Jesús. Pedro José el bueno, Pedro José el amigo, Pedro José el Hermano, descansa en paz.

Pregària al cementiri de les Comunitats de la Casa Sant Josep, Reus i Mollerussa

PREGÀRIA PELS DIFUNTS

COMUNITAT DE LA SAGRADA FAMÍLIA

CASA SANT JOSEP

(1-11-2021)

SIGUES TU NOSTRA VISIÓ (NOSTRA MIRADA)

- Familiars**
- Germans LS**
- Coneguts**
- Desconeuguts**

Com és ja tradició, la Comunitat de la Sagrada Família de la Casa Sant Josep van tenir una pregària pels difunts en el Cementiri. La presència, i record, dels nostres Germans que ens han deixat aquest darrer any, ens han encoratjat a expressar la nostra fe i esperança en el Déu de la Plenitud.

Us oferim una traducció-adaptació en català, del cant amb el que vam iniciar la nostra pregària. És un himne irlandès, del qual us convidem a escoltar i visionar qualsevol de les interpretacions en l'original en anglès –Be Thou My Vision– en Youtube. Per exemple:

https://www.youtube.com/watch?v=ihJAJA4ibEs&list=RDihJAJA4ibEs&start_radio=1&rv=ihJAJA4ibEs&t=46
o aquest altre: <https://www.youtube.com/watch?v=VpSqAcLrDI>

Sigues Tu la nostra visió, oh Senyor del nostre cor.
Res més per a nosaltres, llevat que Tu ets
el nostre millor pensament, de dia o de nit.
Desperts o adormits, la teva presència
és la nostra llum.

Sigues Tu la nostra Saviesa
i la nostra veritable paraula.
Nosaltres, sempre amb Tu
i Tu amb nosaltres, Senyor.
Tu, el nostre gran Pare; i nosaltres,
els vostres veritables fills.
Tingues Tu en nosaltres, morada;
i tinguem nosaltres, en Tu, unitat.

Sigues Tu el nostre escut de batalla,
la nostra espasa per a la lluita.
Sigues Tu la nostra dignitat, Tu, el nostre delit.
Tu, refugi de la nostra ànima.
Tu, la nostra torre més alta.
Porta'ns cap al cel, oh Poder del nostre poder.

A les riqueses no fem cas, ni als van elogis dels homes.
Tu, herència nostra, ara i sempre.
Tu i només Tu, el primer dins el nostre cor.
Altíssim Rei del Cel, el nostre tresor ets Tu.

Oh, Déu! Sigues el nostre tot, Sigues el nostre delit.
Jesús, sigues la nostra glòria,
satisfacció de la nostra ànima.
Oh, Déu! Sigues el nostre tot, sigues el nostre delit.
Jesús, sigues la nostra glòria,
Satisfacció de la nostra ànima.
Jesús nostre, Tu ens sacies. (4)

Altíssim Rei del Cel, la nostra victòria guanyada.
Podem, ja, assolir el goig de les altures,
oh radiant Fill del Cel!
Cor del nostre propi cor,
Sigui que sigui el que passi,
segueixes sent la nostra visió.
Oh Tu, que tot ho governes!
Continues sent la nostra visió.
Oh Tu, que tot ho governes!

Oh, Déu! Sigues el nostre tot, Sigues el nostre delit.
Jesús, sigues la nostra glòria. Jesús, sigues la nostra glòria,
Satisfacció per a la nostra ànima. (2)

En memòria de Maria Carme Galmes de Fortunato

2.

Maria Carme Fortunato Galmes

M. CARMEN GALMES FERNANDEZ, una dona forta, esposa, mare, mestra i artista hiperactiva. Sempre t'encoratjava per a fer realitat els teus somnis i et donava ple suport. Va néixer l'any 1942 en plena postguerra al barri gòtic de Barcelona, va anar a l'Escola Vedruna del Carrer Lladó.

Es va casar amb el Vicenç als 23 anys i després de ser mare d'un fill i tres filles va treballar com a mestra a La Salle Barceloneta i a La Salle Bonanova. L'ensenyament era la seva passió i va gaudir molt de la professió. Va treure's el títol de Magisteri en règim nocturn i com anècdota dir-vos que tocava molt malament la flauta, i que ho feia asseguda al llit abans de dormir ... Quina voluntat més ferma en una dona mare de família nombrosa!

Alguns

de vosaltres recordareu que els estius feia de cuinera per a les colònies que organitzava La Salle Barceloneta a la casa Font Nostra de Bagà.

Si el pare manava a l'escola, a casa la mare ens conduïa. Recordo unes vacances d'estiu, tots sis ficats dins d'un Seat ritmo i embarcar-nos en un ferri cap a Gènova amb la intenció d'arribar a Roma, on la mare cuinaria per a tots els Germans que passaven l'estiu a la Casa Generalícia de La Salle. Aquest viatge va ser el viatge que mai va oblidar ... ni els viatges a Madagascar.

Un cop jubilada es va centrar en desenvolupar la seva faceta més artística. Era tota una artista, pintava a l'oli, pintava ventalls, estovalles i fins i tot va fer una mica de marqueteria.

A banda de cuinar bones receptes, tenia cura del jardí, de les seves flors i rosers. Fins a quin punt era inquieta, que també va fer cursos de Teologia i informàtica per aprendre internet. Les estones lliures llegia i darrerament feia sopes de lletres.

Amb el pare van viure dedicats a La Salle i a la Comunitat de Signum Fidei i tantes coses més que se'm fa difícil esmentar-les sense deixar-me'n cap.

Per acabar vull donar-vos el missatge que em va confiar. La mare em va demanar que us

donés les gràcies per haver format part de la seva vida i per l'amor que us teníeu. Ella demana que la recordem amb alegria i un somriure.

Gràcies a tothom per acompanyar-nos en aquests moments.

"Fratelli tutti en esta guerra fría: hora de tomar una decisión"

Víctor Manuel Fernández: "Hay una obsesión de algunos católicos por ridiculizar y acallar a su propio Papa"

"En esa especie de 'guerra fría' en la que estamos, intervienen apasionadamente los mismos católicos, con una especie de obsesión por ridiculizar y acallar a su propio Papa"

"El 'sálvese quien pueda', irracional y suicida, le ganó al 'nadie se salva solo'. El gran sueño 'pospandemia' parece ser únicamente el de lanzarse a una descontrolada carrera de consumo, de viajes, de huida"

"Esta megatendencia individualista ha afectado aun la mentalidad de muchos católicos, que terminan viendo al Papa como un enemigo que se opone a las propias convicciones políticas. Así se advierte que la pasión política puede más que la pasión por el Evangelio"

"¿Hasta dónde puede llegar ese fanatismo disfrazado de 'recta doctrina'?... En muchos católicos, la pasión política puede más que la pasión por el Evangelio"

"Esto nos muestra hasta qué punto era necesario este grito profético que es Fratelli tutti, que viene a completar la Doctrina Social de la Iglesia con una contundencia tal que ya no es posible esconder su potencia desestabilizadora"

Víctor Manuel Fernández, arzobispo de La Plata

Estamos en una especie de “guerra fría”, fuertemente ideológica, que se traslada a la lucha política de los distintos países. Se juega particularmente en los medios y sobre todo en las redes sociales, donde no falta

una buena cuota de trolls e influencers. Lo paradójico es que en ella intervienen apasionadamente los mismos católicos, con una especie de obsesión por ridiculizar y acallar a su propio Papa.

El tiempo que pasamos en pandemia está mostrando secuelas importantes en la psicología de las personas y en el estilo de vida. Lejos de pensar en la humanidad como familia, unos pocos países acumularon y aun desecharon vacunas, mientras muchos otros sobreviven con un escaso porcentaje de vacunados, de manera que quedan activos múltiples focos que son caldo de cultivo de nuevas variantes del virus. El “sálvese quien pueda”, irracional y suicida, le ganó al “nadie se salva solo”. El gran sueño “pospandemia” parece ser únicamente el de lanzarse a una descontrolada carrera de consumo, de viajes, de huida. Además han crecido movimientos radicalizados y una renovada fobia hacia los pobres y los extranjeros, como si fuesen

Francisco y “Fratelli Tutti”

los culpables de los grandes problemas de los pueblos.

La bomba contracultural

En este contexto, **Fratelli tutti cae como una bomba contracultural, como una insolencia irracional y molesta**. Porque su invitación a reconocer el valor inalienable de cada persona humana y su llamado a un amor universal que arrope a los últimos, está lejos de un romanticismo sin consecuencias. Implica, por ejemplo, una defensa de los inmigrantes, pues es inaceptable “que el lugar de nacimiento o de residencia de por sí determine menores posibilidades de vida digna y de desarrollo” (121), ya que “si en realidad el mundo es de todos, no importa si alguien ha nacido aquí o fuera de los límites del propio país” (125) y “cada país es asimismo del extranjero” (124).

También incluye inevitablemente el rechazo de la pena de muerte y de una justicia vindicativa, propone una concepción diferente de la vocación empresarial y tantas otras cuestiones que hoy perturban a las mentalidades inclinadas al individualismo liberal con sus dogmas. Por otra parte, el planteo de fondo no es más que el de la Doctrina Social de la Iglesia, que mana de las más hondas convicciones del Evangelio. ¿Acaso podríamos decir otra cosa para adaptarnos a lo que parece políticamente correcto?

¿Hasta dónde llegó la ideología?

El problema es que esta megatendencia individualista ha afectado aun la mentalidad de muchos católicos, que terminan viendo al Papa como un enemigo que se opone a las propias convicciones políticas. Así se advierte que **la pasión política puede más que la pasión por el Evangelio**. Es muy difícil ya colocar una frase en el propio Facebook sobre la compasión, la generosidad, la defensa de los más débiles, y más aún si se la acompaña de una cita del Papa Francisco, sin que aparezcan algunos católicos embravecidos gritando con letras de molde: “¡Populistas! ¡Irracionales! ¡Comunistas! ¡Tontos!”.

¿Hasta dónde puede llegar ese fanatismo disfrazado de “recta doctrina”? De hecho ya llegó a su climax. Quiero dar un ejemplo contundente para mostrar hasta qué punto esta violenta avanzada nos ha lavado el cerebro y nos ha vuelto obsesivos.

Tiempo atrás un domingo (Domingo XXVI del Tiempo Ordinario) muchos sacerdotes omitieron o suplantaron la segunda lectura. ¿Por qué? Porque podía ofender a muchas personas y ser interpretada políticamente. Se trataba de Santiago 5, 1-6 que dice cosas como estas: “Vosotros ricos, llorad y dad

alaridos... Vuestra riqueza está podrida... Habéis acumulado riquezas... El salario de los obreros que segaron vuestros campos y que no habéis pagado está gritando... Habéis vivido sobre la tierra lujosamente... Habéis engordado para el día de la matanza". Claro, leer un texto así en la Misa, por más que lo explicáramos, podía confirmar que la Iglesia protege a los populistas ociosos que pretenden vivir del Estado sin trabajar, o que no valora el esfuerzo de los emprendedores, etc. etc.

¿Cuál fue la reacción ante la presencia de este texto en el Leccionario? Que se hizo todo lo posible por esconder la Palabra de Dios, por acallarla, por disimular su sentido directo y preciso, o directamente se optó por reemplazarla o quitarla.

No debería llamar la atención entonces que se haya hecho lo mismo con *Fratelli tutti*, aun dentro de la propia Iglesia. Bien dijo Francisco que "se trata de otra lógica" (127). Es un llamado profético irritante que brota del Evangelio y que nos sumerge en una lógica que el mundo ya no puede siquiera tolerar.

Excusas "católicas"

Para justificar su rechazo ante *Fratelli tutti*, algunos supuestos pensadores católicos han afirmado que este llamado al amor universal es "new age", o que reniega de la metafísica, o que responde al "Nuevo Orden Mundial", o que es imposible un amor universal porque sólo hay fraternidad entre los bautizados, y otros argumentos que harían retroceder al Magisterio católico al menos 600 años atrás. Sin embargo, aunque esta encíclica es un ejercicio de diálogo aun con los no creyentes, **Francisco se encargó de explicar que la propuesta no es en modo alguno light o carente de fundamentos sólidos**.

Por ejemplo, **para evitar entenderla como una defensa de la dignidad humana sin sustento metafísico**, afirma lo siguiente: "*Si hay que respetar en toda situación la dignidad ajena, es porque nosotros no inventamos o suponemos la dignidad de los demás, sino porque hay efectivamente en ellos un valor que supera las cosas materiales y las circunstancias, y que exige que se les trate de otra manera. Que todo ser humano posee una dignidad inalienable es una verdad que responde a la naturaleza humana más allá de cualquier cambio cultural*" (213).

O para evitar caer en el universalismo superficial e ideologizado de algunos movimientos mundiales

explica: "Tampoco estoy proponiendo un universalismo autoritario y abstracto, digitado o planificado por algunos y presentado como un supuesto sueño en orden a homogeneizar, dominar y explotar" (100). A los católicos que le acusan de proponer una fraternidad sin Dios, les dice que "los creyentes pensamos que, sin una apertura al Padre de todos, no habrá razones sólidas y estables para el llamado a la fraternidad" (272).

Y si lo que afirman es que prescinde de las convicciones cristianas, les dice que “si la música del Evangelio deja de sonar... habremos apagado la melodía que nos desafiaba a luchar por la dignidad de todo hombre y mujer... Para nosotros ese manantial de dignidad humana y de fraternidad está en el Evangelio de Jesucristo” (277).

No hay marcha atrás

Pero no hace falta seguir, porque igualmente hallarán otras excusas para sostener que **sólo se dejarán inspirar por Francisco cuando él asuma la forma mentis y la opción política de ellos**. Sin embargo, no lograrán detener lo que implica asumir un rostro eclesial que ya no puede desprenderse de la dimensión social del Evangelio.

Esto nos muestra hasta qué punto era necesario este grito profético que es *Fratelli tutti*, que viene a completar la Doctrina Social de la Iglesia con una contundencia tal que ya no es posible esconder su potencia desestabilizadora. **¡Larga vida a Francisco!**

**"SOÑEMOS
COMO UNA ÚNICA HUMANIDAD,
COMO CAMINANTES DE LA MISMA CARNE HUMANA,
COMO HIJOS DE ESTA MISMA TIERRA
QUE NOS COBIJA A TODOS, CADA UNO
CON LA RIQUEZA DE SU FE
O DE SUS CONVICCIONES,
CADA UNO CON SU PROPIA VOZ,
TODOS HERMANOS."**

"Ha sido una peregrinación de oración, una peregrinación a las raíces, una peregrinación de esperanza"

El Papa glosa su visita a Eslovaquia: "En el continente europeo, la presencia de Dios se diluye en el consumismo y en los 'vapores' de un pensamiento único"

El Papa en Eslovaquia

"Después de este viaje, en mi corazón hay un gran 'gracias'"

"En los cantos sentí vibrar el corazón del santo pueblo fiel, forjado por muchos sufrimientos padecidos por la fe"

"Fue conmovedor compartir la fiesta de la comunidad gitana: una fiesta sencilla, que sabía a Evangelio"

"El futuro será de esperanza si será juntos"

El Papa Francisco dedicó la audiencia de los miércoles a glosar su reciente viaje a Budapest y, sobre todo, a Eslovaquia, que definió como “una peregrinación de oración, una peregrinación a las raíces, una peregrinación de esperanza”. Una esperanza que sintió en los ojos de los jóvenes y en los cantos del pueblo fiel, así como en la fiesta con la comunidad gitana. Y eso a pesar de que “en el continente europeo, la presencia de Dios se diluye en el consumismo y en los ‘vapores’ de un pensamiento único fruto de la mezcla de viejas y nuevas ideologías”.

Texto complejo de la catequesis del Papa

Queridos hermanos y hermanas, ¡buenos días!

Hoy quisiera hablaros del viaje apostólico que realicé a Budapest y Eslovaquia, y que terminó precisamente hace una semana, el miércoles pasado. Lo resumiría así: ha sido una peregrinación de oración, una peregrinación a las raíces, una peregrinación de esperanza.

El Papa, con los jóvenes de Eslovaquia

1. La primera etapa fue a Budapest, para la Santa Misa conclusiva del Congreso Eucarístico Internacional, aplazada exactamente un año debido a la pandemia. Fue grande la participación en esta celebración. El pueblo santo de Dios, en el día del Señor, se ha reunido ante el misterio de la Eucaristía, del cual continuamente es generado y regenerado. Era abrazado por la Cruz que sobresalía sobre el altar, mostrando la misma dirección indicada por la Eucaristía, es decir la vía del amor humilde y desinteresado, del amor generoso y respetuoso hacia todos, de la fe que purifica de la mundanidad y conduce a la esencialidad.

Y la peregrinación de escucha concluyó en Eslovaquia en la Fiesta de María Dolorosa. También allí, en Šaštín, ante el Santuario de la Virgen de los Siete Dolores, un gran pueblo de hijos llegó para la fiesta de la Madre, que es también la fiesta religiosa nacional. Así mi peregrinación fue de oración en el corazón de Europa, iniciado con la adoración y concluido con la piedad popular.

Porque a esto es a lo que sobre todo está llamado el Pueblo de Dios: adorar, rezar, caminar, peregrinar, hacer penitencia, y en esto sentir la paz, la alegría que nos da el Señor. Y esto tiene una particular importancia en el continente europeo, donde la presencia de Dios se diluye en el consumismo y en los “vapores” de un pensamiento único fruto de la mezcla de viejas y nuevas ideologías. También en tal contexto, la respuesta que sana viene de la oración, del testimonio, del amor humilde.

Francisco con la Presidenta de Eslovaquia

Es lo que vi en el encuentro con el pueblo santo de Dios: un pueblo fiel, que sufrió la persecución ateísta. Lo vi también en los rostros de nuestros hermanos y hermanas judíos, con los cuales recordamos la Shoah. Porque no hay oración sin memoria.

2. Segundo aspecto: este viaje ha sido una peregrinación a las raíces. Encontrando a los hermanos obispos, tanto en Budapest como en Bratislava, pude tocar con la mano el recuerdo agradecido de estas raíces

de fe y de vida cristiana, vivido en el ejemplo luminoso de testigos de la fe, como los cardenales Mindszenty y Korec, como el beato obispo Pavel Peter Gojdič. Raíces que descienden en profundidad hasta el siglo IX, hasta la obra evangelizadora de los santos hermanos Cirilo y Metodio, que han acompañado este viaje como una presencia constante. Percibí la fuerza de estas raíces en la celebración de la Divina Liturgia en rito bizantino, en Prešov, en la fiesta de la Santa Cruz. En los cantos sentí vibrar el

corazón del santo pueblo fiel, forjado por muchos sufrimientos padecidos por la fe. En más de una ocasión insistí en el hecho de que estas raíces están siempre vivas, llenas de la savia vital que es el Espíritu Santo, y que como tales deben ser custodiadas: no como exposiciones de museo, no ideologizadas e instrumentalizadas por intereses de prestigio y de poder, para consolidar una identidad cerrada. No. ¡Esto significaría traicionarlas y esterilizarlas!

Cirilo y Metodio no son para nosotros personajes para conmemorar, sino modelos a imitar, maestros de los que aprender siempre el espíritu y el método de la evangelización, como también el compromiso civil – durante este viaje en el corazón de Europa pensé a menudo en los padres de la Unión Europea -. Así entendidas y vividas, las raíces son garantía de futuro: de ellas brotan gruesas ramas de esperanza.

3. Y aquí el tercer aspecto de este viaje: ha sido una peregrinación de esperanza. He visto mucha esperanza en los ojos de los jóvenes, en el inolvidable encuentro en el estadio de Košice. Especialmente en tiempo de pandemia, este momento de fiesta fue un signo fuerte y alentador, también gracias a la presencia de numerosas parejas jóvenes, con sus hijos.

Como fuerte y profético es el testimonio de la beata Anna Kolesárová, joven eslovaca que a costa de su vida defendió la propia virginidad contra la violencia: un testimonio más actual que nunca, lamentablemente, porque la violencia sobre las mujeres es una llaga abierta. He visto esperanza en muchas personas que silenciosamente, se ocupan y se preocupan del prójimo. Pienso en las Hermanas Misioneras de la Caridad del Centro Belén en Bratislava, que acoge a personas sin hogar. Pienso en la comunidad gitana y en los que se comprometen con ellos por un camino de fraternidad y de inclusión. Fue conmovedor compartir la fiesta de la comunidad gitana: una fiesta sencilla, que sabía a Evangelio.

Queridos hermanos y hermanas, esta esperanza se realiza, se hace concreta solo si se declina con otra palabra: juntos. En Budapest y en Eslovaquia nos hemos encontrado juntos con los diferentes ritos de la Iglesia católica, juntos con los hermanos de otras confesiones cristianas, juntos con los hermanos judíos, juntos con los creyentes de otras religiones, juntos con los más débiles. Este es el camino, porque el futuro será de esperanza si será juntos. Después de este viaje, en mi corazón hay un gran "gracias".

Gracias a los obispos y a las autoridades civiles; gracias a todos los colaboradores en la organización; gracias a los muchos voluntarios; gracias a cada uno de los que han rezado. Por favor, añadid aún una oración, para que las semillas esparcidas durante el viaje den buenos frutos.

Carta al señor Díaz-Canel, presidente de Cuba

Faus: "Usted sabe mejor que yo que en Cuba hay hoy un importante descontento tácito"

"Desde nuestra comunión, no solo en humanidad sino en eso que llaman "la izquierda", me atrevo a pedirle que autorice esa manifestación"

"Como revolucionarios

estaremos de acuerdo en que Cuba es más importante que la revolución"

"La excomunión es hoy característica de las derechas y el diálogo lo es de las izquierdas"

"A pesar de los méritos de sus primeros años, hoy la revolución cubana ha fracasado. No reconocer eso me parece un fundamentalismo"

José I. González Faus

Señor Presidente y querido hermano:

Los periódicos de Barcelona (España) dieron hace poco la noticia de que su gobierno ha prohibido una manifestación, que muchos jóvenes de Cuba planeaban para el próximo 15 de noviembre. Desde nuestra comunión, no solo en humanidad sino en eso que llaman "la izquierda", me atrevo a pedirle que autorice esa manifestación.

Usted sabe muy bien que no es cierto el argumento de que es una

algarada promovida “desde Washington”. **Sabe mejor que yo que en Cuba hay hoy un importante descontento tácito:** que muchas gentes pasan hambre, que hay casi 500 jóvenes encarcelados por la manifestación del pasado 11 de julio, y que pretender que la manifestación es un acto organizado desde fuera, es lo mismo que hacen todas las dictaduras y lo que nos decía a nosotros el dictador Franco cuando hablaba de una “conspiración judeomasónica”.

Cuando la Constitución cubana dice que “el socialismo en Cuba es irrevocable” se cae de su peso que está refiriéndose a un socialismo sano, no enfermo. Y, con dolor, porque me considero persona muy de izquierdas en lo socioeconómico, yo debo reconocer que, **a pesar de los méritos de sus primeros años, hoy la revolución cubana ha fracasado. No reconocer eso me parece un fundamentalismo.** Y los fundamentalismos son típicos de todas las derechas.

Una vez reconocido ese fracaso se podrán analizar sus causas: si se ha cometido algún error, y cuándo; o qué papel ha tenido en este fracaso un bloqueo injusto y persistente (le recuerdo que el Consejo Mundial de las Iglesias acaba de pedir al presidente Biden que ponga fin a ese bloqueo); o la traición de muchos cubanos hipócritas y millonarios residentes en Miami... Yo me permito evocar que el propio Marx (que, como filósofo, podía ser un supersticioso por esa idea de que la materia por su misma evolución lleva a un paraíso comunista; pero como analista era un superdotado), el propio Marx decía que es imposible la revolución en un solo país, y que la llamada “dictadura del proletariado” era una fase muy breve a superar cuanto antes.

Son datos que también pueden influir en el análisis de ese fracaso.

En cualquier caso, **como revolucionarios estaremos de acuerdo en que Cuba es más importante que la revolución (porque para ella se hace).** Reconocido esto, creo que Ud. debe autorizar esa manifestación del día 15 y, luego de eso, crear alguna plataforma de diálogo con esos jóvenes. Allí podrá, por ejemplo, recomendarles el breve librito del suizo Jean Ziegler (*El capitalismo explicado a los jóvenes y a los no tan jóvenes*), que es impresionante y que algún día me gustaría comentar desde este mismo portal, porque puede evitar esa reacción tan típica de idealizar lo que no se conoce por descontento con lo que se conoce. Podrá transmitirles también el testimonio que recibí yo de una mujer cubana, negra: “ustedes en España podrán criticar a Fidel Castro, pero yo, *como negra*, debo reconocer que Fidel me trató muy bien”.

Podrá explicarles también que el autor de esta carta, que es un cura católico, se negó a criticar a Fidel cuando suprimió las navidades: porque la Navidad, en nuestro mundo capitalista no es una fiesta cristiana, sino una fiesta pagana, que no tiene nada que ver con Aquel que (según cuenta el evangelista Lucas) nació en la miseria y el abandono. Así podrá evitarse también que un día acabe cayendo su régimen y sea sustituido por otra dictadura mucho peor, como la de Fulgencio Batista.

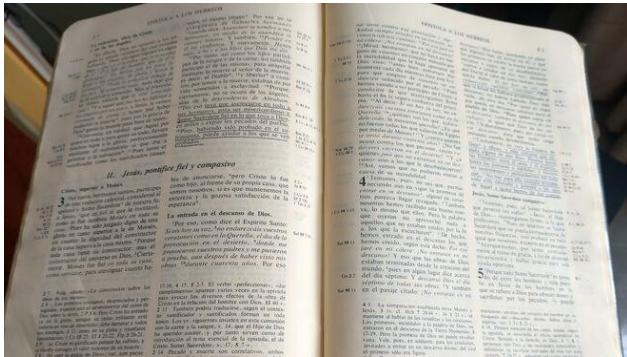
No puedo decirle más. Le he escrito todo esto desde mi sensibilidad revolucionaria: **porque creo que prohibir una manifestación (y a pesar de los problemas que esa manifestación pueda crear a su gobierno) no es un acto revolucionario sino contrarrevolucionario.** La historia muestra que, al menos desde hace varios siglos, la excomunión es característica de las derechas y el diálogo lo es de las izquierdas.

Créame señor Presidente: si autoriza esa manifestación le será todo algo más difícil, pero también será todo mucho mejor.

"Veo tanta ingenuidad en los que nutren su vida con otras tradiciones que creen que todo lo que leen es verdad absoluta"

¿Es la Biblia "Palabra de Dios"?

aquello. Por supuesto la ingenuidad o ignorancia sobre esa lectura literal es evidente

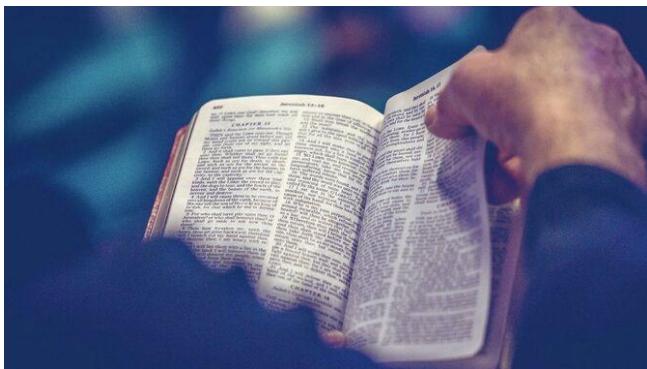
Es urgente una formación bíblica adecuada que muestre que aquello es una deformación y que, bien interpretada, es palabra de Dios en la medida que usando mediaciones humanas nos da testimonio de cómo descubrir la presencia de Dios en nuestra historia

Consuelo Vélez

Planteo esta pregunta de si la Biblia es “Palabra de Dios” porque últimamente he escuchado algunas afirmaciones que parecen relativizarla, también porque mucha gente no cae en cuenta de lo que significaría esto si lo creyéramos a fondo y, finalmente, porque otras personas buscan “palabras de sabiduría” en muchos otros escritos fuera de la tradición cristiana y, sin duda, les ayudan mucho para su vida.

Vayamos por partes. En el primer caso, hay mucha gente que relativiza la palabra de Dios porque **está cansada de que se haya invocado tantas veces para mantener doctrinas o leyes que más que ayudar a las personas**, les ponen cargas pesadas sobre sus hombros. Ante esto hay que reconocer que la interpretación adecuada del texto bíblico es una conquista “relativamente” reciente y por eso durante muchos siglos **se leyó la Biblia de manera literal y se la invocó para afirmar que Dios dice esto o aquello**. Por supuesto la ingenuidad o ignorancia sobre esa lectura literal es evidente. Por ejemplo, se toma al pie de la letra que Jesús calmó la tempestad (Mt 8, 26) pero no se toma al pie de la letra el que “si tu ojo es ocasión de pecado, arráncatelo” (Mt 5, 29).

Ya es una afirmación aceptada por la Iglesia que la Biblia fue escrita mucho después de que suceden los acontecimientos que allí se narran y no con la intención de relatarnos detalles precisos de lo que allí pasó sino de **testimoniar la presencia de Dios a favor de su pueblo** en esos acontecimientos que se cuentan allí. Lo hacen con los géneros literarios de su tiempo y desde las categorías y esquemas de su contexto. Por eso es imprescindible utilizar los **métodos exegéticos y hermenéuticos** adecuados para entender el texto. Ahora bien, aunque esa tarea es propia de los/as biblistas, no significa que no se enseñe a todo el pueblo de Dios que para acercarse a dicho texto hay que hacerse por lo menos dos preguntas básicas: ¿Qué quiso decir el autor bíblico con ese texto en su contexto? ¿Qué dice ese texto bíblico hoy para nosotros? Sin olvidar que las circunstancias son distintas y que **la biblia no es un recetario para aplicar literalmente sino un horizonte de sentido para interpretar nuestro presente**.

Es decir, lo que es “Palabra de Dios” no es la literalidad del texto sino el **testimonio de fe que los autores/as sagrados nos han dejado en el texto bíblico** -una maravillosa mediación humana para mantener en el espacio y tiempo dicho testimonio-. Por lo tanto, tienen razón aquellos que ya están cansados de escuchar predicaciones bíblicas fundamentalistas o literales que no se entienden para el hoy. Por eso es **urgente una formación bíblica adecuada que muestre que aquello es una deformación y que, bien interpretada, es palabra de Dios** en la medida que usando mediaciones humanas nos da testimonio de cómo descubrir la presencia de Dios en nuestra historia.

En el segundo caso, también **es entendible que una tradición tan antigua se vaya desgastando y, más si no se actualiza**. Con lo cual, en cada Eucaristía escuchamos al finalizar las lecturas que el lector dice: “Palabra de Dios” y el pueblo responde: “Te alabamos Señor” o “Gloria a Ti, Señor” en el caso del Evangelio. Pero se ha vuelto tan rutinario o se motiva tan poco esa lectura o se explica tan mal esa palabra que la gente no permanece atenta o **no llega a “saborear” lo que eso significaría si lo creyéramos a fondo**. No estamos escuchando una palabra cualquiera sino una que nos hace posible que sepamos **cómo han entendido a Dios los que nos precedieron y cómo podemos entenderlo nosotros hoy**. Eso sí, **con la humildad suficiente de saber que lo que entendemos sobre Dios siempre es mucho menos de lo que Él es** y que como está mediado por nuestra comprensión, podemos matizarla y señalar nuevos aspectos, en la medida que seguimos meditando sobre ella. En este último sentido, si creyéramos que la Biblia es Palabra de Dios, la tarea teológica se referiría mucho más a ella, no solo invocándola para “justificar” alguna idea que decimos, sino **para dejarnos sorprender y enriquecer con lo que ella nos dice** -ya que **es una palabra viva, no muerta**. Pero, como ya lo he dicho otras veces, muchas publicaciones teológicas y muchos eventos académicos, adolecen de la perspectiva bíblica a la hora de presentar sus reflexiones.

Finalmente, **nuestro mundo ya está mucho más configurado con la pluralidad de expresiones culturales y religiosas**. De ahí que la cercanía con otras maneras de ver la vida, de darle sentido, de enriquecer las comprensiones ya es una práctica adquirida. Y, resulta una experiencia muy rica -como variada y polifacética es la vida humana-, reconocer que toda la verdad o la manera de ver las cosas, **no la tenemos desde la tradición cristiana y que hay muchos libros de sabiduría que nos ayudan y enriquecen**. Pero dos

observaciones sobre esto. La primera, para los que somos cristianos ojalá que **no perdamos la riqueza que nuestra propia tradición nos regala y siga siendo fuente de sentido para nuestra vida**. La segunda, saber que con cualquier otro libro de sabiduría **hay que tener el mismo cuidado interpretativo que señalé para la Biblia**. A veces, veo tanta ingenuidad en los que nutren su vida con otras tradiciones que **creen que todo lo que leen es verdad absoluta**. Eso también puede revelar una ignorancia o ingenuidad total, admitiendo a veces planteamientos que rayan con lo absurdo. Como toda mediación humana, **cualquier horizonte de sentido que se proponga, puede tener errores, manipulaciones, intencionalidades que no siempre son positivas**. Ojalá que el **discernimiento** sea siempre la actitud para acercarnos a todo libro de sabiduría, pero, **a los que nos ha constituido la tradición cristiana**, sería muy importante, no olvidar la profundidad de lo que creemos: **en una mediación humana -bien interpretada- Dios nos habla como un amigo y su palabra es viva y eficaz**, capaz de penetrar el alma y el espíritu y discernir los pensamientos y las intenciones del corazón (Cf. Hb 4,12).

La Bíblia, llibre dels símbols

Per Catalunya Religió

(*Cristianisme Segle XXI*) Sota el títol ‘*La lectura simbòlica dels textos bíblics*’ aquest dissabte ha tingut lloc un nou Debat a Sant Ildefons, al saló d’actes d’aquesta parròquia. Organitzat per l’associació Cristianisme al Segle XXI, la conferència ha anat a càrrec de la teòloga i religiosa de la Companyia de Maria, **M. Claustre Solé**, i s’ha pogut seguir en modalitat presencial i telemàtica.

Partint del fet que el llenguatge religiós sempre és simbòlic, Solé ha començat la ponència definint el símbol —en grec, ‘posar junts’— com a compost d’una part material i sensible (el significant) i una part no material (el contingut o significat). Ha posat d’exemple la diferent comprensió de la paraula ‘aigua’ en la perícopa de la samaritana. Per a ella, simplement ‘aigua per beure’; per a Jesús, ‘aigua de vida’. El símbol, doncs, esdevé el llenguatge preferit per a les expressions espirituals com l’art, la literatura, les religions...

La possibilitat de noves lectures

El símbol convida a la recerca de significats, perquè no defineix sinó que suggereix i obre perspectives; resulta ambivalent (el foc pot ser perillós però també oferir calidesa), s’escapa de les coordenades de la història (del temps i de l’espai) i, per això, ens pot acostar a la divinitat. El símbol, pot ser copsat en totes les èpoques i cultures, per bé que en sentits diferents: per a nosaltres el blanc és símbol de joia i festa, i en d’altres cultures, de dol.

Es considera universal, abraça present, passat i futur, i apareix en civilitzacions de quatre o cinc mil anys de vida. Es pot dir que la Bíblia és el llibre dels símbols; aquests són la seva matèria primera (i és que la llengua hebrea s’hi presta). A més, permet sempre la possibilitat de noves lectures d’acord amb l’exemple dels ossos secs d’Ez 37,1-4, que en una primera lectura significava la revitalització del poble d’Israel, però, des de la nostra perspectiva cristiana, ja són un anuncí de la resurrecció.

Per a la ponent, a l’hora d’explicar com s’escull un símbol —i ha posat d’exemple *ruah* (‘vent’, ‘alenada’). Al vent no se’l pot veure però sí que podem percebre la seva acció el seu dinamisme ja que tot ho posa en moviment. Té una part experimentable (el ‘vent’ com a significant) i una de més velada (el significat: ‘esperit’).

El símbol que ajuda a interpretar

Solé no s’ha estat de remarcar que el símbol és el llenguatge humà de les nostres realitats espirituals. Tota l’Escriptura és símbol de la Paraula de Déu: “Al principi era la Paraula”. Llegir la Bíblia és submergir-se en el mar infinit del misteri de Déu. El símbol escapa a la literalitat, no canonitza la lletra com una peça musical prioritza la interpretació no la partitura. El símbol ajuda a interpretar. No s’oposa a allò real o històric. La veritat de la Bíblia no es pot confondre amb la historicitat dels esdeveniments que s’hi narren.

Com diu la *Dei Verbum*, Déu se serveix del llenguatge humà i dels diferents gèneres literaris per a expressar el seu missatge. Per això necessitem l’estudi del text, però també del context. La teòloga ha enumerat una colla de símbols alguns d’ells amb significat ambivalent: foc, aigua núvol, camí, llum-tenebra, vi, pa, sal, vent, colom, muntanya... I ha explicat com la història d’Israel amb l’esquema repetit de caiguda i acolliment constant per part de Déu és paradigma de la nostra pròpia història.

Quan el símbol es fa relat, tenim el mite. No es tracta de cap relat fantasiós, sinó d'una narració de l'origen de les coses en el seu sentit pregon. S'empra un llenguatge poètic. Si parlen dels orígens de l'univers tenim les cosmogonies; si es parla de l'inici de les arts o bé oficis, tenim les etiologies. Per a la ponent a la Bíblia hi ha pocs mites que es poden reduir als capítols 1-11 del Gènesi.

La teologia narrativa

Potser per això, ha focalitzat la segona part de la seva xerrada en un exemple concret de teologia narrativa. Ha explicat al detall el segon relat de la creació (Gn 2,4b-3,24), que pertany a la font jahvista, encara que s'hagi servit de coneixements de cosmogonies mesopotàmiques. En aquest relat, Jahvè modela l'home de la pols de la terra, li infon una alenada de vida i el planta en un jardí perquè el conreï i el guardi (Gn 2,15); no perquè l'espremi i el malmeti.

Pot menjar dels arbres del jardí menys de l'arbre de la ciència del bé i del mal perquè si ho fa *la mort el morirà*, diu literalment el text. (No es tracta de cap amenaça, sinó d'un avís, un avísament dels límits que té al davant: no pot posar la vida en perill; segons la conferenciant, referint-se a **Marie Bolmary**, es podria interpretar com si Déu hagués dit que no es pot devorar l'altre sinó que cal deixar espai a l'altre (inici de la consciència (del *cum-scire*, 'conèixer amb').

En l'expressió on es diu que no és bo que l'home estigui sol, s'institueix la relació interpersonal. L'home donarà nom als animals, però cap d'ells no li farà prou costat. Per això, quan dorm, Déu li pren una costella i crea la dona (la paraula hebrea costella, de fet designa "costat" en hebreu). «Aquesta sí que és carn de la meva carn», exclamarà l'home; s'anomenarà *ishah* (*dona*) perquè ha estat presa de l'*ish* (*home*). I encara va denunciar tics masclistes en el relat, perquè diu tres vegades «aquesta». Encara no hi ha un «tu» proper.

Trencar els límits i esdevenir Déu

Quant al capítol 3 de la temptació, ha deixat clar que la serp no representava cap dimoni sinó el més astut dels animals (en realitat la criatura més astuta de totes és l'ésser humà). En comptes d'acceptar de regir i guardar la creació en nom de Déu, home i dona, sotmetent-se a un animal esperaven convertir-se en déus. En veure el resultat, davant la nuesa (un altre símbol), els humans es justifiquen.

Crida l'atenció la reacció de Déu que no és pas com la dels déus grecs, que castiguen automàticament per algun mancament. Déu inicia un diàleg, dona peu a que l'ésser humà s'expressi i els fa túníques de pell per a resguardar-se (millors que les de fulles) i els mostra que la vida és dura i la mort és el destí dels humans.

Per a la ponent, la serp, era present als ritus idolàtrics cananeus, la duia el faraó a la doble corona, és símbol de mort (verí) i vida (proprietats curatives, canvi de pell, renovació), però, en el fons, en el fons, la serp som nosaltres, l'ésser humà vanitós, cobdiciós i superb que voldria trencar límits i esdevenir déu. En el fons el capítol 3 ens ve a dir que l'ésser humà quan deixa de ser conscient dels seus límits n'esdevé víctima. Déu sempre s'arrisca donant-nos la llibertat i, en aquest capítol se'n parla de l'emergència de la llibertat humana: els homes i dones podem dir «no» a Déu.

Parlar amb claredat als joves

En el moment del diàleg, s'han formulat diverses preguntes. Entre les més importants, la de fins on arriba el simbolisme a l'hora d'interpretar els miracles o la resurrecció de Jesús. La teòloga ha prescindit del dualisme grec de cos i ànima i parlar de l'antropologia semita de *basar-nefeix-leb-ruah*, traduïbles al grec com *sark-psiquè-pneuma* i al llatí com *caro-ànima-spiritus*.

Molts assistents han insistit en un problema actual que és a la vegada litúrgic, de predicació i catequètic a l'hora d'acostar els joves a la paraula de salvació. S'ha demanat "per què els responsables eclesiars no expliquen les coses amb la claredat d'avui, cosa que estimularia els joves, i segueixen amagant els punts d'arribada de la teologia actual en les traduccions litúrgiques de la Bíblia, en la predicació i en la catequètica?".

Inici de l'abat Gasch: “Volem apropar Montserrat a la societat”

(L. Mor i J. Llisterri –CR/Montserrat)

Una comunitat monàstica que mira cap al mil·lenari el 2025 amb la missió de l'escolta i la proximitat. Així ha descrit l'abat de Montserrat, **Manel Gasch**, el camí que emprenen els monjos benedictins amb l'inici de la seva nova etapa abacial. Aquest dimecres al matí ha rebut la benedicció abacial de mans de l'exarca **Manuel Nin**, monjo de Montserrat, que ha presidit la celebració. I ho ha fet acompanyat d'una extensa representació eclesial i del món civil. Mostra de com l'espiritualitat benedictina transcendeix el monestir.

Gasch ha demanat a la comunitat “escoltar la veu de Déu, escoltar-nos els uns als altres, escoltar-vos a vosaltres, convençuts que si escoltem, sentirem alguna cosa”. En acabar la celebració, s'ha referit així al tarannà d'acollida i obertura a la societat implícits en la Regla de Sant Benet. “Una comunitat de pregària oberta”, que es concreta també amb la presència monàstica més enllà de Montserrat, i que avui passa pel Miracle, Cuixà, Roma i Uganda.

Projectar Montserrat vers el futur

Per al nou abat, que Montserrat celebri mil anys el 2025 és una ocasió per concretar aquest missatge de cara a les properes generacions: “El Mil·lenari és l'oportunitat de projectar Montserrat vers el

futur". Amb la mirada posada en aquesta efemèride, ha reconegut que "els mil anys de Montserrat són també mil anys d'una societat amb la quan han avançat conjuntament al llarg de la història".

En aquest sentit ha destacat l'objectiu de proximitat: "Volem apropar Montserrat a la societat". La comunitat monàstica el va elegir abat el 15 de setembre. I aquest dimecres ha reconegut el seu escalf i pregària al peu de la Moreneta. S'ha visualitzat significativament amb l'abraçada de tots els monjos després de pendre a la seu abacial i rebre el bàcul i l'anell. Gasch ha agrai't l'acompanyament eclesial, amb la presència de diferents carismes religiosos i també de la seva família, que de petit ja el va apropar a Montserrat. Entre d'altres, ha donat gràcies a la seva mare, **Angelina Hurios**, present entre els assistents.

Un mestratge al servei de l'Església

En l'homilia, l'exarca **Manuel Nin** ha recordat a Gasch que li toca acompanyar la comunitat "fent les vegades de Crist". Nin ha assenyalat el mestratge que s'espera del nou abat amb quatre verbs: "Instruir, guiar, ensenyar, portar cap a Déu". Una tasca, la de portar Jesús a la societat d'avui, que el mateix abat considera part fonamental de la seva responsabilitat dins l'Església.

De l'àmbit polític i civil han assistit a la celebració solemne el president de la Generalitat, **Pere Aragonès**, la consellera de Justícia, **Lourdes Ciuró**, la directora general d'Afers Religiosos, **Yvonne Griley**, la presidenta de la Diputació de Barcelona, **Núria Marín**, la delegada del Govern, **Teresa Cunillera**, el president del Patronat de la Muntanya, **Joan Rigol**, els polítics **Oriol Junqueras** i **Joaquim Forn**, el Major dels Mossos d'Esquadra, **Josep Lluís Trapero**, i el president del Barça, **Joan Laporta**.

Entre els participants també hi hagut un bon gruix de representants de l'àmbit monàstic. Entre d'altres, l'abadessa de Sant Benet de Montserrat, **Maria del Mar Albajar**, l'abat de Poblet, **Octavi Vilà**, l'abadessa de Vallbona de les Monges, **Anna Maria Camprubí**, l'abadessa de Sant Pere de les Puel·les, **Esperança Atarés**, la priora de Valldonzella, **Maria Àngels Cornellà**, la priora de Sant Daniel, **Maria-Assumpció Pifarré**, i el prior de Solius, **Josep Peñaroya**.

També de l'àmbit eclesial, el president delegat de la Unió de Religiosos, l'escolapi **Eduard Pini**, i una bona representació de bisbes catalans: els arquebisbes **Lluís Martínez Sistach**, **Joan Planellas** i **Joan-Enric Vives**, **Sergi Gordo** de Barcelona, **Salvador Cristau** de Terrassa, **Agustí Cortés** de Sant Feliu, **Francesc Pardo** de Girona, **Salvador Giménez** de Lleida, **Romà Casanova** de Vic i Solsona, **Enrique Benavent** de Tortosa i **Sebastià Taltavull** de Mallorca.

La Teología de la liberación 50 años después: entre herejes y profetas

- Se cumplen cinco décadas de la publicación de “Teología de la Liberación. Perspectivas”, de Gustavo Gutiérrez
- Varios teólogos latinoamericanos reflexionan para Vida Nueva sobre su evolución

Alberto Murillo

A los 50 años de la publicación del libro Teología de la Liberación. Perspectivas, del sacerdote y teólogo peruano Gustavo Gutiérrez, acta fundacional de algo más que una corriente de pensamiento, cabría preguntarse por su vigencia. En esta era pospandémica nativos digitales, ¿en qué estado de salud se encuentra esta llamada teología nacida de y para los pobres?

El presbítero brasileño invita a preguntarse a quienes afirman que ha muerto: "¿No hay más víctimas, no hay más crucificados en la historia?": De hecho, considera que ha evolucionado por los aportes de quienes "han entendido que el planeta gime junto a las víctimas y crucificados, dándole un nuevo vigor a la ecoteología de la liberación". "Como dice el papa Francisco en Laudato si; todo está interconectado, y advierte que, cuando en la realidad misma no se reconoce la importancia de una persona pobre, un embrión humano, una persona con discapacidad, por poner algunos ejemplos, es difícil que sepá escuchar los gritos de la propia naturaleza"; subraya sobre este nuevo desarrollo.

La voz femenina

Las mujeres de Amerindia también comparten este devenir. La teóloga mexicana Socorro Martínez explica que, desde los pueblos creyentes de la Amazonía, "se abre una praxis liberadora en fidelidad a Jesús de Nazaret, y que la teología reflexiona, desde una atenta escucha, para escudriñar los clamores de los pequeños de la tierra, que, pese a ser los ninguneados, se yerguen como pueblo digno con acciones colectivas hacia el bien común".

Por ello, esta religiosa del Sagrado Corazón sostiene que "la Teología de la liberación cobra vigencia, con un

método que parte de la realidad y hace la reflexión teológica'; i a partir de "violencias como el extractivismo, las culturas destruidas, los ríos envenenados y miles de vidas arrasadas por la COVID-19".

María José Caram, pensadora argentina, por su parte, apunta que, desde los 70 hasta nuestros días, "el contexto ha cambiado, pero -como decía Pedro Casaldáliga- estan los pobres y, en ellos, está Dios, motivo más que suficiente para que la Teología de la liberación continúe": En este sentido, señala que "el amor brota del encuentro con Dios en los pobres y en el discipulado misionero, como hijos e hijas de nuestra hermana Madre Tierra, todos hermanos y hermanas, y de la reflexión sobre esta experiencia de fe"

De ahí que "Francisco, con sus gestos y palabras, nos sigue confirmando en ese camino" a través de los documentos guía de su pontificada, como *Evangelii gaudium*, *Laudato si'* y *Fratelli tutti*. "Todos llevan la marca de la Iglesia latinoamericana": asevera, al tiempo que defiende: "La Teología de la liberación no es una ideología, es un testimonio de la fe de comunidades cristianas que caminan a la luz del Evangelio".

Comunistas infiltrados

Ideología, política, la huella del marxismo... Dos imágenes contrapuestas con Ernesto Cardenal como protagonista. La reprimenda de Juan Pablo II en la pista del aeropuerto de Managua y la imagen de la restitución a pie de cama en un hospital casi cuatro décadas después. ¿Hasta qué punto resulta herética y profética la Teología de la liberación?

Pedro Trigo, jesuita venezolano, prefiere entenderla "desde el Concilio Vaticano II, ya que es la teología que está en el trasfondo de Medellín, que es su recepción autorizada, fiel y creativa en nuestra América". Por consiguiente, "puede sonar, no digo a herejía, sino a novedad inasimilable a los que se identificaron con la cristiandad posttridentina".

"A estos les resulta igualmente inasimilable el Concilio", subraya. Incluso argumenta que pone en práctica lo demandado en el Vaticano II: "La vuelta a Jesús de Nazaret a través de la lectura orante de los evangelios". Desde ahí, se muestra convencido de que es profecía: "Dice a la Iglesia y al mundo lo que Dios quiere. El que lo dice más claro es el papa Francisco".

En cuanto a la postura de Wojtyla, cree que "le vendieron maliciosamente la idea de que los teólogos de la liberación eran comunistas infiltrados en la Iglesia". Frente al usufructo que gobiernos de izquierda en América Latina han hecho de esta corriente para posicionar sus proyectos políticos, Boff es tajante: "Lo nuevo es superar el asistencialismo y el paternalismo, que no dejan de ser expresiones de compasión y de caridad cristiana, pero que mantienen situaciones de pobreza".

“Hem de viure la Nit de les Religions els 365 dies de l’any”

Per Catalunya Religió. Dg, 19/09/2021

(CR) Una de les característiques que fan de Barcelona una ciutat única és la seva diversitat religiosa i cultural. Les dades així ho demostren, ja que a l’actualitat la ciutat comtal acull més d’un miler de comunitats religioses, de fins a 27 confessions diverses. És per aquest motiu que l’any 2016, l’Associació UNESCO pel diàleg Interreligiós (AUDIR), va posar en marxa la Nit de les Religions. Sis anys després, aquesta iniciativa continua més viva que mai, com s’ha pogut veure a la presentació de la seva sisena edició, aquest dissabte al matí al Monestir de Pedralbes.

L’acte s’ha pogut seguir en streaming a través de la pàgina de Facebook d’AUDIR, i ha comptat amb la participació de **Khalid Ghali**, comissionat de Diàleg Intercultural i Pluralisme Religiós de l’Ajuntament de Barcelona, que precisament ha recordat la pluralitat que hi ha a la ciutat i ha destacat la importància de promoure el diàleg entre totes les religions: “Les religions no només són creences, també provoquen un enorme cabdal cultural. Totes elles proveeixen d’objectes i de pensaments indispensables, i per tant és molt important que hi hagi un diàleg que ens permeti construir un espai comú de convivència, amb espais compartits”.

Durant la presentació hi han intervингut també altres representants de les entitats que formen part de la iniciativa, com són **Montse Castellà**, presidenta de l’AUDIR, i **Joana Prats**, directora de l’Àrea de Relacions amb Entitats Socials de la Fundació la Caixa. Montse Castellà ha remarcat l’objectiu de la Nit de les Religions, que amb totes les conferències i activitats que organitza vol “ajudar la ciutadania a conèixer més a fons totes les religions que conviuen a la ciutat, facilitar el diàleg entre els representants d’aquestes comunitats, i promoure els valors de la cultura de la pau”.

Finalment, **Yvonne Griley**, directora general d'Afers Religiosos, ha tancat la primera part de l'acte agrant la tasca de les entitats que fan possible aquesta jornada, en el que ha estat el seu primer acte presencial després del seu nomenament.

"Hem de viure la Nit de les Religions els 365 dies de l'any"

El tret de sortida de la sisena edició de la Nit de les Religions ha estat la taula rodona "Diversitat i ciutadania", moderada pel periodista David Casals. Hi han participat **Josep-Lluís Carod-Rovira**, filòleg i escriptor, i **Laila Karrouch**, escriptora i infermera, que han reflexionat sobre els reptes d'una societat en la qual encara hi ha molts prejudicis i estereotips que sovint són font de discriminació. Aquesta discriminació l'ha viscut de primera mà Karrouch, que durant la taula rodona ha posat diversos exemples de la desinformació que hi ha entre la ciutadania, i que està propiciada en part pels mateixos mitjans de comunicació: "Estan sorgint periodistes que ens tracten com a arcaiques i sumisses, i ens volen ensenyar com viure. El meu repte és ser respectada, i si vull anar amb mocador me'l posaré sense demanar-ho a ningú".

Per Carod-Rovira una de les solucions passa per la creació d'una matèria de cultura religiosa a les escoles, que "ens ajudaria a comprendre on som, i ens permetria no fer tant el ridícul". D'altra banda, com ha explicat, aquesta assignatura també ajudaria als nens que venen d'altres països: "Poden tenir unes pràctiques i uns valors diferents, i així no es sentirien tant tancats en les seves tradicions". El tancament, com ha manifestat el mateix Carod-Rovira, és el que fa que moltes persones visquin la seva religió amb por i d'amagat, i és per aquest motiu que ha recordat que precisament "el que no necessitem són nits, sinó que hem de viure l'esperit de la Nit de les Religions els 365 dies de l'any".

Però els mitjans no són els únics que han de millorar: "Hi ha tres col·lectius que necessiten més formació en els aspectes bàsics de les religions; els polítics, els periodistes, i el sistema educatiu en general", ha explicat Carod-Rovira. En aquest sentit, des de la seva experiència en l'àmbit polític ha destacat la hipocresia d'alguns líders polítics, que demostren a diari el seu desconeixement de la cultura religiosa: "Venim d'una tradició on les formacions polítiques conservadores tenen una certa tendència confessional, i en les d'esquerra es manifesta una certa tendència antireligiosa una mica infantil. He vist alguns polítics que feliciten els musulmans públicament per l'inici del Ramadà, però després no diuen Bon Nadal perquè no els agrada".

"Hem d'aspirar a viure a una societat on no calgui donar explicacions"

"Avui dia, dir que ets creient és gairebé com un pecat, la gent queda sobtada". Amb aquestes paraules Laila Karrouch ha explicat la tendència de pensament que es troba a diari a la societat, i que fa que hagi de donar explicacions a la gent només pel simple fet de tenir una determinada creença. És per això que Karrouch ha manifestat que hem "d'aspirar a viure en una societat on no calgui donar explicacions", i on hi hagi més tolerància, per tal de millorar la convivència de les persones. Per fer-ho, ha explicat que el més important és la voluntat, com s'ha vist en altres moments de la història: "La humanitat ha estat capaç de fer coses increïbles, i si s'ha avançat és perquè hi havia la voluntat de fer-ho. D'aquesta mateixa manera hem de poder millorar la convivència. Si no ho fem és perquè no hi ha la voluntat".

Carod-Rovira s'ha sumat a aquesta crida i ha remarcat la necessitat de sortir dels tòpics, que encara presenten a la gent amb l'etiqueta de la seva confessió religiosa: "No tots pensen el mateix, hi ha musulmans molt diferents, catòlics molt diferents... és un error posar etiquetes perquè sempre hi ha matisos i diferències".

Un punt de trobada per a la diversitat de la ciutat

Amb aquesta taula rodona, que ha anat seguida d'una intervenció musical de **Vincent Bottomley**, ha començat una sisena edició de la Nit de les Religions en la qual hi participen 40 entitats religioses de Barcelona. El programa d'activitats d'aquest any ha contemplat diferents formats, tant virtuals com presencials, que s'han celebrat als diferents centres de culte per tal d'afavorir el diàleg i la cultura de pau. D'aquesta manera, com ha explicat Carod-Rovira, s'ha pogut trencar la tendència que viuen moltes persones, que "mai han posat els peus a un lloc de culte diferent al de la seva confessió religiosa", i els ha permès conviure i entendre la realitat multireligiosa i multiconviccional que es viu al nostre país.

La celebració de la Nit de les Religions és possible gràcies a l'organització de l'AUDIR, que compta amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona i de la Fundació la Caixa.

*

*

*

*

*

*

SEGONS EL CONCILI VATICÀ II, EN EL DECRET “LA LLIBERTAT RELIGIOSA”

“Aquest Concili Vaticà declara que la persona humana té dret a la llibertat religiosa. Aquesta llibertat consisteix en que tothom ha d'ésser immune de coacció, tant de la que procedeix dels individus com de la de grups socials o de qualsevol poder humà...

“Així, doncs, mentre no siguin violades les justes exigències de l'ordre públic, és per dret deguda a aquestes comunitats la immunitat de regir-se seguint llurs pròpies normes, d'honorar amb culte públic l'Ésser suprem, d'ajudar llurs membres en l'exercici de la vida religiosa i sostenir-los amb la doctrina i de promoure aquelles institucions en les quals els membres col·laboren a ordenar la pròpia vida seguint llurs principis religiosos.

També pertany a les comunitats religioses el dret a no ésser destorbades, pels mitjans legals o per l'acció administrativa del poder civil en la selecció, l'educació, el nomenament i el canvi de llurs propis ministres, en la comunicació amb les autoritats i amb les comunitats religioses que viuen en d'altres contrades de la terra, en la construcció d'edificis religiosos i en l'adquisició i ús dels bens convenientis.

Les comunitats religioses també tenen dret de no ser impedides d'ensenyar i de donar públicament, testimoniatge de llur fe, de paraula o per escrit. Però en la propagació de la fe religiosa i en la introducció de costums, sempre s'ha d'evitar qualsevol forma d'actuació que sembli tenir regust de coacció o de persuasió poc honesta o no prou recta, sobretot quan es tracta de gent senzilla o pobra. La dita forma d'actuar hauria de ser considerada com un abús del dret propi i una lesió del dret dels altres.

També pertany a la llibertat religiosa que les comunitats religioses no siguin privades de manifestar lliurement la força singular de llur doctrina en l'organització de la societat i en l'animació de tota l'activitat humana. Finalment, en la natura social de l'home i en el mateix caràcter de la religió es basa el dret dels homes, moguts per llur sentiment religiós, a celebrar lliurement reunions o a establir societats educatives, culturals, caritatives i socials”.

L'OMS reclama 10 compromisos per salvar la salut del planeta i les persones

La petició és recolzada per 300 organitzacions sanitàries de tot el món, que en el seu conjunt representen uns 45 milions de professionals de la salut

Valentina Raffio

Totes i cada una de les dinàmiques insostenibles que estan matant el planeta també estan perjudicant la **salut humana**. És el contundent missatge (o més ben dit, recordatori) que l'**Organització Mundial de la Salut** (OMS) ha llançat aquest dilluns de la mà de més de 300 organitzacions sanitàries internacionals que, en el seu conjunt, representen uns **45 milions de metges i professionals de la salut** de tot el món. La comunitat mèdica global reclama, una vegada més, que els

governs de tot el món adoptin un compromís ferm contra la catàstrofe ecològica. Altrament, la càrrega de malalties i morts relacionades amb el canvi climàtic anirà cada vegada a més.

Aquest dilluns, a penes tres setmanes abans que arrenqui la Cimera del Clima de Glasgow (COP26), l'organisme de les Nacions Unides publica un **nou informe especial** sobre l'impacte de la crisi climàtica sobre el benestar humà. Les conclusions, lluny de plantejar grans novetats, són un recordatori d'unes denúncies que fa dècades que ressonen entre grups de científics i activistes de tot el món. Posats a resumir, l'OMS sintetitza **10 accions urgents per salvar la salut humana i planetària**, des de lluitar contra la pobresa energètica fins a promoure un estil de vida més sostenible.

Compromís amb una recuperació saludable

1

L'organisme de les Nacions Unides reclama una «recuperació sana, ecològica i justa» després de la pandèmia de Covid-19. Aquest compromís implicaria que, per exemple, el creixement econòmic es transformés radicalment per deixar de banda l'explotació de combustibles fòssils.

La nostra salut no és negociable

2

«Situar la salut i la justícia social al centre de les converses sobre el clima». Aquest compromís reclama que, més enllà dels debats sobre l'escalfament global, es comenci a contemplar la càrrega de malalties i morts causada per l'avanç de la crisi climàtica.

Aprofitar els beneficis de l'acció climàtica per a la salut humana

3

«Donar prioritat a les intervencions climàtiques amb els beneficis econòmics, socials i de salut més grans». Aquesta petició reclama, per exemple, que se substitueixin activitats contaminants per alternatives amb menys empremta ecològica i més beneficis per a la nostra salut. Com canviar els viatges amb cotxe per un trajecte amb bici o caminant.

Fomentar la resiliència de la salut davant els riscos climàtics.

4

En un món cada vegada més exposat a la meteorologia extrema, la comunitat científica global reclama «construir sistemes i instal·lacions de salut resilients al clima i ambientalment sostenibles, i recolzar l'adaptació i la resiliència de la salut a tots els sectors».

Crear sistemes energètics més justos

5

«Guiar una transició justa i inclusiva cap a les energies renovables per salvar vides de la contaminació de l'aire, particularment de la combustió de carbó. Posar fi a la pobresa energètica a les llars i les instal·lacions sanitàries»

Transformar entorns urbans, transport i mobilitat

6

«Promoure el disseny urbà i els sistemes de transport sostenibles i saludables, amb un millor ús del sòl, accés a espais públics verds i blaus, i prioritat per caminar, anar amb bicicleta i el transport públic».

Protegir i restaurar la naturalesa

7

«Protegir i restaurar els sistemes naturals, els fonaments d'una vida sana, sistemes alimentaris sostenibles i mitjans de vida».

Promoure sistemes alimentaris saludables, sostenibles i resilients

8

L'OMS demana, una vegada més, «promoure la producció d'aliments sostenibles i resilients i dietes nutritives més assequibles que brindin resultats tant climàtics com de salut». Això, a la pràctica, significaria adoptar una «dieta planetària», més verda i amb menys empremta ecològica.

Finançar un futur més saludable, més just i més verd per salvar vides

9

Les Nacions Unides reclamen una «transició cap a una economia del benestar». És a dir, una transformació del sistema econòmic per fomentar els sectors més verds.

Escoltar la comunitat científica

10

L'última petició potser és la més òbvia. En la lluita contra la crisi climàtica s'ha d'escoltar la comunitat científica. La crida global dels sanitaris, de fet, demana «mobilitzar i recolzar la comunitat de la salut en l'acció climàtica».

26 DE SEPTIEMBRE DE 1931
NACIMIENTO DE AMANCIO DE LA IGLESIA GONZÁLEZ
26 DE SEPTIEMBRE DE 2021
CELEBRACIÓN GOZOSA DEL NOVENTA ANIVERSARIO

Amigo y Hno. Amancio!

Muchas felicidades! Per molts anys! Te felicito, de todo corazón, deseando que el día de tu noventa aniversario sea radiante y feliz, lo sean también los que sigan y que la salud te acompañe para que puedas seguir llenando de vida e ilusión todos los años de tu vida.

Con mucho afecto te ofrezco esta felicitación. Con ella quiero expresarte mis mejores deseos y mi admiración hacia ti, por tu ejemplo, laboriosidad y buen hacer.

Palabras como bondad, amistad, fraternidad, alegría, superación, fidelidad, trabajo, constancia, esfuerzo, compañerismo, simpatía, ilusión, elegancia... son algunas de las cualidades que adornan tu persona y que has puesto siempre en práctica, demostrando tu rica personalidad y maneras de hacer.

La vida no te ha sido fácil, pero con esfuerzo, constancia, fuerza de voluntad y con la ayuda del Señor y de tantos Hnos., familiares y amigos has ido saliendo airoso de las dificultades que han ido apareciendo una y otra vez.

Has sido siempre muy trabajador, en la clases, fuera de ellas y en todos los centros donde has estado: Horta-Chapí, Les Corts, Escuela-Bonanova, Comtal, Palamós, Manlleu, Girona, El Port, Congrés, Torreforta, Santa Coloma de Farners, Barceloneta, Gràcia, Sant Gervasi y ahora Cambrils. Atento siempre a las necesidades de los demás, dando la clase con total entrega, educando y enseñando al estilo lasaliano tan nuestro, ayudando siempre y con gran abnegación en todas las actividades que se te pedían, cuidando con detalle plantas y flores que embellecían el entorno comunitario, vigilando patios, comedores, mantenimiento y tantos y tantos quehaceres diversos, trabajando siempre de forma sencilla, callada, desinteresada, sin llamar la atención, buscando el bien de todos sin regatear horas, siempre dispuesto a servir y ayudar.

Muchas gracias Amancio por esta magnífica lección que nos has dado y das a todos. Que el Señor te siga ayudando y te dé fuerza, valentía y salud para seguir en su servicio con la alegría de siempre, fiel a tus principios, con las ideas claras, la bondad reflejada en tu rostro, la sonrisa clara y diáfana, el genio vivo y la sinceridad, honradez y buen hacer en tu manera de actuar.

Muchos ánimos, sigue así: valiente, firme y decidido!

Un cordial abrazo y per molts anys!

Con afecto!

G. Ramon Font.

MIS 50 MOTIVOS

Dia 29 de agosto: Celebración de las Bodas de Oro en La Salle Bonanova

H. Antonio Domínguez Domínguez

Curioseando la agenda donde tú, Señor, anotas los detalles de mi historia, he visto que subrayaste la fecha en que vi la luz en Pumarejo de Tera.

Y al otear la besana de los surcos que partían al hacer mi Profesión, surgen “50 motivos” del aplauso al Dios que quiso que cultivara en su Reino semillas de comunión.

Estos son “50 amenes”, que daba como respuesta, cuando, al llamar a mi puerta, Él me decía: “Aquí tienes tu misión en mi propuesta”

Y estas son “50 opciones”, con las que intento aprender a valorar los tesoros que esconden los corazones que en los niños puedo ver.

Son también “50 retos” que mi proyecto marcaron para la superación; a mis sueños dieron vida y mi camino alentaron a vivir el día a día mi tarea como canción.

Son los “50 aleluyas” que cantan resurrección a quienes, la soledad del camino, desesperanzas y miedos aprisionan como losas que les matan la ilusión.

Son mis “50 razones” con que quise dar respuestas a jóvenes, que perdidos, buscaban caminos y puertas.

No sé si serán 50 mis dones y mis talentos; los que gratis recibí, poner en servicio intento.

Yo sumaba interrogantes a mis “50 porqué”; y en los hitos, que el Maestro itinerante me mostraba como metas, cada etapa concluía con mi frente coronada del laurel de los atletas,

Gloria a Dios en la sonrisa de los niños que alegran nuestro mundo con un nuevo amanecer.

Y gloria a los que sembraron y regaron con sudores la tierra zamorana en que nací.

Gracias, Señor, el Maestro y el urdidor de mi historia.

Contigo seguiré la narración de mi vida en armonía. Y para esta canción, quiero ser tu pentagrama: pon, Señor, la melodía, que aquí estará un “colorín” para la interpretación, hasta el fin de la besana.

FENT UN PETIT COP D'ULL AL PAX 258

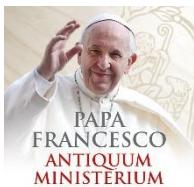
D'OCTUBRE DE 2021

G. Ramon Font i Serra

En aquest, ja tradicional apartat, “Fent un cop d’ull” al PAX anterior, seré més breu que altres vegades, no perquè no sigui interessant el que hi ha escrit, sinó per variar una miqueta i perquè la gent no digui que m’enrotlló massa o que sóc, més aviat pessimista, cosa que no és veritat... Procuro ser molt realista, perquè si no ho fos...

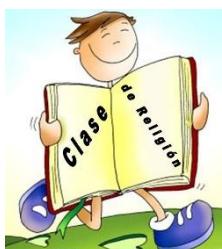
Bé, com sempre, agrair a la direcció de la revista la seva dedicació i entrega, particularment al G. Jaume, i també a totes les persones que hi col·laboreu amb les vostres comunicacions i els que no, us animo a fer-ho!

Dit això, començó:

A la portada es llegeix el Motu Proprio del Papa Francesc “Antiquum Ministerium” en que institueix el “ministeri laical catequista”. Res a dir, simplement recordar que som catequistes i que molts anys enrere i potser no tants, hem descuidat un xic aquesta missió de catequistes. Sovint, però, em pregunto: ¿Hem tingut suficient formació per a donar les classes de Religió, a les nostres escoles, amb competència i ganes?

A L’Editorial, de la plana 3 hi ha el contingut, l’Índex, de tot el que hi ha. Molts i variats són els temes que es tracten. Segueixo pensant, amb tot el respecte, que n’hi ha molts. Alguns es poden trobar en altres publicacions. Hi manquen apartats que remarquin el que succeeix a les nostres escoles i comunitats, les seves activitats, alegries, dificultats...

Molt interessants les planes 10 i 11, escrites pel G. Salvador Balart. Totalment d’acord amb el que diu i com ho diu. Reflexionant, penso en les classes de Religió que s’han donat, hem donat, durant molts anys, quan encara érem molts els Germans que fèiem classe i bastants no les volien donar. Potser, els que quedem, i els altres també, hauríem de fer un bon “mea culpa”...

A les planes 15, 16 i 17 hi ha, molt ben explicat, el lema el curs: “Estàs a casa – Acollida – Acceptació”.

Haig de dir que, d’entrada, el pòster no em va agradar. Però després, quan vaig llegir totes les explicacions que es donen dels seus elements: mitjons, sabatilles, sabates, motxilla, porta... vaig canviar d’opinió.

Resumeixo, el contingut de les tres planes, amb aquestes paraules: “Estàs a La Salle, estàs a casa”, preguntant-me i preguntant: Estem realment a casa? Ens sentim plenament a casa? A vegades, a vegades, potser a vegades... oi que ens hi sentim com una mica forasters, com fora de joc? No sé si seran manies meves, però a vegades m’ho sembla.

Interessant l’aportació del G. Antonio Domínguez amb el “Ser Feliz” de la plana 23. Estic plenament convençut que ell, amb el seu actuar i manera de ser, ha fet i fa feliç a molta gent i ell mateix ho és i molt. Moltes gràcies Antonio!

Quines frases més boniques les que s’hi llegeixen. Escullo aquesta: “Que tu vida se convierta en un jardín de oportunidades para ser feliz”. Sabeu amb qui penso

ara? Doncs amb el G. Guillermo, del qui acabo d'escriure la seva biografia. Va convertir en jardí, en felicitat, en alegria, tot el que tocava i feia... Ho fem nosaltres?

Plana 33. "El Papa instituye la Jornada mundial de los abuelos y ancianos. Sueños, memoria y oración".

Diuen les estadístiques que l'edat mitjana de la nostra zona de Catalunya, és de 80 anys! Déu n'hi do! Som molts, entre nosaltres, els avis... Molts, amb deficiències en la seva salut, altres treballant encara il·lusionats, més d'un decebut al veure la davallada que està patint el nostre estimat Institut, al veure, potser, el poc caliu, manca de detalls, estimació que es donen en alguns llocs, com es diuen les coses...

Som grans sí, però si el cap el tenim clar, hem de seguir somiant, recordant, estimant i pregant al bon Déu que no ens deixi mai de la seva mà.

La Germana Viqui Molins ens diu a la plana 45: "Hay momentos en la vida en que las palabras no sirven de nada. Entonces lo único que puedes hacer por alguien es abrazarle y callar".

Sí! Manquen més abraçades, més paraules amables, més caliu, més senzillesa, més amor i estimació, més detalls i potser sobre massa discursos i paraules buides de contingut.

Les planes 62 a 67 ens recorden trenta-set anys de la història lasal·liana, que encapçalava el G. Philippe, el Superior General que més anys ha portat la direcció del nostre Institut.

Sembla que no pugui ser, mirant-t'ho amb els ulls d'avui, l'augment tan considerable que es va produir, augment que va seguir fins els anys seixanta del segle passat i després la gran davallada. No busquem culpables, però sí que tots en som una mica. No es hora ni de lamentar-se ni de plorar. És hora de seguir confiant plenament amb el bon Déu i amb les persones que amb esforç i il·lusió intenten portar, avui, el vaixell lasal·lià a bon port.

Tres planes 98 a 101 ocupen l'entrevista feta al nostre Germà Abel Bustos. És una entrevista com ell: tranquil·la, amena, cordial... que reflecteix el seu tarannà, la seva manera de ser i el seu treball, sempre ben fet, dedicant tot el seu saber, que és molt, als altres. Moltes gràcies Abel, pel teu testimoni, per la teva bondat!

Les planes 126, 127 i 128 ens parlen del préssec i la nectarina amb totes les propietats que tenen. Ens va bé per a la nostra salut menjar fruita, però també ens aniria bé que els nostres menjars fossin més ben elaborats, més variats, més condimentats, amb més qualitat i millors...

Ja sé que algú dirà que sempre parlo del menjar... Amics meus, a la nostra edat, ens cal menjar bé, sense luxes, però menjar bé. La nostra salut ho agrairà. Crec que després d'haver treballat tota la vida ens ho mereixem, oi?

A les planes 139 i 140 hi trobem el comentari del G. Lluís Diumenge, sobre la pel·lícula "Minari – Historia de mi familia".

Em criden l'atenció aquestes paraules: "La collita abundant i la possibilitat de mercat fan minvar el matrimoni. El marit només pensa en els guanys. El seu projecte es desvia del compromís matrimonial de -salvar-se mütualment-. L'única cosa que han fet és discutir. "He percut la fe en tu, li retreu la dona, ja no puc seguir així".

Tot això em fa pensar que moltes vegades han i hem donat importància a coses supèrflues, a petits detalls ridículs i superficials, a autèntiques bajanades i ens hem oblidat i oblidem d'allò que és realment important, que dona sentit a les nostres vides, que ens fa viure il·lusionats i esperançats.

Acabo. Que aquest any 2022 que acabem de començar, el Senyor ens mantingui viva la il·lusió i les ganes de fer el bé! Sempre endavant!

DE PERE CASALDÀLIGA

*Aportación del H. Antonio Domínguez
Del libro La buena noticia, EVD*

Solo Dios es luz...
pero tú puedes hacer que brille
a los ojos de todos.

Solo Dios es la vida...
pero tú puedes hacer que florezca
el deseo de vivir.

Solo Dios puede hacer lo imposible...
pero tú puedes hacer lo posible.

Solo Dios se basta a sí mismo...
pero prefiere contar contigo.

No tener nada.
No llevar nada.
No poder nada.
No pedir nada.
Y, de pasada,
No matar nada;
No callar nada.

Solamente el Evangelio, como una faca
afilada.

Y el llanto y la risa en la Mirada
Y la mano extendida y apretada.
Y la vida, a caballo dada.

Y este sol y estos ríos y esta tierra comprada,

Para testigos de la Revolución ya estallada.
¡Y "mais nada"!

ME HAS SEDUCIDO, SEÑOR

Me has seducido, Señor, y me dejé seducir
hasta el confín de la tarde,
hasta el umbral de la muerte.

Me has seducido, Señor, y me dejé seducir
en cada rostro de pobre que me gritaba tu
rostro.

Me has seducido, Señor, y me dejé seducir,
y en el desigual combate me has dominado,
Señor,
y es bien tuya la victoria.

Me ha seducido, Señor, y me dejé seducir
en un desigual combate
y la victoria es bien nuestra.

Pere Casaldàliga

APOYO EN ALZHEIMER Y OTRAS DEMENCIAS

Humanización del cuidado del cuidador

G. Miquel Roca i Xancó

De entre los muchos apuntes que tomé en el centro HUMANIZA de los Camilos de Tres Cantos (MADRID) he seleccionado, a modo de síntesis, unas reflexiones sobre el Alzheimer que nos ofrecieron varios profesores del Centro en un coloquio.

partir de los 85 o 90 años podríamos hablar de un 30-50 %. En cifras absolutas, se estima que en nuestro país puede haber en torno a 800.000 afectados'.

XABIER AZKOITIA, asistente espiritual, comentaba: Suele pasar que la familia te pregunta: '¿se lo cuento o no se lo cuento? ¿Qué hacer?' Yo les respondo: lo primero es discernir con él. INFORMAR EN LA MEDIDA QUE EL PACIENTE VAYA PREGUNTANDO. Podemos no decirle la verdad o podemos decírselo progresivamente, porque la enfermedad es un itinerario, un camino, un PROCESO. Esto hoy es así, pero dentro de unos años va a ser de otra manera. Llegará un momento en que el enfermo estará impedido de comunicar muchas cosas de las que quisiera que ocurrieran en el proceso. ¿Qué podemos hacer con la familia? Ayudar a que haya ciertos criterios o principios para que cuando tengan que tomar ciertas decisiones los hayan podido incorporar a lo largo del proceso de la enfermedad. TOMAR DECISIONES. A veces hay que tomar decisiones muy complejas. Por ejemplo: interrumpir el hecho de que uno esté constantemente en casa y que tenga que dar un primer paso, como ingresar en un centro de día. O cuando llega el caso de mayor deterioro tomar la decisión de ingresarlo en un centro asistencial.

Este centro, decía José Carlos Bermejo el Hermano Camilo, director, contempla un conjunto de programas y servicios para personas mayores dependientes que están al final de la vida, para personas que han perdido un ser querido y para personas enfermas que se encuentran en sus propios domicilios. Desde el centro de humanización de la salud tenemos una gran pasión por conjugar el verbo humanizar. Queremos contribuir a que allí donde hay una persona que sufre, haya otra que le asiste con el corazón en las manos y con competencias técnicas, relaciones, éticas y espirituales. Hay mucho sufrimiento que acompañar. Para hacerlo hace falta preparación.

'Más de 35 millones en todo el mundo padecen demencia en la actualidad. Se estima que la cifra se duplicará más o menos cada 20 años. La enfermedad de Alzheimer es el tipo de demencia más común. Representa el 75% de todas las demencias. Se trata de una patología degenerativa, de lenta evolución y cuya asistencia necesita de diversos profesionales que trabajarán de manera conjunta con el paciente y la familia. En España un 10% de las personas mayores de 65 años padecen esta enfermedad. En edades más avanzadas, a

En resumen podemos decir que HAY TRES FASES EN LA ENFERMEDAD:

- La fase inicial o leve
- La fase intermedia o moderada
- La fase avanzada o severa.

DR. IÑIGO ALONSO
AGUIRRE ARANDA
Especialista en Neurología

Fases del Alzheimer

The infographic illustrates the three stages of Alzheimer's disease:

- 1 Alzheimer: fase inicial**
 - Fallos en la memoria reciente
 - Cambios de comportamiento
 - Desorientación
 - Agresividad
 - Disminución de la concentración
- 2 Alzheimer: fase moderada**
 - Pérdida de memoria
 - Repetición de actos
 - Pérdida de reconocimiento de familiares
 - Alternancia de lucidez a confusión mental
 - Agresividad
 - Dependencia del cuidador
 - Olvido de palabras
- 3 Alzheimer: fase grave**
 - Dependencia física total
 - Pérdida de capacidad de habla
 - Falta de reconocimiento del propio rostro
 - Incontinencia
 - Alimentación asistida

CITAS AL Teléfono: 477 727 1816 / email: igo.aaa@gmail.com

En el coloquio intervino LOURDES IGLESIAS, médico, para decir: En el proceso de Alzheimer hay muchos olvidos. Olvido del nombre, de las cosas... Esto crea ansiedad y ambivalencia.

Certificó lo dicho el psicólogo EZEQUIEL SÁNCHEZ. Para mí éstos son los SÍNTOMAS: Ánimo triste todo el día, alteraciones del estado de ánimo, problemas con el sueño (*insomnio o hipersomnia*), problemas con la alimentación, conductas de aislamiento, pensamientos de muerte o de suicidio.

En los primeros pasos de la demencia la persona va perdiendo memoria y tiene más confusión y desorientación. Nuestra actitud ha de ser la de no juzgar y, con calma, poder resituarlo y orientarlo para que pueda sentirse comprendido y sosegado. La inquietud psicomotriz se expresará con un deambular sin rumbo fijo de un lado para otro, o de intentar abrir la puerta o confundir una puerta con otra. En fases más avanzadas querrá salir a la calle con el peligro que ello comporta. Es conveniente en los momentos iniciales que vaya convenientemente identificado con las señas o teléfonos de contacto expresando el trastorno que padece.

Añadió CRISTINA MUÑOZ, enfermera: "Hay que tener en cuenta la COMUNICACIÓN CON EL PACIENTE. Las pequeñas pérdidas de memoria que tienen lugar en la primera fase de la enfermedad van a repercutir en el lenguaje porque olvidarán cosas que han ocurrido hace poco tiempo o la conversación que se ha tenido en las últimas horas. Esto va a provocar en el enfermo una sensación de impotencia. La comunicación con el paciente va a ir cambiando a medida que vaya avanzando la enfermedad. Al principio no se notarán grandes diferencias. No hay que agobiarse. La comunicación, al principio, será como la de un enfermo cualquiera. Una persona que está enferma se lo pasa mal y necesita a la gente cercana para compartir su situación. En este

momento es muy importante que la familia muestre mucha paciencia. Que estén abiertos a que la persona enferma pueda expresar cada momento en el que está”.

La terapeuta SONIA GARCÍA, recalcó la importancia de MANTENER RUTINAS. Cognitivamente el enfermo irá perdiendo todas sus capacidades. Es algo que depende de cada paciente. A veces hay rellanos o mesetas, pero al final viene el bajón. Es muy importante, pues, mantener las rutinas en las actividades de la vida diaria como el baño, la comida o el vestido. Es bueno seguir siempre el mismo proceso. La AYUDA es NECESARIA pero ha de ser LIMITADA. Si el enfermo no necesita ayuda no se le ha de dar. Si no hace la tarea correspondiente se le puede dar ayuda verbal. Y si la ayuda verbal no es suficiente, porque pierde la atención o no está atento a lo que se le dice, se le da ayuda parcial. Por ejemplo: si no sabe comer bien, se le puede acompañar con la mano y hacer con él el seguimiento hacia la boca, o pedir que nos imite a nosotros. Así irá cogiendo el mecanismo y él continuará solo.

EZEQUIEL, el psicólogo, subrayó el lema: Hay que CUIDAR AL CUIDADOR. Quiero subrayar la importancia de la colaboración o cooperación de la familia. El cuidador ha de saber pedir de una manera clara y sencilla su propia necesidad. También puede pedir la colaboración y ayuda que puedan necesitar otros miembros de la familia. No se puede dejar a que otros lo adivinen. Si el cuidador no se cuida quedará inhabilitado para cuidar a los mayores a los que se debe porque éstos van a influir en sus propias reacciones y ello va a influir en una dirección equivocada.

NATALIA, la cuidadora, subrayó la necesidad del APOYO FAMILIAR. Fue muy duro para mi madre. Entre todos le enseñamos que tenía que salir de casa e ir al cine o al teatro con las amigas. Todos necesitamos nuestro espacio. Ella se quedaba tranquila porque sabía que nos tenía a nosotros, su familia. A ella eso la hacía fuerte.

BERNARDINO LOZANO, responsable de la atención espiritual recalcó la necesidad de ACEPTAR Y ACEPTARSE. Hay que aceptar la verdad aunque no nos guste. Hay que saber escuchar. Es el requisito indispensable para adaptarnos a una situación que nos produce dolor. Aceptar la verdad implica también aceptar nuestra propia verdad; aceptar los límites que supone acompañar a una persona enferma de Alzheimer. Así actuaremos con más libertad. Hacer lo que podamos hacer, no lo que nos gustaría hacer.

NATALIA, otra cuidadora, añadió Hay que BUSCAR RECURSOS Y AYUDAS. Hay que pedir recursos (por ejemplo la búsqueda de letras, puzzles, formar palabras a partir de una letra, etc...) En la primera fase el enfermo todavía puede ir sólo.

Webconsultas | Revista de salud y bienestar

MIGUEL GIL, gerontólogo destacó el interés por TRANSMITIR AYUDAS. Es importante que cuanto antes los familiares se dirijan a las asociaciones de familiares de enfermos de Alzheimer. Allí encontrarán información, asesoramiento, apoyo y conocerán los posibles recursos sociales disponibles. Deberán dirigirse a los Servicios Sociales del Ayuntamiento para informarse y solicitar la solicitud correspondiente, en especial LA LEY DE DEPENDENCIA. Una vez que se tenga la solicitud (sea a través de internet o de las oficinas municipales) hay que tramitarla. En un segundo

momento se hará la valoración del caso. Los encargados visitan al enfermo en su domicilio y se realiza una valoración para determinar cuál es el grado de dependencia. La ley prevé tres grados de dependencia. La moderada, la severa y la gran dependencia. Luego se elabora el programa individual en donde se explicita los recursos y los apoyos que puede recibir. AYUDA A DOMICILIO. El servicio de ayuda a domicilio es uno de los servicios que puede formar parte del programa de atención. Consiste en una serie de atenciones de carácter personal y que corresponde a la cobertura de distintas necesidades (como las necesidades del hogar, el aseo, la compra, el lavado de ropa etc). No se debe olvidar la AUTONOMIA. El objetivo básico es potenciar la autonomía de la persona dependiente para que pueda realizar las actividades de la vida diaria y también apoyar a la persona cuidadora. La intensidad del servicio es variable en función del grado de dependencia reconocido. El grado moderado puede recibir una ayuda de hasta 30 horas mensuales. El grado severo de hasta 55 horas mensuales y la gran dependencia de hasta 90 horas.

SALUT: LES NOUS

Les nous incorporades a l'alimentació diària en quantitats moderades ens aporten nombrosos nutrients molt valuosos, especialment per a la salut del nostre cor i del nostre cervell

Montse Reus

Antigament es creia que **menjar nous fomentava la intel·ligència**, per la semblança d'aquest fruit sec amb la forma del cervell. Avui en dia sabem que no és per la forma, sinó pels valors nutricionals que té.

La nou destaca per la seva composició en olis essencials amb efectes científicament provats, que **milloren la salut cardiovascular**, així com la **prevenció de les malalties neurodegeneratives**.

Les nous a les quals fem referència són les llavors de l'espècie Juglans Regia (la varietat europea), que és la de casa nostra i que ens arriba a la tardor per poder-la fruir la resta de l'hivern. És un **arbre de cultiu mil·lenari** originari d'Orient mitjà. A Europa es creu que el van introduir els romans però al nostre país existeixen vestigis de la seva existència en restes arqueològiques de l'època paleolítica.

INCORPORAR MITJA DOTZENA DE NOUS AL DIA

Valor energètic de les nous

Les nous tenen un valor energètic elevat –100g de nous ens aporten 654 Kcal– i això és perquè el 60% del seu pes són olis, que tot i que són de qualitat, convé no abusar-ne. Així, amb 4-7 nous (uns 30 grams) al dia n'hi ha prou per beneficiar-nos del seu valor nutritiu.

Valors de proteïnes semblants a la carn

El contingut en proteïnes és d'un 18%, similar al de la carn, sempre que les combinem amb algun cereal, ja que són deficitàries en metionina (un dels aminoàcids essencials).

Les nous són especialment riques en els nutrients següents:

Àcids grassos essencials

Les nous són uns dels pocs aliments vegetals amb un **contingut important d'àcids grassos omega-3**, similar al dels peixos blaus.

Aquests greixos són importants perquè donen lloc a les prostaglandines (tipus 3), unes substàncies que fluïdifiquen la sang, reduïxen els nivells de colesterol total en sang i són antitrombòtiques. Per tot això, contribueixen a la bona salut cardiovascular.

També contenen àcids grassos omega-6 que donen lloc a les prostaglandines (tipus 1) amb efectes antiagregants, reguladors hormonals i del creixement. Si voleu aprofundir en la importància dels àcids grassos i les funcions de les prostaglandines, us recomanem aquest interessant article del nostre especialista, el Dr. Pérez-Calvo.

Vitamina E

Les nous són una bona font d'aquest **potent antioxidant**, que actua protegint-nos dels radicals lliures i, per tant, amb efecte antienvellicitat, així com **reductor del colesterol**, tal com ens indica el nostre especialista el Dr. Vidal-Jové.

Vitaminas del grup B i lecitina

Especialment vitaminas B1, B2, B3 i especialment de B6. Totes intervenen en els processos d'assimilació dels nutrients energètics (hidrats de carboni, greixos i proteïnes) essencials per al bon funcionament del sistema nerviós.

Aquestes vitaminas també són importants per a la **formació de glòbuls vermells, la síntesi de material genètic i la producció d'hormones sexuals**. La lecitina és una substància present en la membrana de totes les nostres cèl·lules. Sembla que millora el rendiment intel·lectual.

Oligoelements

Es tracta d'aquells elements que són imprescindibles per al bon funcionament del nostre organisme però que es necessiten en molt poca quantitat.

Recepta de naps rostits amb guarniment de magrana i nous
per Cristina Arroyo

Coure: forma part de tots els teixits del cos. Fomenta la formació dels glòbuls vermells i de l'hemoglobina.

Manganès: és un activador molt important de les reaccions del nostre metabolisme, especialment de la fabricació de proteïnes i d'àcids grassos.

Zinc: és un oligoelement molt important en el metabolisme de les hormones, especialment les sexuals, a més ser essencial per al bon estat de la pell, ungles i cabells.

ELS QUATRE PRINCIPALS EFECTES DE LES NOUS EN L'ORGANISME

Els efectes de les nous en la salut han estat objecte de diversos estudis científics:

1. Prevenen el risc cardiovascular quan formen part de la dieta mediterrània tradicional.

D'acord amb el que ens ha exposat el Dr. Ramon Estruch en una interessant entrevista, a través de l'estudi Previmed, s'està demostrant que el vincle entre la **dieta mediterrània** (rica en greixos saludables com ara un grapat de nous, entre d'altres) disminueix entre un 10% i un 30% les possibilitats de tenir un infart o una embòlia.

2. Prevenen les malalties neurodegeneratives (Alzheimer, Parkinson, etc.)

El segon objectiu de l'estudi Previmed és el de veure els efectes d'aquest tipus de dieta sobre la **prevenció del deteriorament cognitiu**. Els resultats demostren com la gent que incorpora en la seva dieta l'oli d'oliva i els fruits secs (com ara 30 grams de nous diàries) tenen menys deteriorament cognitiu.

Un altre estudi fet pel Departament de Neuroquímica de l'Institut d'Investigació sobre Discapacitats de Nova York ha comprovat que l'**extracte de nou té efectes protectors contra la mort cel·lular** induïda per un pèptid (el beta-amiloide) i l'estrés oxidatiu cel·lular. Aquest pèptid (fragment de proteïna) és el component principal de les plaques senils i dels dipòsits d'amiloide cerebrovascular en persones amb Alzheimer, cosa que provoca la mort cel·lular.

3. Tenen efectes saciants i relaxants

Les **nous**, pel seu contingut en serotonina –un neurotransmissor que ens produeix sensació de calma i ens relaxa–, **constitueixen un aliment sadollant** que pot contribuir a evitar la sensació de gana en els moments que ens ataquí el cuquet.

4. Poden actuar com un estimulant de les tiroïdes

Les **nous, especialment les verdes**, contenen components que estimulen la **producció de les hormones tiroïdals**.

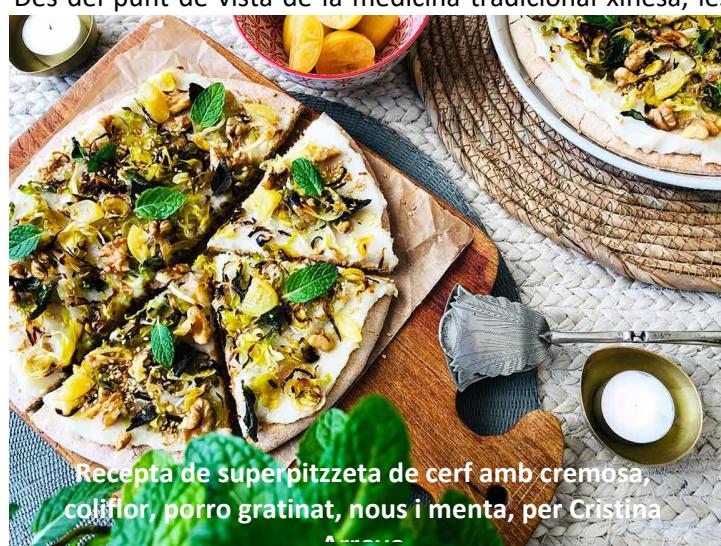
És necessària la decoccio de **quatre nous per litre d'aigua durant 20 minuts**.

Es recomana **beure'n dues tasses al matí i dues al vespre**.

També és útil **menjar nous fresques o utilitzar l'oli de nous cru en amanides**.

CANVIS VITALS SEGONS LA CULTURA XINESA DE LES NOUS

Des del punt de vista de la medicina tradicional xinesa, les nous tenen una naturalesa tèrmica calorífica, sabor dolç i **reduïxen la inflamació** alhora que alleugereixen el dolor.

Recepta de superpizzeta de cerf amb cremosa, coliflor, porro gratinat, nous i menta, per Cristina

Un altre efecte és el d'humitejar els pulmons i els intestins i **ajudar a disminuir la tos associada als senyals de fred d'aquests òrgans** (calfreds i mucositat aquosa). Les nous **nodreixen les glàndules suprarenals i el cervell**. S'utilitza pel mal d'esquena i el fred als genolls.

Contraindicacions en la ingestió de nous

Per contra, n'haurien d'evitar la ingestió les persones amb la femta pastosa i senyals de calor (p. ex.: cara vermella, ira, tendència a patir d'afetes, mucositat groguenca o molta set).

LES NOUS A LA CUINA

El millor és comprar les **nous amb closca** i anar-les trencant a mesura que ens les mengem perquè precisament la closca evita l'enranciment dels olis essencials.

Les nous poden tenir paràsits, per això convé **torrar-les molt breument** sense malmetre els olis essencials que contenen, especialment l'omega-3, que és el més delicat. Trenquem la closca de les nous, en traiem les dues meitats senceres i les torrem abans d'esmicolar-les (si és que les necessitem trossejades per a la recepta en qüestió).

La pell fina marronosa que recobreix les nous conté tanins que tenen un **efecte astringent** (poden ser una mica indigestos per a les persones amb estòmac delicat, a més de restrènyer lleugerament). Per eliminar-la amb facilitat les podem deixar en remull tota la nit i menjar-les l'endemà.

Les nous crues sempre s'han de mastegar molt bé per facilitar-ne la digestió. Així, per a les persones amb dentadura deficient (infants i gent gran) convé triturar-les fins a aconseguir una pasteta, però s'ha de fer poc abans de menjar-les perquè així s'evita que els olis essencials es tornin rancis.

Nous de cultiu ecològic, proper i de temporada

Les nous són un producte típic de casa nostra, per tant, us proposem que descarteu les que vinguin d'altres països, encara que tinguin un preu més baix. D'aquesta manera estareu, per una banda, promovent la producció local i el manteniment de la pagesia, i, de l'altra, beneficiant-vos d'un producte més fresc que manté les propietats nutritives intactes.

LES MILLORS RECEPTES AMB NOUS

Aquestes són algunes de les **receptes amb nous** publicades anteriorment en Etselquemenges:

Rawnie de xocolata, plàtan i fruita seca_per Montse Reus

Pizza de teff amb cremosa coliflor, porro gratinat, nous i menta per Cristina Arroyo

Naps rostits amb guarniment de magrana i nous per Cristina Arroyo

Endívies farcides amb picada de vegetals, alvocat i nous per Gina Estapé

Torrades de pa àzim i nous_per Bernard Benbassat

Raviolis calents de carbassa i nous per Bernard Benbassat

Canelons d'albergínia farcits de carbassa, shiitake i nous_per Gina Estapé

Tot el que no has d'oblidar sobre les nous

Les nous incorporades a l'alimentació diària en quantitats moderades (4-7 unitats, uns 30 grams) ens aporten nombrosos nutrients molt valuosos, especialment per a la **salut del nostre cor i del nostre cervell**.

Montse Reus

Dietista i Ambientòloga

[@montsevolutiva](https://www.instagram.com/montsevolutiva) [@montsereusdietista](https://www.instagram.com/montsereusdietista)

PUNTS DE REFLEXIÓ

OBERTS A L'OPINIÓ DE CADASCÚ

Pregunta molt vàlida per avui... en l'era de la civilització tecnològica

“Déu crea una potència de crear... la creació no es deté” (Teilhard de Chardin). Déu ha creat particularment a la seva criatura privilegiada, destinada a crear història. ¿Estarà a l'alçada de la seva missió?, ¿respondrà a les expectatives posades per Déu en ell? ¿O abusarà del seu lloc i dels seus poders malbaratant els plans i l'obra de Déu?, sabrà evitar el vertigen del poder? ¿no passarà de l'ús de la terra a l'abús?, ¿al ús de la seva intel·ligència i de la seva voluntat al seu abús?, ¿com discorrerà la història sota la seva batuta? Déu li ha confiat un preciós regal, una obra d'art, ¿la cuidarà o la malbaratarà?

Pregunta més vàlida que mai en aquesta era de la civilització tecnològica?

José Lluís Elorza

Presència de Jesús en la comunitat cristiana

Jesús es manifesta en la comunitat cristiana; com ell mateix ho testimonià: «On hi ha dos o tres reunits en el meu nom, allà estic jo enmig d'ells» (Mt 18-20). Es revela en la mirada dels pobres; diu Jesús: «Tot allò que fèieu a un d'aquests germans meus més petits, a mi m'ho fèieu». Palpita en la celebració de l'Eucaristia; afirmà en el Cenacle: «Això és el meu Cos entregat ofert per vosaltres; feu això en memòria meva» (1 Cor 11,24). Es descobreix la seva presència en l'escolta de la Paraula de Déu: «Perquè la Paraula de Déu és viva i eficaç...» (Heb 4,12). Quan orem deixem que el Senyor actuï a l'interior de la nostra vida... i ens empeny a la vivència de la Bona Nova: «Pare nostre que esteu en el cel faci's la vostra voluntat...» (Mt 6,8-13).

G. Jaume Pujol i Bardolet

Valor del sufrimiento

“Un hombre madurado en el sufrimiento suscita admiración, infunde respeto e impone silencio: posee la experiencia de una sabiduría apacible, basada en la vida. Un mundo sin sufrimiento ni dolor, e incluso sin graves preocupaciones, sería un mundo deshumanizado, un mundo de *robots* ajeno a la realidad. No sin razón en casi todos los idiomas de la humanidad se hable de la *escuela del sufrimiento*. Además, soportar ciertas dosis de sufrimiento hace al hombre más sensible con los demás. El amor y la ternura, por ser apertura al prójimo, significan capacidad de sufrimiento: vulnerabilidad... Además, cierta dosis de sufrimiento transforma al hombre, a nosotros mismos, a los demás, no solo en lo que respecta a cosas pequeñas, sino especialmente cuando se sufre por una causa buena, justa y sana que llega al fondo del corazón”.

Edward Schillebeeckx

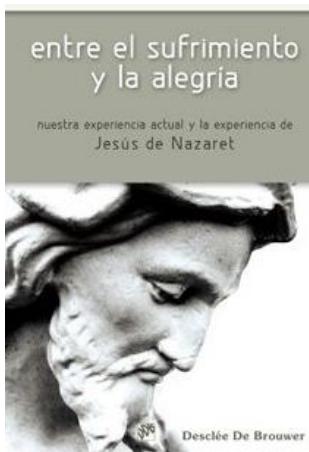
Dimensiones constitutivas de la identidad humana

Para una comprensión de la persona humana es preciso tomar en consideración todas las dimensiones de la personalidad. Para una maduración de la propia personalidad es preciso cuidar la integración de todas estas dimensiones. Hay una *inteligencia sentiente y emocional* que está relacionada sobre todo con las sensaciones, con los instintos, con las pulsiones, con el sentir. Hay una *inteligencia teórica* más relacionada con las actividades de la mente, lo cognitivo, el pensar, el razonar. Hay una *inteligencia espiritual* más relacionada con el sentido del ser y de la vida. Todas estas dimensiones de la persona debidamente integradas constituyen la verdadera identidad humana.

Edward Schillebeeckx

Efectos posibles del sufrimiento

Muchas personas han experimentado en su propia vida una especial lucidez proporcionada precisamente por el sufrimiento. Un accidente, una enfermedad grave, una catástrofe familiar... fue motivo para cambiar de raíz su visión de la vida... A veces el sufrimiento es salvador y liberador. Esto no es una invitación a buscarlo: solo a sacar lo mejor del sufrimiento inevitable. Tampoco conviene olvidar que es una fuente abundante de autoridad moral. Nadie tiene tanta autoridad moral ni merece tanto respeto como las personas que han sufrido injustamente y han resistido con toda dignidad. Además el sufrimiento y la adversidad pueden ser también factores de humanización de las personas. Es cierto que el sufrimiento físico y moral pueden embrutecer a las personas y deshumanizarlas cuando no se le encuentra sentido... Pero también tiene una fuerza capaz de humanizar a las personas.

Felicísimo Martínez

Cada dia... Un dia més per agrair

Dia rere dia hauríem de fer el quotidià en especial, el comú en sublim, la il·lusió en realitat... Difícil? Doncs,

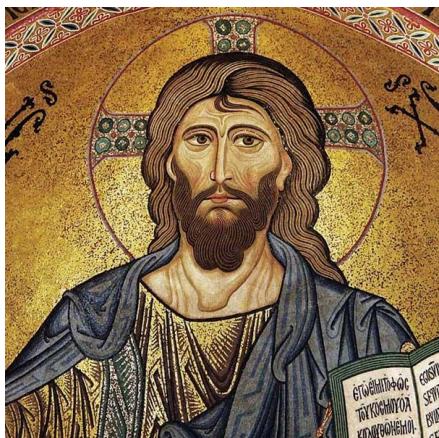
sí, però crec que podem ser capaços d'iniciar i continuar aquest camí. Aquesta música favorita que sempre ens accompanya, per què no la interioritzem? Fer qualsevol cosa amb un somriure als llavis, allò que és més feixuc es torna dòcil i més fàcil de realitzar. Un dinar saludable ens dóna més energia, ens puja l'ànim i contribueix a gaudir dels aliments més senzills. Treure sempre un temps per a nosaltres i pels que estimem. També és positiu llegir un llibre que ens faci viure els mil i un papers de protagonisme. Un lleuger sopar... i quan es fa fosc, mirar amunt, buscar els nostres estels i dir-los: Avui he fet un petit pas per aconseguir els objectius proposats, és una nit més per agrair.

Manel Tobias

Jesucrist, Únic i Etern Sacerdot... ¿I els preveres...?

Fàcilment considerem amb el nom de «sacerdots» als capellans, als preveres. És una falsa i errònia denominació. Al Nou Testament només es considera sacerdot a Jesucrist i com «Sacerdot i Mitjancer únic» (1 Tim 2,5). A l'Antic Testament hi havia molts sacerdots, però en el Nou Testament només un, Jesucrist. Fàcilment fem un retònic al passat en moltes coses, perquè sembla que ens dóna més seguretat, per exemple amb l'expressió sacerdot. Ara bé, això sí, tots els batejats pertanyem al «poble sacerdotal, nació santa, poble que Déu s'ha reservat perquè proclameu la lloança d'aquell que us ha cridat de les tenebres a la llum santa... ara sou Poble de Déu» (1 Pe 2,9-10) pel nostre oferiment a Déu, però només els preveres que han rebut l'ordenació o el mandat poden exercir el ministeri sacerdotal. Els preveres són instituïts com animadors de la comunitat cristiana. Els preveres són els responsables

de les comunitats, els supervisors, servidors, «els que treballen per vosaltres», però mai sacerdots. Fixem-nos també que quan un capellà signa quelcom després del nom i escriu *pvre*, mai sacerdot. En francès se'n diu *prêtre*, en anglès *priest*, en italià *prete*. Perquè nosaltres en diem sacerdot?

G. Jaume Pujol i Bardolet

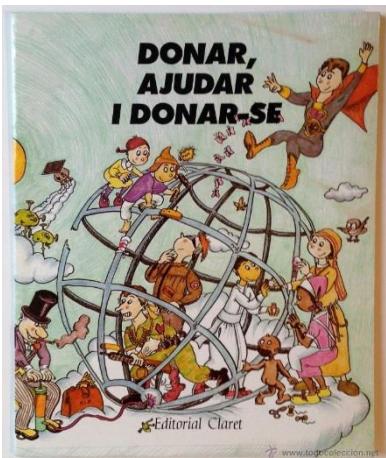
Sobre la Voluntat de Déu

Fer la voluntat de Déu s'ha convertit per a molts piadosos en una pia fórmula. Han identificat la voluntat de Déu amb la llei. La verdadera radicalitat de l'expressió només es capta si es reconeix que la voluntat de Déu no s'identifica sense més amb la llei escrita ni molt menys amb la tradició interpretativa de la llei. Si és cert que la llei pot expressar la voluntat de Déu, també ho és que pot convertir-se en un mitjà per a parapetar-se darrere d'ella en contra de la voluntat de Déu. La llei tradueix fàcilment una actitud de *legalisme*. Una actitud enormement estesa en aquella llavors, malgrat les explicacions rabíniques de la llei com expressió de la gràcia i voluntat divines. Tota llei atorga seguretat, ja que cadascú amb ella sap què ha de fer, que no és altra cosa que el que està establert, ni menys (que a vegades pot ser pesat), ni més (que a vegades resulta còmode). Haig de fer el que està manat. I el no prohibit és permès. ¡Quantes coses es poden fer o ometre en casos concrets sense entrar en conflicte amb la llei!

Hans Küng

Tant el que dona com el que rep millora la qualitat de vida

Cada dia és un dia per omplir els cors i transmetre la nostra il·lusió i optimisme als altres. Ajudar als altres? Crec que tant el que dona com el que rep, milloren en qualitat de vida. Entre més ajudes als altres, més ric emocionalment ens convertim. S'ha d'ajudar sense voler res a canvi. Els que ens donen una il·liçó són els més desafavorits, que ho donen tot sense tenir res. El fet de cooperar ens omple d'energia positiva no tan sols pel que fas sinó amb la gent que et rodegen. És viure per sobre de l'egoisme. És bo elogiar les qualitats dels altres. Una paraula d'alè a una persona que se sent sola o trista, li va bé. Hem de tenir en compte una gran diferència entre "expressar amor" i "ajudar".

Si es fan les coses amb amor, no hem de fer comptes, ni passar factura, ni tan sols recordar el que hem fet, perquè a la fi, qui "ajuda" a qui? Nosaltres tenim la resposta. És qüestió de no perdre l'humor ni l'optimisme i pensem

en positiu tot el que puguem.

Manel Tobias

El fetitxe del consumisme i de la comoditat

Des de 1950 cada vegada volem més. El progrés material ofereix moltes oportunitats de consum: els supermercats, "utilitzar i llençar", millora de la qualitat de vida, segones residències, cirurgia estètica, noves tecnologies, comunicació total i global, avança la medecina genètica... On ens portarà el progrés desenfrenat? Aquest consumisme creixent, diu Rafael de Santandreu, ens aporta signes de galopant retrocés de benestar real i creixen els índexs de depressió, ansietat i suïcidi.

En la dècada de 1950 hi havia menys del 1% de persones en depressió en el Primer Món; actualment estem al 15% entre Europa i EUA. Des de 1982 a Espanya el percentatge de depressió s'ha doblat del 7% al 14%. El consum total de depressius a Espanya ha augmentat d'un 107%. El 1980 el nombre suïcidis era de 1.000; el 2008 era 13.000.

Cada vegada tenim més coses, però ¿som més feliços? Sembla que no. Per altra banda no hi ha depressió ni ansietat a l'Amazònia.

G. Jaume Pujol i Bardolet

La dictadura del consumisme, tova però sufocant, intenta extingir la set de Déu

En la Conferència Episcopal europea el Papa ha manifestat la seva preocupació per Europa. “Nosaltres –diu el Papa– tenim la temptació de romandre còmodament en les nostres estructures, en les nostres cases, en les nostres esglésies, en les seguretats que ens donen les tradicions, en la satisfacció d'un cert consens, mentre els temples es van buidant i Jesús es cada vegada més oblidat”. Consta el Papa que cada vegada hi ha més persones sense fam ni set de Déu. Molts a Europa pensen que la fe és quelcom del passat perquè no han experimentat a Jesús en les seves vides. El Papa fa una crida per reconstruir la casa comuna europea: junts hem de mirar el futur per la restauració d'Europa; no restaurar el passat. Diu també que Europa està malalta de cansament, que li cal retrobar el rostre de Jesús i de l'Església i superar la dictadura del consumisme. Demana de tenir afecte i compassió pels que han perdut l'alegria de trobar a Jesús. Caldrà ser artesans de comunió, teixidors d'unitat en tots els àmbits des de l'Evangeli.

G. Jaume Pujol i Bardolet

La pregària segons Francesc Torralba

La pregària, tal com la concebo ara, és un diàleg i no un monòleg, un exercici de descentrament, de sortida d'un mateix, fins i tot l'oblit d'un mateix. Tal com ara la visc inclou dos moviments que es relacionen seqüencialment: pregar és buidar-se per omplir-se; és purgar l'espai interior per poder acollir Déu, per hostatjar la seva Paraula. Ho expressa nítidament Romano Guardini quan diu: Pregar és la darrera pregària de l'home que cerca. Aquí acaba el camí de l'home; la voluntat humana sent el freqüent de la voluntat divina entre por i tremolor, entre un consol que obre la porta i un enfortiment que allibera”. ... La pregària és la respiració de l'ànima en set estacions. Són les edats de *l'home orans* que sóc. La pregària sense transformació interior i exterior, és pura xerrameca... La pregària és la respiració de l'ànima.

Francesc Torralba

Un dia ple és diferent d'un dia ocupat

Un dia és ple quan no m'he guardat res per a mi, quan m'he buidat totalment. No és el mateix un dia ple que

un dia ocupat. L'ego s'occupa perquè així es distreue i, a la vegada, adquireix rellevància social. La plenitud no rau en l'exhibició sinó que rau en la donació. La docència com l'escriptura, és un exercici de donació, de buidament. També es pot però, pervertir i convertir-se en pràctiques d'exhibició egocèntrica. Quan eduquem bé no solament

donem allò que sabem sinó que ens donem nosaltres mateixos. Quan escrivim no solament regalem un plec de fulls, sinó que entreguem un tros a de la nostra ànima.

Francesc Torralba

Som el que som...

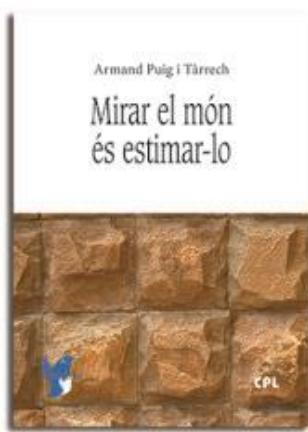
Per què algunes vegades ens agrada aparentar? A qui volem enganyar? Som el que som. No hem de viure sota una pressió per “agradar”. Ens hem de veure cara a cara amb nosaltres mateixos. Siguem conscients que no sempre tenim raó. És bo reconèixer i acceptar els nostres errors. Per viure amb humilitat és molt important viure dins de la gratitud i la generositat. Hem de ser sabedors de l'afortunat que som de viure en l'entorn on vivim. No oblidem mai les nostres arrels i expressar la nostra gratitud a tots els que ens han ajudat durant la nostra vida. És qüestió de no perdre l'humor i l'optimisme i pensar en positiu tot el que puguem. Li desitjo una molt bona setmana amb els seus dins d'aquest bosc d'esperança i amor que és la vida.

Manel Tobias

LECTURES ÚTILS

G. Jaume Pujol i Bardolet

PUIG I TÀRRECH, Armand. Mirar el món és estimar-lo. Editorial CPL 2020, 230 pàgines

Llibre que pretén la fraternitat de preveres, però resulta d'interès i apropiat als religiosos i àdhuc laics que volen aprofundir en la seva vida cristiana. El canonge Carles Cardó va promoure la revista *El Bon Pastor*, que es va estroncar l'any 1936. Va renéixer 'on line' el 2010 amb motiu de l'Any Sacerdotal. En aquest llibre s'hi reproduueixen 10 escrits publicats entre 2010 i 2019, seleccionats entre 110. Hi ha 10 capítols que responen a: "La passió per l'Evangeli", "L'Església en estat de Missió", Església i món", "Els petits del Regne", Ecumenisme i diàleg interreligiós", "El Papa Francesc i la Missió", "Ser prevere", "El prevere i la unitat de la vida", "Testimonis de vida cristiana", "Espurnes de reflexió pastoral". Recorda que el Vaticà II i el Concili de la Tarragonense de 1995 han obert camins per a l'Església universal i particularment per a Catalunya. Hi ha insistència sobre l'ecumenisme. L'abraçada del Papa amb l'Imam Al-Tayyeb esdevé una nova història entre Cristians i musulmans: tots dos van signar el document "La fraternitat humana per la pau mundial i la convivència comuna". Serafim, rector d'una Església ortodoxa russa digué: "La dificultat principal del camí ecumènic és la manca de coneixement entre uns i altres". L'Evangeli de Jesús és la llum per a la nostra vida i criteri últim pels nostres actes; l'ideari sociopolític del cristianisme ha d'estar supeditat a l'Evangeli perquè "extra Evangelium nulla est salus". Recorda les cinc condicions del Papa Francesc per a ser sant en el segle XXI: paciència, joia del cor, audàcia, comunitat reunida, pregària indefallent. L'accídia, el cansament o la desgana espiritual roben la joia de l'evangelització. El prevere ancià esdevé una columna referencial per als seus germans i per a tots els fidels. Recorda testimonis de vida cristiana: Ramon Llull, pensador, místic i missioner; Vidal i Barraquer, màrtir sense mort martirial; sant Óscar Romero, bisbe del poble; Antoni Gaudí, que fa teologia a través de la pedra; sant Pau VI, diàleg i missió. En fi, encara que sigui orientat als preveres és útil per a tots els religiosos i àdhuc per laics que cultiven la seva vida cristiana.

GONZÁLEZ FAUS, José Ignacio. Herejías del catolicismo actual. Editorial Trotta 2013, 131 pàgines

La palabra «herejía» tiene muchos significados: no es simplemente la negación de una verdad de la fe, sino que puede significar diversidad de opiniones y, en este sentido, San Pablo la considera positiva. Pero puede aludir también a un desenfoque inconsciente en la comprensión de una verdad de fe, que, a la larga acabaría desfigurándola. Es en este sentido de herejía «latente» como es usada en este libro: porque esos desenfoques pueden crecer con el paso del tiempo y la acumulación del polvo de la historia, llegando a desfigurar el cristianismo.

Esta obra analiza diez de esos virus ocultos (en la concepción de la encarnación y la explicación de la cruz, en el sentido de la eucaristía, en el tema de los pobres y de los ricos, la papalatría o el olvido del Espíritu Santo...). No se trata de denuncias, ni de acusaciones sino de mostrar compresivamente cómo, en el devenir de los años y a lo largo de la historia, esos temas han sufrido erosiones y desvíos de comprensión que pueden acabar convirtiéndose en auténticas deformaciones de la fe cristiana. Se intenta así un pequeño tratado sobre la identidad cristiana, en negativo, que el autor quisiera reformular más adelante en positivo, elaborando con los elementos aquí recuperados un breve comentario a la «profesión de fe» o Credo católico.

Presentació de José Ignacio González Faus, sj

PÉREZ NAVARRO, José María, FSC. Diez cosas que el Papa propone a los catequistas, Publicaciones Claretianas, Madrid, 2018, 67 páginas

José María Pérez Navarro

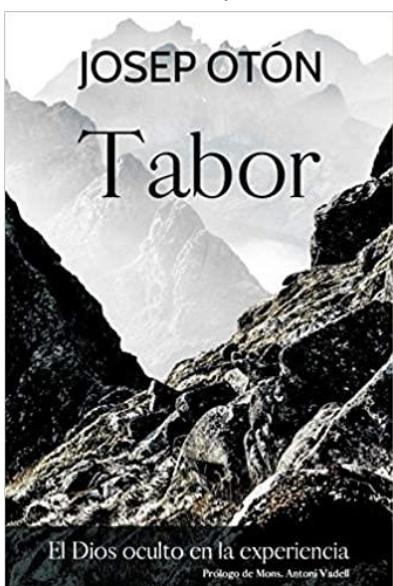
**DIEZ COSAS
QUE EL PAPA FRANCISCO
PROPONE
A LOS CATEQUISTAS**

Amb molta claredat l'autor descriu les propostes del Papa als catequistes. La lectura d'aquesta publicació és una excel·lent orientació per a la formació de catequistes i també pels que ja ho són des de fa temps per millorar la seva acció catequística. L'autor ha fet una recol·lecció molt encertada dels escrits i parlaments del Papa Francesc. 1. Comença per dir que la catequesi no és "un treball" sinó una vocació, doncs s'és catequista, expressant la diferència entre "ser catequista" i "fer de catequista". 2. S'ha de partir d'una vida de fe, d'espiritualitat: només units a Déu podem donar fruit. 3. Que la nostra gent vegi en la nostra vida l'evangeli. El Papa Francesc diu que la gent està cansada de paraules i necessita testimonis. 4. El verdader catequista té la saviesa que es forja amb la proximitat amb la gent. Cal actitud de proximitat i d'escolta. El catequista ha de cultivar la pedagogia de la presència preocupant-se per l'altre i per aquesta actitud s'auto-evangelitza. 5. Anunciem una persona, un esdeveniment que Crist ens estima i ha donat la seva vida per a nosaltres i això constitueix un anunci alegre. 6. Animeu-vos a pensar la catequesi i la pastoral des de les fronteres "en sortida". Per estar present en les necessitats de la perifèria és necessari 'sortir' de nosaltres mateixos i de les nostres seguretats. 7. Aneu sense por i amb confiança en el Senyor, que no ens facin por les perifèries. El catequista és una vocació d'enviat que té una missió que no és senzilla; treballa amb interès i no veu sempre els resultats que desitjaria. 8. El catequista és l'home de la PARAULA, per tant ha de tenir la centralitat de la Paraula de Déu, amb una formació bíblica suficient. L'Esperit Sant actua a través de la Paraula. 9. La creativitat: ser creatius és la columna vertebral del catequista cercant diferents mitjans i formes per anunciar l'Evangeli i fer el missatge més entenedor i més proper a la gent. 10. El Papa Francesc catequista. Es pot ben bé dir que totes les seves alocucions i escrits tenen el segell catequístic i a més la seva vida és d'autèntic testimoni.

OTÓN, Josep. Tabor. El Déu amagat en l'experiència. Claret 2020, 175 pàgines

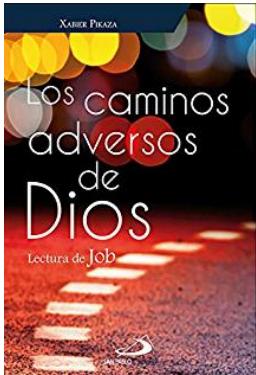
En una societat que reclama vivències, l'espiritualitat torna a recuperar el seu protagonisme. Aquest nou context obliga a repensar la pastoral. Ara bé, no es tracta d'un fenomen completament nou, ni d'una moda passatgera. La trobada amb un Déu que s'atansa a la humanitat és el nucli de la fe cristiana. Un Déu inefable que, però s'autocomunica. Un Déu que, alhora, calla i es revela, s'oculta i es mostra; es manifesta en el secret, es fa present d'incògnit. L'astorament davant l'ordre del món. La pregària viscuda des del fons del cor, les celebracions comunitàries, la travessa dels deserts existencials, la solidaritat del bon samarità o el diàleg fratern són moments que acullen aquesta trobada entre Déu i l'ésser humà. Una relació misteriosa, que palesa el contrast entre la infinitud divina i la limitació humana. Tabor, la muntanya on Jesús es transfigura, on mostra la seva autèntica identitat, serveix de marc per analitzar el sentit de l'experiència, la seva necessitat i les seves exigències, la seva oportunitat i els seus riscos. La fe sense l'experiència es marceix. L'experiència sense reflexió i sense compromís es corromp. Tot un repte per a la pastoral en plena postmodernitat.

(Text de la contraportada del llibre)

Un dels grans perills del cristianisme és convertir-se en gnosticisme, quedar-se en el Tabor i no afrontar l'experiència quotidiana que reclama un compromís ferm. Espiritualitat i compromís no són antagònics, són dues cares de la mateixa moneda. Viure l'espiritualitat porta normalment al compromís i lliurar-se al compromís demana espiritualitat.

PIKAZA, Xabier. Los caminos adversos de Dios. Lectura de Job. San Pablo 2020. 343 páginas

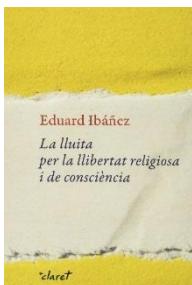
Encara que Job no sigui un personatge històric, emperò és ben real l'argument que s'hi desenvolupa al llarg de tots els temps i és certament molt alliconador. L'autor tracta dels camins adversos de Déu i el llibre de Job, n'és un bon testimoni. Job era una persona bona i rica i amb molt poder. Satan tempta Déu dient-li que si és bo és perquè li ha concedit tanta família, tants béns i tant poder i que sense això ja el maleirà. Déu accedeix i permet a Satan de privar-li de tots els béns però sense fer mal a la seva persona per fer-li veure que si és bo no és per la seva bona situació... i Job és reduït a la màxima pobresa fins a estar amb pell i ossos al costat d'una abocador. L'esposa li diu que maleixi Déu i l'abandona. Job en cap moment maleixi Déu. Els tres amics, Elifaz, Baldat i Sofar, representants del déu del sistema, volen convèncer a Job que la seva situació és deguda a que ha pecat com injust amb els pobres, violador de dones, d'anar pel camí dels malvats del diluvi, i que se li aplica la llei del Talió i que solament podrà ser rehabilitat si demana perdó. Job defensa la seva innocència que mantindrà fins a la mort i diu que el Déu que el castiga és injust. Maleirà el dia que va néixer. I essent "un viu mort" en l'abocador mantindrà sempre la seva confiança en Déu dient: "Sé que el meu redemptor viu i m'aixecarà de la pols". Vol dialogar amb Déu sobre la seva situació que li sembla injusta. S'hi afegeix un quart personatge Elihu, que defensa Déu i acusa a Job de supèrbia antidivina. S'arriba a convèncer a Job que no respongui amb una altra llei del Talió contra els seus amics, que els perdoni i pregui per ells. Els amics es converteixen i Déu rehabilita a Job amb 140 anys més de vida, amb nova família, fills i abundants béns. Job ha estat favorable a Déu en tota circumstància i per tant que no es tracta de mercadejar amb Déu. Però certament que els camins adversos de Déu són inescrutables. Ens demanem, on era Déu en la shoa dels nazis contra els jueus i en d'altres shoas? Però Job ha arribat a descobrir la realitat de Déu. Job acaba dient: "Jo només et coneixia d'oïda, però ara t'he vist amb els meus ulls" (Job 42,5-6).

RAMIS DARDER, Francesc. ¿Por qué eran tan atractivas las primeras comunidades cristianas? Teología del testimonio cristiano, PPC 2021, 183 páginas

Cal reconèixer que l'origen de l'atractiu de les primeres comunitats cristianes està en l'autoritat i novetat del testimoni de Jesús; una autoritat gens despòtica ni arbitrària, sinó que prové d'un carisma personal que manifesta atractiu i credibilitat i que fa homes nous dels seus seguidors. Sant Pau va renéixer com home nou. La comunitat cristiana està modelada entorn de l'Evangeli i esdevenia com testimoni de l'home nou. El kerygma era el nucli de la predicació cristiana que s'aprofundia per la catequesi, per la celebració litúrgica i per la vivència de la caritat exercint la diaconia de la solidaritat, sobretot amb els pobres. La teologia de la creu acrisolava les primeres comunitats cristianes, com també Jesús i els apòstols foren testimonis passant per la creu. El sofriment fou la forja de la humanització plena de Jesús i també per a les primeres comunitats cristianes. El nombre de màrtirs en són una evidència. La teologia de la gratitud feia que tot es considerés procedent de l'amor de Déu i l'home responia amb amor a la iniciativa divina. D'aquesta manera es vivia permanentment l'esperança cristiana. Tota l'existència de l'Antic Testament des d'Abrahan, Isaac, Jacob... i de la història de l'Església plena de fracassos, dificultats i de túnels foscos tot ha arribat a la llum, com el fracàs de Jesús el va portar a la resurrecció. Eren àmbits de les primeres comunitats cristianes: l'opció pels pobres, l'eucaristia, l'escuta de la Paraula de Déu i l'oració. S'hi introduceix el terme pietat en sentit bíblic que significa entrega total a Déu en concepte de misericòrdia i d'entrega als germans, diferent del concepte devaluat que s'hi dóna de vegades. Tots els qui s'anaven integrant en les comunitats cristianes no era per sermons, sinó pèl testimoni d'homes d'Evangeli. Al llarg de tot el llibre es fa un recorregut de l'Evangeli i de tot el Nou Testament comprovant l'atractiu de les primeres comunitats cristianes.

IBÁÑEZ, Eduard. La lluita per la llibertat religiosa i de consciència. Claret 2019, 64 pàgines

Per la importància del tema i per la forma aclaridora que ho exposa l'autor en faig una presentació més detallada d'aquest llibre.

Reconèixer la llibertat religiosa és un repte urgent de la humanitat i està endarrerit. Es considera la religió com mera construcció humana i en procés d'extinció (Fuerbach), opí del poble (Marx) neurosi obsessiva (Freud). Hi ha confusió de la religió amb les seves patologies. Però no està en extinció doncs hi ha un retorn religiós, en la pluralitat de religions; els nous vinguts porten la seva religió. Habermas reconeix que la religió estructura moralment la persona i compleix un rol social insubstituïble. Protegeix la llibertat i els drets de les persones.

S'ha hagut de fer llarga lluita per avançar en el reconeixement de la llibertat religiosa i de consciència. Hi ha hagut errors d'una banda i de l'altra. Gregori VII (1073-1085) per alliberar l'Església dels poders polítics va voler que aquests se sotmetessin al Papa (primacia pontifícia sobre l'Estat); per altra banda hi ha hagut Estats que han sotmès i controlat l'experiència religiosa fins i tot amb el nomenament de bisbes. En els segles XVIII-XIX es progressà en el reconeixement de la llibertat religiosa, però quedava encara molt camí per fer. La Constitució USA i la de França reclamen el dret dels ciutadans a la llibertat de pensament, d'expressió i de lliure elecció de la religió. La Declaració de l'ONU sobre els Drets de l'home de 1948 es declarava llibertat de paraula, de creences per a tota persona sense distinció de raça, de sexe, d'idioma i d'opció política. No hi ha drets absoluts, sinó que estan limitats, només als drets de l'altre, a l'ordre i seguretat públiques.

Hi ha hagut discriminació i persecució per motius religiosos en totes les religions, però avui d'una manera especial a la cristiana. Segons Open Doors un de cada nou cristians pateix alt nivells de persecució; un total de 245 milions. L'any 2018 hi hagué 4.133 cristians assassinats. Per una part hi ha un *impuls exclusivista*, pel qual una religió es considerada superior a les altres que exclou (Afganistán, Síria, Líbia, Somàlia, Pakistán...) manifestant hostilitat i fent possible la pena de mort. Hi ha l'*impuls secularista* hostil a la religió i opressor de totes les religions (comunistes i intolerants secularistes). Hi ha l'*impuls explotatiu*, hostilitat a les religions per interessos econòmics o polítics. Hi també existeix el *crim organitzat* en situació d'impunitat (Aràbia Saudí).

La llibertat religiosa és un dret humà, no un privilegi, ni una concessió que produeix avenços en justícia social, democràcia i en la dignitat humana; són avenços que no s'haurien aconseguit sense mobilitzacions que han desafiat al poder polític, per exemple, el reconeixement dels drets dels treballadors, abolició de la discriminació racial, alliberació dels pobles dominats, insistència per la democràcia a Espanya els anys 70. També la llibertat de consciència ha de ser respectada mentre no s'oposi a la seguretat, a l'ordre, a la salut moral, pública o als drets fonamentals d'altres persones.

Poder polític i llibertat religiosa. Té un rol social: "La religió ha exercit un paper estratègic en l'empresa humana i en la construcció del món (Peter Berger), influint en benevolència, compassió, hospitalitat, ajuda als més febles, solidaritat, justícia i pau; s'ha de fer excepció dels fonamentalistes i de les sectes. Davant de l'intent de reduir la religió a només un dret personal sense manifestació externa, s'ha de veure que la religió té una dimensió comunitària i té tot el dret d'expressar-se a l'exterior i públicament. Les persones en hospitals i en presons tenen dret a ser assistides religiosament i l'Estat ho ha d'afavorir, però els responsables de les respectives religions han d'assenyalar les persones que les assisteixin. Limitar la llibertat religiosa és perjudicial al bé comú. No és acceptable impedir l'ensenyament de la religió a l'escola. La laïcitat o l'aconfessionalitat de l'Estat és la millor opció pel poder polític, doncs el posa en actitud d'imparcialitat. És diferent del laïcisme que manifesta hostilitat i marginació de la religió. L'Estat també ha de col·laborar en la conservació del patrimoni cultural. Igualment les religions han de tenir el seu lloc en els mitjans de comunicació.

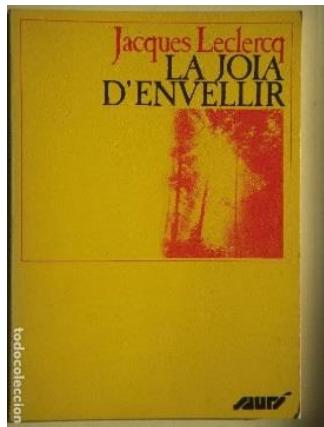
MARTÍNEZ DÍEZ, Felicísimo. Humanos, sencillamente humanos. Desafíos del transhumanismo. San Pablo 2021, 327 pàgines

L'autor presenta els reptes a un transhumanisme quan es transforma en posthumanisme. És a dir, quan l'homo sapiens vol ser homo excelsior o homo deus. L'home sempre ha tingut un instint de transhumanisme transcendint la millora de l'espècie humana sempre respectant la identitat humana. El posthumanisme, valent-se de la ciència i de la tecnologia, pretén modificar substancialment la naturalesa humana. L'homo technicus amb els avançaments de l'ingenieria genètica, la nanotecnologia, criogènia, antropogènia... pot aconseguir mutacions genètiques fins eliminar les malalties, el sofriments, el dolor, la fam, la vellesa, la mort amb la pretensió d'esdevenir immortals o amortals. "Es la secularització de la salvació que per els cristians és el cel i per d'altres és el paradís a la terra" (Felicísimo Martínez). Pot posar en risc l'existència humana. Estem en una societat de risc i també del planeta terra. ¿O s'empra aquest instint de transhumanisme per millorar la societat respectant la identitat humana o, al contrari, es produeix la seva desaparició, encara que el planeta podria seguir donant voltes al sol, però seva humanitat? Són molts els autors que hi veuen serioses sospites sobre

les conseqüències negatives del progrés científic i tècnic. Al posthumà s'hi pot arribar a base d'implants, de mutacions genètiques i fent un ús indegit de la Intel·ligència Artificial. El posthumà es proposa traspassar dues línies roges: la mutació genètica i la hibridació del cos i de la ment humana amb la màquina i la Intel·ligència Artificial. Cal una ètica robòtica. ¿És legítim que els pares puguin dissenyar el perfil del fill que desitgen robant-los així la llibertat a la que hi tenen dret? No es pot transformar la persona en un cíborg sense pròpia llibertat, o amb una llibertat en aparença o en una esclavitud solapada. És una capitulació de la llibertat en mans de la ciència. El futur canviarà radicalment: hi haurà millores reversibles i altres irreversibles. ¿És possible, legítim, convenient...? Pel que fa al sofriment tots sabem que ens ha fet més humans; l'escola del sofriment és un lloc d'aprenentatge; el dolor físic funciona com una alarma per evitar mals pitjors. Per més que tant els sofriments com les adversitats també poden embrutar la persona. En fi, cal llegir el llibre.

LECLERCQ, Jacques. La joia d'enveillir. Publicacions Abadia Montserrat 6a edició, 1983, 132 pàgines

L'autor als seus 75 anys publica aquest llibre proposant-nos la seva experiència d'enveilliment. La vellesa és el cimal i corona de la vida, que la completa, des d'on es veu el propi passat i el que s'està vivint, és cùmul de records, alliberament de responsabilitats i possibilitat de tranquil·litat, podent constituir un temps de gran joia. És l'etapa decisiva del desenvolupament humà, l'edat del crepuscle i de lenta extinció. Però no tothom ho experimenta d'aquesta manera: hi ha enveilliments viscuts amb angoixa, tristor, irritació, i d'incomprensió de l'evolució dels temps presents, sobretot si han viscut al llarg de la vida ancorats en sí mateixos i no s'han projectat a d'altres personnes i necessitats. Abans d'arribar a la vellesa, com tothom, ha passat per la infància, per l'adolescència que tot ho qüestiona, per la joventut de 18 a 25 anys amb les característiques de pensar com situar-se en la vida, per l'edat adulta que li ha permès l'assentament, formar família i prendre responsabilitats familiars i professionals. Segons com hagi viscut aquestes etapes experimenta repercussions agradables o desagradables en el procés d'enveilliment. La persona vella té fàcilment bona relació amb l'infant i viceversa: li explica records passats pels quals l'infant s'adona que no sempre el món ha estat viscut com el viu ell ara. No tothom suporta trobar-se sense activitat després de la jubilació; hi ha el problema de que ell trobi el seu hobby. Per exemple, l'autor d'aquest llibre ha estat escrit en la situació de vellesa. De vegades persones que han tingut responsabilitats de relleu els costa trobar una activitat en la jubilació. És una època de reflexió que permet retrobar la pietat i àdhuc la conversió.

Anècdotes Lasal·lianes

G. Ricard Serra i Feu

Anècdota nº 94:

Era a Bonanova els primers anys 90 del segle XX. El Germà Jaume Mas era el Coordinador del 2n i 3r cicle de Primària.

Aquesta anècdota pot sorprendre i fins i tot costar d'entendre si contemplam amb ulls d'avui l'escena explicada d'aquells anys. Avui fins i tot els marrecs fan anar d'alguna manera els ordinadors. I els adolescents sovint saben més d'informàtica que els seus pares. Però els anys als quals va succeir l'anècdota era molt diferent. Els infants petits sovint no tenien ni idea dels ordinadors. En canvi, el Germà Jaume Mas, que sempre ha estat molt creatiu i avançat, tenia un ordinador al seu despatx de Coordinació, al qual hi guardava quasi tota la informació de la secció.

Un dia una professora li va enviar al seu despatx, castigat per sovintejades entremaliadiures, un alumne dels més petits de la secció. I el Germà Mas, per fer-li un càstig original que li fes por i el fes millorar la conducta, es va empescar això:

“Mira nen, com que et portes malament, et tancaré dins d'aquest ordinador. Em dius el teu nom i cognoms? ”

L'infant el va recitar tot intrigat. El Germà Jaume va teclejar els noms amb el teclat de l'ordinador. I li va etzibar, mostrant-li el seu nom a la pantalla:

“Veus? Ja estàs tancat dins de l'ordinador! Porta't més bé!”

Al cap de 2 dies, el nen se li va presentar tot compungit, exclamant:

“Ja em portaré bé! Si us plau, tregui'm de dins de l'ordinador, perquè tinc por d'estar tancat allà dins!”

Anècdota nº 95:

Va succeir al col·legi antic de La Salle Tarragona. Els Germans que formàvem la Comunitat cantàvem molt, no solament a les pregàries i eucaristies per a nosaltres, sinó també a les eucaristies d'algunes festivitats, quan venien seglars a participar-hi.

En una d'aquestes festivitats, el Germà que animava els cants, quan els feligresos, després dels Germans, pujaven al presbiteri a rebre la Comunió,

ens va indicar que cantéssim un dels cants que sabíem. Era el cant , una de les estrofes del qual començava per “**Hermosa Nazarena, dilecta del Señor...**”

I es va donar la gran coincidència que, en el moment que entonàvem aquestes paraules, pujava a combregar una noia guapíssima. Quasi tots vam somriure de la coincidència. *I la noia es va posar vermella, tot i que sabia que no era pas una floreta per a ella allò que cantàvem.*

Anècdota nº 96:

El Germà Clemente Escarré, com he explicat en alguna altra anècdota, tenia, més que conviccions, idees fixes i immutables en favor del nazisme, de la disciplina fèrria i dels sistemes polítics autoritaris contraris a la democràcia.

D'acord amb aquestes idees, un dia va expressar públicament aquesta afirmació: “**Hay demasiadas personas que confunden “tiranía” (una cosa negativa) con “dictadura” (una cosa muy positiva)** Y ello les lleva a tener una idea equivocada de Dios.

Les repugna, equivocadamente, un Dios que manda con gran autoridad, como corresponde, confundiendo esto con tiranía. Pero no es así. *Dios es un Dictador, pero no es ningún Tirano”*

Anècdota nº 97:

El Germà Julián Álvarez explicava de tant en tant aquesta anècdota.

Quan, molts anys abans, formava part de la Comunitat de Germans d'Agullana (Alt Empordà), el Germà Director, enamorat dels gats, feia venir el gat de la Comunitat al menjador a l'hora dels àpats. I, mentre els Germans esmorzaven, dinaven o sopaven, el Director no parava de fer moixaines al gat, tocant-lo amb les mateixes mans que tocava el pa i altres aliments que tots els Germans compartien. El Germà Julián, que sempre va ser molt ordenat i polit, ple de fàstic, va agafar mania al gat. I va convèncer l'altre Germà que formava la Comunitat que calia eliminar el gat.

I, per eliminar-lo, el van llençar a la cisterna perquè s'ofegués. Però llavors es van adonar que, quan es podrís, infectaria l'aigua de la cisterna de la qual els Germans bevien. I la feinada que van tenir per repescar-lo abans que s'ofegués! No sé si després van idear i portar a la pràctica una altra manera més adient d'eliminar el gat. O si ho van deixar córrer.

Els primers anys 2000, els Germans de Bonanova vam fer un viatge a Agullana, invitats per la família de l'Anna Fernández. El Germà Julián ja havia mort el 2001 Volíem veure la cisterna de l'anècdota i ho vam intentar inútilment. L'edifici de l'antiga Comunitat lasal·liana estava tancat i no vam poder accedir a la cisterna. Però sí que tots vam riure, mentre els que sabíem l'anècdota l'explicàvem als que no la sabien.

CINE

CLARET

Direcció - Guió: Pablo Moreno.

Fotografia: Rubén D. Ortega.

Música: Óscar M. Leanizbarrutia.

Intérpretes: Carlos Cañas, Antonio Reyes.

Assumpta Serna, Alejandro Arroyo.

Scott Cleverdon, Raúl Escudero, Marta Romero,

Antonio Velasco, Pablo Viña

Estrena: Barcelona, setembre 2021.

Duració: 120 minuts

G. Lluís Diumente i Pujol

Inicia una investigació que comparteix amb el seu amic Pío Baroja. A través del seu esforç, estableix els tres eixos, d'una durada al voltant de vint anys cadascun, que constitueixen la vida d'una de les persones més rellevants del convuls segle XIX espanyol. Des del seu naixement a *Sallent* (1807) a la seva mort en el monestir cistercenc de *Fontfroide* (1870).

L'entorn familiar ajuda a **CLARET** a desenvolupar la seva creativitat en la indústria tèxtil. Malgrat el seu èxit, viu preocupat per la condemnació de

Pablo MORENO reivindica la figura del Fundador dels **Claretians**, en el postposat 150è aniversari de la seva mort. Fa servir símbols que ajuden a ampliar l'atenció més enllà del que veiem amb l'ajut de la veu en off.

El guió de la pel·lícula descriu com, el 1930, Azorín va descobrir que durant 60 anys la vida i activitat de **CLARET** havia sigut deformada.

Roma per oferir-se a la Congregació per a l'Evangelització dels pobles. “*El meu treball i la meva preocupació ha estat sempre ser missioner*”. Tant a Catalunya com a Canàries va del confessionari al púlpit per tornar al ministeri sacramental. Llegeix els signes del temps per interpretar la realitat des de la mirada de Déu. Sent una gran passió per les lletres (crea la *Llibreria Religiosa*) i per la Paraula de Déu. L'any 1849 funda la **Congregació de Missioners Fills de l'Immaculat Cor de Maria**.

En el darrer eix de la seva existència el veurem com Arquebisbe de Santiago de Cuba, confessor de la reina Isabel II i restaurador del Monestir de S. Lorenzo de El Escorial.

El *Director* enalteix la seva donació als pobres a l'illa del Carib. Es va veure, sense voler, enmig dels

En el seu retorn a Espanya reclamat per Isabel II viu la seva època més complexa i dura. Es va sentir “engabiat”. Va cercar la millor manera de servir la Reina i la va acompanyar en el seu exili.

Valuós testimoni, en imatges, d'un home que va saber unir les paraules, amb la pregària, la caritat i la lluita per la justícia. Sant **Antoni Maria CLARET**, va dedicar tota la seva vida, al servei de l'evangelització universal.

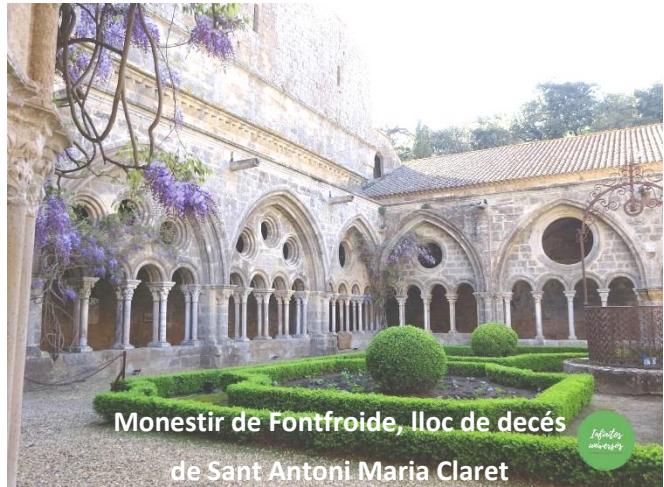
persones. “*Davant d'aquesta realitat, què vull i què puc fer?*”. Discerneix I prega davant la Mare de Déu de *Fussimanya*. Unes quantes experiències el faran sentir estrany a ell mateix. Fins el moment, que decideix ser sacerdot, malgrat el disgust del seu pare.

(És una llàstima que cap dels fets d'aquest període hagi estat filmat allà on va tenir lloc).

Inicia la seva carrera sacerdotal a Vic. Viatja a

conflictes polítics, les guerres carlistes, l'enfrontament amb els terratinents esclavistes que impiden el matrimoni entre negres i blancs. Va ser víctima de calúmnies, denúncies i atemptats. Amb Antònia París funda les **Religioses de Maria Immaculada** (1855).

ALTRES LECTURES POSSIBLES... LINKS D'INTERÈS...

Documento preparatorio del Sínodo 2023

<https://docs.google.com/document/d/1UbQ3RWWiIRYWaij6MqfWC0QVKY8fccjj/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

Vademecum para el Sínodo sobre la sinodalidad

<https://www.synod.va/content/dam/synod/document/common/vademecum/Vademecum-ES-FULL.pdf>

Misa de apertura del Sínodo. El Papa aconseja a los obispos “encontrar”, “escuchar” y “discernir”

<https://docs.google.com/document/d/1jHD4nY0fck4VenHxR9j60T2yHbt7l-RV/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

Cristina Inogés abre el Sínodo: “Es bueno y saludable corregir los errores, pedir perdón por los delitos cometidos, y aprender a ser humildes

<https://docs.google.com/document/d/14sFC8GXrrraFn7ZQ-QnnolhgUrK7vEpZ/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

El Papa: Sínodo es el modo de ser de la Iglesia. Escuchar al Espíritu y a los hermanos

https://docs.google.com/document/d/1xy6vubJTWgfh0Hz0h-ohJl5TW_gMkj7c/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true

Sínodo de la sinodalidad: “La gran consulta que puede cambiar el futuro de la Iglesia Católica”

https://docs.google.com/document/d/17vrC-YEGLaDogyV1cbIUw_H2Wr04Ri1d/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true

Francisco rotundo: No existe la evangelización desde una oficina... No se puede evangelizar con la teoría

<https://docs.google.com/document/d/1V31U96MpaHnBWV8mkmn0mPyenU7NHMIq/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

Vandepitte i Boff. Ocho cosas que hay que saber sobre el calentamiento global y la cumbre de Glasgow

<https://docs.google.com/document/d/1dYqh1vF6YsvBXu4RoZj4zAVnWUkWEMxo/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

L'amor té la virtut de transformar la vida

https://docs.google.com/document/d/1hUj6s6VTAbmOclrr23c9er_BS2zC70BR/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true

Els bisbes catalans parlen de la sinodalitat, del clam de la Creació i de l'ecologia cristiana

<https://docs.google.com/document/d/1tPCIXLPDYogS89ISHZCoreDbbYMNiUvr/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

Els bisbes de Catalunya parlen de la fase diocesana del Sínode

https://docs.google.com/document/d/1JnH7kZHhNIUAhZle0vHJJcO9_CKpMoRS/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true

Conferencia Episcopal Española. Orientaciones pastorales y líneas de acción para el 2021-2025

https://drive.google.com/file/d/1ugzHqykHQlcQ8bsh6wKTmWNL6liQ_gk/view?usp=sharing

L'Església consulta al poble

<https://docs.google.com/document/d/1VI6Hp64mRt6lvOgjoV5tApIV5NG3PgMQ/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

Eduardo Agosta: “Hay una voluntad política porque hoy la realidad se impone... nos estamos llevando por delante la Tierra”

<https://docs.google.com/document/d/10I5GNvA1y5czXxVtRsmANlqL6MGOlnOU/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

Mons. Lozano: el clericalismo, un impedimento a la construcción sinodal

https://docs.google.com/document/d/10s8ahU5tQySZ1_ecyL9qrvbQXQ4mA-/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true

Cardenal Tagle: “San José el padre que avanza, una inspiración para el Sínodo”

https://docs.google.com/document/d/13cxUIM_ISbSOT5LyEXJRY8V4qj7EoxRL/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true

La sinodalitat és caminar junts, incloent-hi, com diu el Papa, els descartats

<https://docs.google.com/document/d/1Y9K8FepP80sOFiiSq5A97ysu9bNF3G5f/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

Aprendamos la sinodalidad de los laicos

<https://docs.google.com/document/d/1qCFxa3IVmhMzXGqvPRujDMcRlsX0Myz1/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

R. Luciani: “La Iglesia no puede aprender por sí misma: hay que buscar el encuentro con los márgenes”

https://docs.google.com/document/d/181RBMEI9FD5LY1_QZrGMNP6B0Q90SHwu/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true

Núria Farré. “La sinodalitat està vinculada a la recerca de respostes davant dels desafiaments pastorals”

https://docs.google.com/document/d/10iyk7kVxNFdLP_j4BUppLijboYW9sIk5/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true

Arzobispo Welby: “La Iglesia es sinodal cuando camina sirviendo, no dominando”

https://docs.google.com/document/d/1xnMfZNwQ2AeMnUmjcgZIDfi_XSCIfL89/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true

“Reunidos caminando juntos”: la apuesta de Osoro por la sinodalidad

https://docs.google.com/document/d/1RyGbzkE_xXG0RFhktiVVcmUOFDDwJfYz/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true

Las 84 preguntas del Cardenal Osoro que todo cristiano puede (y debe) responder

https://docs.google.com/document/d/1RyGbzkE_xXG0RFhktiVVcmUOFDDwJfYz/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true

Manifiesto del VII Encuentro Estatal de comunidades cristianas

<https://docs.google.com/document/d/1sy4eehsI3LxQk9AsIPoJE4yQYki5u8p0/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

El Papa al G-20: “La pandèmia es un desafío al cambio, es una crisis que nos lleva a cambiar”

https://docs.google.com/document/d/1wl_rgtF20NjNThGQUkJ8f0Stz2QOoOn/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true

Qué es el Sínodo de 2023, por qué es novedoso y cómo se va a desarrollar

https://docs.google.com/document/d/1a5XfpYM_8BCfrK8VwmoVxRkc_BYFTJJ8/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true

Padre Julio Lancellotti: “Promover la cultura del encuentro, en lugar de seguir descartando”

<https://docs.google.com/document/d/1mDhKiwQpxkFatKZUs1gnliAO3xgWmReV/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

Maria Elena Camones: “Toda mujer puede ocupar un cargo de liderazgo en la Iglesia”

<https://docs.google.com/document/d/1qxxilQAF-ts3kn24gPs0XqYS0TI3SeFM/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

El Cardenal Omella inaugura el edificio Sedes Sapientiae del episcopado

<https://docs.google.com/document/d/1swyiwkVYvDLQ9CvwAVz5WIsnq5S9Mddw/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

Francisco pide ante los líderes religiosos y políticos que la COP26 dé “respuestas eficaces” al calentamiento global

https://docs.google.com/document/d/1FHI_eaByP3RPBshdz1dNlousqAnRPBKk/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true

J. M. Bauset. Recordando a Pere Casaldàliga y soñando un mundo nuevo en vísperas del G-20 y la COP26

https://docs.google.com/document/d/1iD55Zo78STp2MSTZaFCX9fqI6Epk_Z_h/edit?usp=sharing&ouid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true

Felicísimo Martínez. “¿Es el Homo Sapiens la última estación de la historia

<https://docs.google.com/document/d/1ZlQR2-ZMXkv7hffE5M9UAbhcL4ZrxrrK/edit?usp=sharing&oid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

José I. González Faus: ¿Futbolistas ladrones?

https://docs.google.com/document/d/1AbnmF1RLDvfQCKg6x75O2QvWiR_1VKIB/edit?usp=sharing&oid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true

Faus. Señor Sánchez: “Hacer que la religión no entre en la evaluación es una decisión sectaria y no laica

<https://drive.google.com/file/d/1CFPVQhYustPvsbj4wW0ZDkWcqKTrQ6nS/view?usp=sharing>

José I. González Faus. Carta de Faus a Ayuso: “Pedir perdón bien es como zurcise un roto”

<https://docs.google.com/document/d/1oe-m7rB1msOfe7GQ78X85oZ5lr8G2hoL/edit?usp=sharing&oid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

Sor Lucía Caram: “A la derecha rancia no le mola pedir perdón”

<https://docs.google.com/document/d/1YYY1YoeTl6ldGTn13tgn3ug1VFtt9t6G/edit?usp=sharing&oid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

Roger Vilaclara-CR. Neix Effathà per fer pedagogia del fet religiós

<https://docs.google.com/document/d/1iKHJ6A-ZYF-kFVSi688BoJdBiR3c3ASh/edit?usp=sharing&oid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

En memoria de María J. Abad, misionera de la sonrisa y acogida fraterna, secretaria del obispo Proaño

https://docs.google.com/document/d/1C7shqmx-v13gylasXLV2m3BtcC_bB4No/edit?usp=sharing&oid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true

Chequeo al Islam en España: 200.000 españoles conversos y 1.700 lugares de culto

<https://docs.google.com/document/d/1t7qRbDtc8Q8xf9XS3OBTjnV4C14mqQQx/edit?usp=sharing&oid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

¿Hubo desencuentro de Simone Weil con la Iglesia Católica? Nuevo libro de J.L. Vázquez Borau

<https://docs.google.com/document/d/1lvJqRlyz9v61Zxibl1n2pH5lc0Woy6DR/edit?usp=sharing&oid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

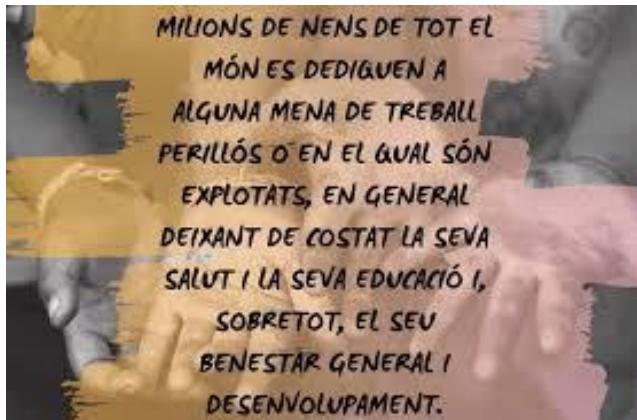
Faus: Usted, Sr. Díaz-Canel, sabe major que yo que en Cuba hay hoy un importante descontento tácito”

<https://docs.google.com/document/d/1INOHWQEj1oqqtY-EvazH-yKH28tzkVCu/edit?usp=sharing&oid=107489250827301748094&rtpof=true&sd=true>

Miguel Rúa, salesiano, antiguo alumno de los Hermanos de las Escuelas Cristianas

https://drive.google.com/file/d/1guaaTb_enkXCtW4p4fzgnc0CBZWmxcnk/view?usp=sharing

El Papa y el treball infantil: una plaga que s'ha d'eradicar

NENS REFUGIATS

SUMARI

Cronología del Sínodo	2
Editorial	3
El Papa abre el proceso sinodal: la participación de toda la Iglesia es irrenunciable	4
Sínodo de la sinodalidad: la gran consulta que puede cambiar el futuro de la Iglesia católica	6
Luis Marín de San Martín: “El Sínodo no se hace para que todo quede igual”	7
José María M. Sevilla: Sinodalidad para parar la parálisis eclesial	9
Ramon Basas: “No podem tornar ‘al món d’abans’. Les nostres vides han trobat un sentit i qualitat”	13
G. Jaume Pujol i Bardolet: Estem en camí sinodal preparatori al Sínode de bisbes de 2023	15
Leonardo Boff-Vandepitte. Ocho cosas que hay que saber sobre el calentamiento global y la Cumbre de Glasgow	17
G. Jaume Pujol i Bardolet. Després de 300 anys seguint les petjades del Fundador.	
Període de 1874 a 1894 (Gns. Jean-Olympe i Irlide)	24
H. Daniel López. A los Hermanos mártires de Montcada (Aportación del H. A. Domínguez)	29
Arxius de l’Institut: L’Institut al llarg dels Capítols Generals 32 a 37 (1907 a 1946)	30
Josep Espuny i Curto. Primera sessió de formació: “Evangelitzar educant. Una mirada personal	34
G. Francisco Fuertes Villalba. Col·legi Joan Marc de Vielha (196 a 1980) 2ª part	35
H. Felipe García Prieto. Mi primer mes de estancia en la misión de Sudán del Sur	39
PAX. Entrevista al G. Just Monsó i Puigcercós.	43
José I. González Faus: “¿Cómo hacer oración? Una invitación	52
G. Ramon Grau i Estany. Breu presentación del Salm 50	55
Comiat al G. Guillermo Fernández	59
GG. S. Mateu i J. Palom i J. Pujol. Pregària de la Comunitat de la SAFA davant del fèretre	59
G. Josep Canal i Alavedra, V. A. “El G. Guillermo ha estat un home de comunitat i d’amistat”	62
Neus Martín Muñoz, Directora de Santa Coloma de Farners	63
María Amor Álvarez, neboda del G. Guillermo	64
H. Pablo Enrique Fuertes. Oda al H. Laurentino	65
H. Pablo Enrique Fuertes. “Sons de Farners”	69
Francesc Ferrer i Gironès. “En homenatge al G. Guillermo”	70
Campaña contra el Alzheimer	71
Comiat al H. Pedro José Lancís	72
GG. Santiago Mateu y Jaume Palom. Oración de la Comunidad SAFA ante el féretro	72

<u>G. Josep Canal i Alavedra, V. A. Nuestro fraterno adiós al H. Pedro José Lancis</u>	74
<u>G. Santiago Mateu i Bertran. Despedida en el cementerio al H. Pedro José</u>	76
<u>Gns. Jaume Pujol i Eduard Blasco. Pregària al cementiri de les comunitat de Sant Josep de Cambrils, Reus i Mollerussa</u>	78
<u>Maria Carme Fortunato Galmes. En meòria de la meva mare Maria Carme Galmes de Fortunato</u>	80
<u>Víctor M. Fernández: Hay una obsesión de algunos católicos por ridiculizar y acallar a su propio Papa</u>	81
<u>José Manuel Vidal. El Papa glosa su visita a Eslovaquia: “En el continente europeo, la presencia de Dios se diluye en el consumismo y en los ‘vapores’ de un pensamiento único”</u>	85
<u>José I. González Faus. “Carta al Sr. Díaz Canel Presidente de Cuba”... hay un importante descontento</u>	88
<u>Consuelo Vélez. ¿Es la Biblia “Palabra de Dios”?</u>	90
<u>Catalunya Religió. La Bíblia, llibre dels símbols</u>	92
<u>L. Mor i J. Llisteri (CR). Inici de l'abat Gasch: “Volem apropar Montserrat a la societat”</u>	94
<u>Alberto Murillo. La Teología de la liberación 50 años después: entre herejes y profetas</u>	96
<u>Catalunya Religió: “Hem de viure la Nit de les Religions els 365 dies de l'any”</u>	98
<u>Segons el Vaticà II en el Decret sobre la llibertat religiosa</u>	100
<u>Valentino Raffio. L'OMS reclama 10 compromisos per salvar la salut del planeta i les persones</u>	101
<u>G. Ramon Font i Serra. Celebración gozosa del 90 aniversario del H. Amancio de la Iglesia González</u>	103
<u>H. Antonio Domínguez Domínguez. “ Mis 50 motivos” en la celebración de la Bodas de Oro</u>	104
<u>G. Ramon Font i Serra. Fent un petit cop d'ull al PAX 258 d'octubre 2021</u>	105
<u>Pere Casaldàliga, del libro Buena Noticia, E VD. (Aportación del H. Antonio Domínguez)</u>	107
<u>G. Miquel Xancó i Roca. Apoyo en Alzheimer y otras demencias, humanización del cuidado del cuidador</u>	108
<u>Montse Reus. Salut: Les nous</u>	111
<u>Divers. Punts de reflexió</u>	115
<u>G. Jaume Pujol i Bardolet. Lectures útils</u>	119
<u>G. Ricard Serra i Feu. Anècdotes Lasal·lianes</u>	124
<u>G. Lluís Diumenge i Pujol. Cine: “Claret”</u>	126
<u>Altres lectures possibles... Links d'interès</u>	128
<u>El Papa: El treball infantil: una plaga que s'ha d'eliminar”</u>	132
<u>Nens refugiats</u>	133

